Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Zpřístupnění města Olomouce návštěvníkům s handicapem

Bc. Pavlína Oklešťková

Diplomová práce
2017

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera
Akademický rok: **2016/2017**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Bc. Pavlína Oklešťková**
Osobní číslo:	**D130115**
Studijní program:	**N3708 Dopravní inženýrství a spoje**
Studijní obor:	**Dopravní management, marketing a logistika**
Název tématu:	**Zpřístupnění města Olomouce návštěvníkům s handicapem**
Zadávající katedra:	**Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky**

Zásady pro vypracování:

Úvod
1. Bezbariérová přístupnost ve vztahu k cestovnímu ruchu
2. Charakteristika města Olomouce z hlediska cestovního ruchu
3. Analýza současného stavu bezbariérové přístupnosti města Olomouce
4. Návrh opatření pro zpřístupnění města Olomouce návštěvníkům s handicapem
5. Zhodnocení navrhovaných opatření

Závěr

Rozsah grafických prací:	**dle doporučení vedoucí/ho**
Rozsah pracovní zprávy:	**50 - 60 stran**
Forma zpracování diplomové práce:	**tištěná/elektronická**
Seznam odborné literatury:	
dle pokynů vedoucí/ho práce	

Vedoucí diplomové práce:	**Ing. Helena Becková, Ph.D.** Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky
Datum zadání diplomové práce:	**30. listopadu 2016**
Termín odevzdání diplomové práce:	**26. května 2017**

doc. Ing. Libor Švadlenka, Ph.D.
děkan

L.S.

doc. Ing. Jaroslava Hyršlová, Ph.D.
pověřená vedením katedry

V Pardubicích dne 12. dubna 2017

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47 Sb zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 9/2012, bude práce zveřejněna v Univerzitní knihovně a prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 24. 5. 2017

Pavlína Oklešťková

Rád bych poděkovala vedoucí práce Ing. Heleně Beckové, Ph.D., za vstřícný přístup a cenné rady při zpracovávání diplomové práce a Bc. Tomáši Kvapilovi za čas, který mi věnoval při procházení navrhovaných tras.

ANOTACE

Práce se zaměřuje na zpřístupnění města Olomouce osobám s omezením pohybu a orientace. Analyzuje stávající situaci, konkrétně přístupnost turistických atraktivit, turistické vybavenosti i dopravní dostupnost. Na základě analýzy navrhuje opatření pro zlepšení přístupnosti města návštěvníkům s handicapem.

KLÍČOVÁ SLOVA

Olomouc, bezbariérová přístupnost, osoby se sníženou schopností pohybu a orientace, handicap

TITLE

Accessibility of Olomouc city for visitors with handicap

ANNOTATION

Thesis focus on accessibility of Olomouc for people with reduced ability of movement and orientation. Thesis analyses current situation, specifically tourist attractiveness, facilities and transport accessibility. Thesis contains suggestions how to improve accessibility of the city for visitors with handicap. The suggestions are based on our analysis.

KEYWORDS

Olomouc, barrier free accessibility, people with reduced ability of movement and orientation, handicap

OBSAH

ÚVOD 9

1 BEZBARIÉROVÁ PŘÍSTUPNOST VE VZTAHU K CESTOVNÍMU RUCHU 10

1.1 Základní pojmy 10

1.2 Osoby s pohybovým postižením 12

1.3 Osoby se smyslovým postižením 13

1.3.1 Osoby se zrakovým postižením 13

1.3.2 Osoby se sluchovým postižením 14

1.4 Bezbariérová přístupnost 15

1.5 Specifika zpřístupňování destinace 17

1.6 Legislativa 18

2 CHARAKTERISTIKA MĚSTA OLOMOUCE Z HLEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU 20

2.1 Základní informace o městu 20

2.2 Analýza atraktivit města a okolí 20

2.2.1 Zařízení pro sport a volný čas 20

2.2.2 Nezařazené atraktivity 21

2.2.3 Kulturní památky 21

2.2.4 Kulturní zařízení a instituce 25

2.3 Kulturní akce 26

2.4 Dopravní dostupnost 26

2.4.1 Silniční doprava 26

2.4.2 Železniční síť 27

2.4.3 Letecká doprava 28

2.5 Výhody pro turisty 28

2.6 Turistická vybavenost 28

2.6.1 Turistická informační centra 28

2.6.2 Ubytování a stravování 29

2.7 Návštěvnost města a profil návštěvníka 29

3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZBARIÉROVÉ PŘÍSTUPNOSTI MĚSTA OLOMOUCE 32

3.1 Použitá technika a zpracování informací 32

3.2 Přístupnost turistických atraktivit 33

3.2.1 Kulturní památky 34
3.2.2 Kulturní zařízení a instituce 36
3.3 Přístupnost turistické vybavenosti 38
3.3.1 Přístupnost ubytovacích zařízení 38
3.3.2 Přístupnost stravovacích zařízení 39
3.3.3 Přístupnost informačních center 41
3.3.4 Přístupnost zařízení pro sport a volný čas 42
3.4 Přístupnost dopravních služeb 42
3.4.1 Hlavní vlakové nádraží 43
3.4.2 Autobusové nádraží 44
3.4.3 Městská hromadná doprava 44
3.5 Dostupnost informací na webových stránkách města 45
4 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZPŘÍSTUPNĚNÍ MĚSTA OLOMOUCE NÁVŠTĚVNÍKŮM S HANDICAPEM 46
4.1 Trasa číslo 1: Okruh historickým jádrem města 46
4.2 Trasa číslo 2: Olomouc – poutní místo sv. Kopeček 50
5 ZHODNOCENÍ NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ 53
5.1 Náklady spojené s úpravou trasy č. 1 – Okruh historickým jádrem města 53
5.2 Náklady spojené s úpravou trasy č. 2 – poutní místo sv. Kopeček 55
5.3 Zdroje financování 55
5.3.1 Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI) 56
5.3.2 Národní rozvojový program mobility pro všechny 56
5.3.3 Strukturální a investiční fondy Evropské unie 57
ZÁVĚR 59
POUŽITÁ LITERATURA 61
SEZNAM TABULEK 63
SEZNAM OBRÁZKŮ 64
SEZNAM ZKRATEK 65
SEZNAM PŘÍLOH 66

ÚVOD

Globální cestovní ruch prodělal v posledním desetiletí dramatický vývoj. Přesuny lidí, které se více než zdvojnásobily, kladou důraz na dostatečnou infrastrukturu a objevuje se nyní i celá řada kvalitativních požadavků, jako například větší informovanost, interaktivita, digitalizace, ale také například i změny řádu technologicko-mechanického. Jedním z klíčových požadavků je mobilita turistů se sníženou schopností pohybu a orientace.

Bezbariérovost se na první pohled týká jen skupiny osob se sníženou schopností pohybu a orientace. Do této skupiny patří osoby s pohybovým, zrakovým, sluchovým či mentálním postižením, senioři, těhotné ženy a lidé s dítětem v kočárku či dítětem do tří let věku. Je tak zřejmé, že tato skupina spoluobčanů je široká a obsahuje zhruba třetinu naší populace. Každý člověk se během svého života dostává do období, kdy sám potřebuje bezbariérové prostředí, ať již jako dítě, rodič či senior.

Města, která se nemohou přizpůsobit nebo se přizpůsobují jen pozvolna, pak zaostávají za svými konkurenty a jejich případná jiná komparativní výhoda, jako například hodnotnější architektura, se pak rychle smazává.

Tato práce má tedy za cíl posoudit bezbariérovou přístupnost v městě Olomouci a navrhnout případná opatření, jakým způsobem město ještě více zpřístupnit sledované cílové skupině. Předpokladem takových návrhů opatření je důkladná analýza současného stavu. Snahou případných navrhovaných opatření je uvažovat tak, aby si Olomouc v rámci mobility vytvořila, pokud možno komparativní výhodu oproti svým konkurentům, to vše za cenu, která je v souladu se standardním hospodařením města a zásadním způsobem tedy nezatíží městský roční rozpočet.

1 BEZBARIÉROVÁ PŘÍSTUPNOST VE VZTAHU K CESTOVNÍMU RUCHU

V první kapitole jsou vymezeny základní pojmy spojené s přístupným cestovním ruchem a dále legislativa, která se k dané problematice váže.

1.1 Základní pojmy

Tato část definuje základní pojmy, které jsou spojeny s problematikou cestování osob s handicapem.

Bariéra

Pojem bariéra může mít pro každého jedince jiný význam. To, co se může zdát jako problém osobě se sníženou pohyblivostí, ovšem nemusí být bariérou pro osobu s jiným handicapem. Bariéra je definována dle Matušky (2009) jako překážka či jiná okolnost, která omezuje nebo dokonce zcela vylučuje pohyb handicapovaných osob. Bariéry Filipová (2002) dělí na psychické a fyzické. Psychické vznikají z důvodu strachu z odlišnosti atd. Řadí se sem například komunikaci s personálem. Mezi fyzické bariéry patří všechna reálná omezení, která každodenně komplikují či dokonce zcela znemožňují běžné fungování lidem s handicapem. Příkladem mohou být schody, obrubníky, dveře, odpadové koše, stojany na jízdní kola atd.

Bezbariérovost

Dle Matušky (2009) se bezbariérovostí rozumí odstranění překážek či využití takových opatření nebo zařízení, která umožní lepší a bezpečný přístup či užívání handicapovaným.

Handicap

Zdražilová (2006) definuje tento pojem jako ztrátu či omezení příležitostí rovnoprávně a plnohodnotně se podílet na společenském životě.

Handicpovaná osoba

Tímto termínem bývá nejčastěji označována osoba se zrakovým, pohybovým či sluchovým postižením. Potižení může být buď skryté či viditelné a trvalé či dočasné. Jak uvádí Zdražilová (2006), Světová zdravotnická oraganize schválila mezinárodně platný dokument, který klasifikuje poruchu, postižení a handicap následovně:

- vada (impairment) je abnormání psychologická, fyziologická či anatomická struktura nebo funkce,

- postižení (disability) je klasifikováno jako ztáta shopnosti člověka jednat a provádět činnosti způsobem nebo v mezích, které se považují pro normální,
- znevýhodnění (handicap) je omezení sociálního charakteru, vyplývá z vady nebo postižení, které člověka omezují, nebo mu dokonce znemožňují, aby vykonával role, které jsou pro něho normální.

Vodicí linie

Zdařilová (2006, s. 7) uvádí, že vodicí linie je „*spojnice hmatných orientačních bodů, umístěných v pochozích plochách a na vnitřních i vnějších komunikacích; vodicí linie se dělí na přirozené vodicí linie a umělé vodicí linie; vodicí linií není obrubník chodníku směrem do vozovky*."

Přirozená vodící linie – vymezuje ji jako spojnici hmatných orientačních bodů, které vznikly uspořádáním stavby či jejích jednotlivých prvků, které jsou umístěny v pochozích plochách nebo na vnitřních a vnějších komunikacích.

Umělá vodicí linie – definuje ji jako spojnici vytvořených hmatných orientačních bodů, které jsou umístěny stejně jako u přirozených vodicích liniií v pochozích plochách či na vnitřních a vnějších komunikacích.

Kritické místo

Matuška (2009) považuje tento pojem za obecnější, a tedy nadřazený pojmu bariéra. Jedná se o situaci či místo, kdy může dojít u osob se sníženou orientací či pohyblivostí k určitým situacím, které mohou ohrozit jejich bezpečnost, pohyb nebo orientaci.

Velmi často dochází k mylnému chápání toho, kdo jsou vlastně uživatelé bezbariérového prostředí. Často jsou za ně považováni pouze lidé s těžkým smyslovým či tělesným postižením. Jedná se ovšem o mylné chápání dané problematiky, a to jak na straně laické veřejnosti, tak dosti často dokonce i u veřejnosti odborné. Dle Zdařilové (2006) se za osoby s omezenou pohyblivostí či orientací považují:

- osoby s postižením pohybového aparátu,
- osoby s postižením sluchu,
- osoby hluchoslepé,
- osoby s postižením zraku,
- těhotné ženy,
- starší osoby,
- osoby doprovázející malé děti či kočárek,

- osoby dočasně postižené vlivem úrazu,
- osoby s nadměrnými lidskými proporcemi.

1.2 Osoby s pohybovým postižením

Za tělesná postižení se dle Piperové (1998) považují postižení přetrvávající nebo trvalé nápadnosti, pohybové schopnosti s trvalým nebo podstatným působením kognitivních a sociálních a emocionálních výkonů. Častou příčinou je poškození podpůrného nebo pohybového aparátu či jiné organické poškození. K osobám pohybově postiženým, jako jsou např. osoby připoutané na invalidním vozíku, je třeba ještě přidat i osoby s omezenou pohyblivostí či orientací, které byly zmíněny výše. Pro tuto skupinu je dle Filipové (2002) charakteristické:

- snížená vertikální dosahová vzdálenost,
- menší schopnost využívat obě ruce,
- nižší rychlost pohybu,
- potřeba většího prostoru,
- snížený horizont pohledu,
- neschopnost překonávat větší úrovňové rozdíly.

Obrázek 1 Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby na vozíku (Česko, 2009)

Na Obrázek 1 ukazuje symbol, kterým jsou označena zařízení pro osoby na vozíku.

V České republice žije zhruba 300 000 osob s vadami pohybového ústojí. Mezi nejdůležitější požadavky na bezbariérové prostředí pro osoby s pohybovým omezením patří dle Matušky (2009) a Šnajdrové (2007) následující:

- podchozí výška 2 200 mm,
- příčný sklon – 1:50 (2 %),

- protiskluzné vlastnosti pochozí plochy – součinitel smykového tření na pozemních komunikacích, schodištích, bezbariérových rampách musí být min. tg α + 0,5,
- podélný sklon – nejvýše 1:12 (8,33 %), v daných případech 1:8 (12,5 %),
- obslužné prvky ve výšce max. 1 200 mm,
- manévrovací plocha pro osoby na vozíku – kruh o průměru 1 500 mm.

Mezi pomůcky a zařízení pro osoby s pohybovým postižením patří dle Šnajdrové (2007):

- invalidní vozík – umožňuje samostatný pohyb osobám, které jsou těžce pohybově postižené,
- bezbariérová rampa (dříve šikmá rampa) – část komunikace či samostatné konstrukce, která dovoluje přístup do stavby či umožňuje překonání výškového rozdílu,
- zdvihací plošina- je svislá či šikmá a slouží pro dopravu osob na vozíku.

1.3 Osoby se smyslovým postižením

Za osoby se smyslovým postižením se považují osoby s úplnou nebo částečnou ztrátou zraku a osoby s úplnou nebo částečnou ztrátou sluchu. V České republice žije zhruba 300 000 sluchově postižených osob a, jak uvádí TyfloCentrum Praha (2010), zhruba 100 000 osob se zrakovým postižením.

1.3.1 Osoby se zrakovým postižením

Osoby se zrakovým postižením jsou lidé, kteří mají takové poškození zraku, které nějakým způsobem ovlivňuje jejich běžný život. Osoby se zrakovým postižením jsou lidé s různými druhy a stupni snížených zrakových schopností. Sjednocená organizace nevidomých a slabozrakých ČR (SONS ČR, ©2012-2017) uvádí na svých stánkách následující dělení:

- kategorie 1: střední slabozrakost,
- kategorie 2: silná slabotrakost,
- kategorie 3: těžce slabý zrak,
- kategorie 4: praktická nevidomost,
- kategorie 5: úplná nevidomost.

Obrázek 2 Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby se zrakovým postižením (Česko, 2009)

Zrakově postižené osoby se pohybují podél vodicích linií. Mezi nejdůležitější požadavky na bezbariérové prostředí zrakově postižených osob dle Matušky (2009) patří:

- kontrastní provedení úprav,
- velikost a font písmen zobrazovaných informací,
- hmatové a akustické srozumitelné informace,
- akustická signalizace na přechodech pro chodce vybavených světelnou signalizací, sloupek signalizace umístěný vprostřed signálního pásu,
- vyznačení předmětů v půdoryse zarážkou pro slepeckou hůl ve výšce 100 − 250 mm u překážek na pozemních komunikacích.

Zařízení nebo prostory pro osoby se zrakovým postižením jsou označeny symbolem, který je na obrázku 2.

1.3.2 Osoby se sluchovým postižením

Definice sluchově postižených uvedená v zákoně č. 155/1998 Sb., o znakové řeči (Česko, 1998) je následující: *„Za neslyšící se pro účely tohoto zákona považují osoby, které ohluchly před rozvinutím mluvené řeči a u nichž velikost a charakter sluchové vady neumožňuje plnohodnotný rozvoj mluvené řeči, a dále osoby později ohluchlé a nedoslýchavé, které samy považují znakovou řeč za primární formu své komunikace."*

Sluchové vady jsou dle Pipekové (1998) klasifikovány následovně:

- nedoslýchavost – převodní, kdy postižený slyší málo, ale dokáže rozeznat zvuky lidské řeči, a percepční, která se projevuje také zkresleným vnímáním řeči,
- hluchota – může být úplná (naprostá ztráta sluchu) či praktická (pouze zbytky sluchu),

- ohluchlost – ke ztrátě sluchu dochází v průběhu života. Pokud dojde k ohluchnutí po ukončení základního vývoje řeči, řeč se již neztrácí, zůstává zachována, ale vyžaduje soustavnou péči.

Obrázek 3 Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby se sluchovým postižením (Česko, 2009)

Zařízení nebo prostory pro osoby se sluchovým postižením jsou označeny symbolem, který ukazuje obrázek 3.

Pomůcky a zařízení pro sluchově postižené osoby uvadí Šnajdrová (2007) následující:

- indukční smyčka – umožňuje přijímat zvuk akustických reprodukčních zařízení,
- sluchadlo – kompenzační pomůcka, jež umožňuje nedoslýchavým osobám poslech mluveného slova a jiných zvuků,
- kochleární implantát – elektronická smyslová náhrada, která obchází poškozené vnitřní buňky, nahrazuje funkci šneka v uchu.

1.4 Bezbariérová přístupnost

Jak uvádí Matuška (2009), pokud má být bezbariérový celý systém veřejné dopravy, je třeba, aby požadavky na bezbariérový přístup, užívání a pohyb splňovaly všechny následující subsystémy:

- vozový park (vozidla),
- infrastruktura (dopravní cesty, budovy, pozemní komunikace apod.),
- informační, orientační a komunikační systémy,
- zařízení a doplňkové služby (prodejní automaty, označovače jízdních dokladů, úschovny zavazadel, informační cetra apod.),
- personál dopravce, zejména ten, který je v každodenním styku s cestujícími.

Přístupnost vozidel je jedním z klíčových aspektů užívání systému veřejné dopravy. Řadí se sem drážní a silniční vozidla. Mezi drážní vozidla patří tramvaje, trolejbusy, vozidla metra a lanové dráhy a vozidla železniční. Jak uvádí Matuška (2008), všechna taková vozidla musí mít minimální šířku vnitřních dveří 850 mm, minimální šířku průjezdových míst 900 mm, zdvíhací mechanismus, úchyty proti nežádoucímu pohybu, akustický a vizuální informační systém, speciální označení pro osoby se sníženou schopností pohybu. Požadavky na vozidla lanové dráhy jsou velmi obecné. Šířka dveří a prostor alespoň jednoho vozidla musí umožnit přepravu osob se sníženou schopností pohybu a musí být označena. Dále uvádí u autobusů, že pro bezbariérovou přístupnost je nutností vhodná výška podlahy vozidel, dále pak výška umístění tlačítek pro komunikaci s řidičem, místo pro vodícího psa a další.

Infrastruktura je jedním z hlavních subsytémů veřejné dopravy. Patří sem pozemní komunikace, zastávky, veřejná doprava a další.

Další subsystém veřejné dopravy, který musí být bezbariérový, jsou **Informační a orientační systémy.** Tyto systémy ocení především osoby s postižením zraku a sluchu. Informace by měly být dle Matušky (2008) aktuální, srozumitelné, dostatečně přesné, úplné a ve správný čas. Za zdroje informací považuje informační panely, piktogramy, informační kanceláře a soustavy orientačních značek. Informační sysmémy by měly splňovat dle Matušky (2008) následující parametry:

- ovládací prvky ve výšce 0,6–1,2 m nad úrovní podlahy (tlačítka atd.),
- volnou manévrovací plochu před informačním stojanem 1 m x 1,2 m, obecně však platí 1,2 m x 1,5 m,
- bezbariérový přístup včetně označení piktogramy, pokud je periferní zařízení umístěno v uzavřené místnosti.

Mezi **zařízení**, která musí být upravena tak, aby vyhovovala osobám se sníženou schopností pohybu a orientace, patří například informační centra. Svým návštěvníkům by měla nabídnout bezbariérový přístup a možnosti užívání jak pro osoby pohybově, tak i sluchově a zrakově postižené. Zejména při komunikaci se sluchově postuženými je vhodné umístit zvukovou smyčku a piktogram, a tak předejít informační bariéře mezi návštěvníkem a personálem informačního cetra. Také je třeba pracovníky pro jednání a komunikaci s příslušnou cílovou skupinou zaškolit.

Personál dopravce, který přichází do každodenního kontaktu s cestujícími, tedy i s osobami se sluchovým, zrakovým či pohybovým postižením, tvoří nezanedbatelnou součást systému veřejné dopravy. Bohužel je zatím tato problematika dosti opomíjena a většinou personál není řádně proškolen a neví, jak se chovat či komunikovat s takovým cestujícím. Při

hovoru s osobou na vozíku je vhodné si podřepnout a hovořit z očí do očí. Při překování překážek, nástupu do dopravního prostředku či otevírání dveří poskytuje pesonál výpomoc. Pokud komunikuje personál s osobou s postižením zraku, zdraví jako první, představí se a poskytne informace, kde se návštěvník nachází. Pokud má nevidomý doprovod, zásadně se komunikuje s nevidomým, nikoliv však s jeho doprovodem. Pokud má s sebou nevidomý asistenčního psa, je zcela nepřístupné jeho hlazení či krmení bez svolení. Pokud komunikuje persnál s osobou se sluchovým postižením, není vhodné zvyšovat hlas. Nutností je mluvit pomalu a zřetelně. Není vhodné slabikovat, neboť neslyšící odezírají celá slova. Věty by měly být krátké. V případě nutnosti je třeba použít i písemnou formu komunikace.

1.5 Specifika zpřístupňování destinace

Při zpřístupňování destinace osobám se sníženou schopností pohybu a orientace je nutno brát v potaz jistá specifika.

Parkoviště je vhodné umístit co nejblíže k objektům či přístupovým cestám. V okolí parkovacího místa by neměly být hrany chodníků, či jiné překážky. Pro vozidla vybavená rampou pro vozíčkáře je vhodné vyhradit podélná pakovací místa, aby byl zajištěn jednoduchý výstup a nástup. Jestliže se nachází parkoviště u nemocnic, lékařských domů, obchodů či staveb, které jsou určeny pro služby, je 1 % z celkových parkovacích míst určeno pro osoby doprovázející dítě v kočárku. Pokud nevyjde celé číslo, parkovací místa se zaokrouhlují směrem nahoru. Vyhrazená parkovací místa jak pro osoby těžce pohybově postižené, tak pro osoby doprovázející dítě v kočárku, by měla být umístěna co nejblíže u vchodu do budovy. Vyhláška č. 398/2009 Sb. uvádí vyhrazená místa pro těžce pohybově postižené. Jejich počty ukazuje tabulka číslo 1.

Tabulka 1 Počty vyhrazených míst

Celkový počet stání	Počet vyhrazených stání
2-20	1
21-40	2
41-40	3
61-80	4
81-100	5
101-150	6
151-200	7
201-300	8
301-400	9
401-500	10
501 a více	2 %

Zdroj: Česko (2009)

Odpočinková místa, zejména pak **lavičky**, by měly být umístěny podél cest v pravidelných vzdálenostech od sebe. Některé by měly být instalovány na slunná, jiné zase naopak na stinná místa. Měly by být ve stejné úrovni jako cesta a nesmí nijak bránit průchodu či jinak překážet. Vedle lavičky je vhodné upravit asi 1 m široké místo pro zaparkování invalidního vozíku, jak uvádí Loučková a Fialová (2010).

Mezi další důležité patří **orientační prvky**. Informační tabule by měly být čitelné jak z pohledu stojící, tak z pohledu sedící osoby. Proto by jejich střed neměl být výše než 120 cm nad zemí a jejich sklon by měl být 5-10 °, jak uvádí Loučková a Fialová (2010). Nevidomí a osoby se zbytky zraku používají Braillovo písmo nebo zvukové informace. Ne každý však Braillovo písmo ovládá, proto je třeba informace podávat i jinými způsoby. Může se jednat například o zvukové nahrávky, které popisují, kudy vede cesta a jak vypadá její okolí, či dotekové mapy.

V místech, která jsou přístupná i ve večerních a nočních hodinách, je nutné mít dostatečné **osvětlení**. Lampy musí být umístěny v přiměřené vzdálenosti od cesty, aby netvořily překážku, a nesmí být příliš daleko od sebe, aby nevznikala temná místa.

1.6 Legislativa

Snahy o tvorbu bezbariérového prostředí probíhají již od 70. let. Největší změny však u nás nastaly až v 90. letech. V dnešní době existuje několik desítek právních předpisů a doporučení, které se touto problematikou zabývají. Základním předpisem České republiky je **Listina základních práv a svobod**. V článku 14 je uvedena svoboda pohybu. Tu je ovšem nutné chápat v širším smyslu než pouze jako svobodu cestování. Svobodou pohybu rozumíme kvalitní a plnohodnotný pohyb všech skupin obyvatel, a to i osob se sníženou schopností pohybu či orientace.

Zatím poslední vyhláška upravující technické požadavky pro stavby je ze dne 5. listopadu 2009 a jedná se o vyhlášku schválenou Ministerstvem pro místní rozvoj **č. 398/2009 Sb.**, o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb. Tato vyhláška řeší bezbariérové úpravy staveb pro osoby se zdravotním postižením. Současně tak ruší dřívější vyhlášku 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami se sníženou schopností pohybu a orientace. Plné znění aktuálně platné vyhlášky je uvedeno v příloze A.

Neméně důležitým dokumentem je deklarace práv, která byla schválená v rámci Evropy – **Charta o přístupu k dopravním službám a dopravní infrastruktuře**. Tato charta byla přijata na konferenci evropských ministrů dopravy v květnu roku 1999 ve Varšavě. Chartou byl

tak přijat závazek, že veškerá nově vybudovaná infrastruktura v Evropě bude přihlížet k potřebám osob se sníženou schopností pohybu a orientace. Mezi další normy patří **Zákon č. 155/199Sb., o komunikačních systémech neslyšících a hluchoslepých osob**, který upravuje používání komunikačních systémů jako jejich dorozumívací prostředky. Tyto osoby mají právo si svobodně zvolit z komunikačních systémů, které jsou uvedeny v tomto zákoně tak, aby odpovídaly jejich potřebám a usnadnily jim zapojení do každodenního života.

2 CHARAKTERISTIKA MĚSTA OLOMOUCE Z HLEDISKA CESTOVNÍHO RUCHU

Město Olomouc každoročně navštíví desetitisíce turistů a lze jej bezpochyby považovat za atraktivní destinaci z hlediska cestovního ruchu.

2.1 Základní informace o městu

Olomouc je město s 99 529 obyvateli (Magistrát města Olomouce, 2017) situované v centru Moravy. S tímto počtem obyvatel se jedná o šesté největší město České republiky. Nížina úrodné Hané, kde město Olomouc leží, je z klimatického hlediska velmi příznivá a patří mezi nejteplejší oblasti v ČR. Od 1. 1. 2001 je to sídelní město Krajského úřadu Olomouckého kraje. Již v historii byla díky strategicky výhodné poloze Olomouc považována za hlavní město střední Moravy a významné duchovní, kulturní i hospodářské centrum.

Díky více než 900 letům historie města je Olomouc po Praze druhou největší památkovou a historickou rezervací naší republiky. Od roku 2000 je zapsána do Seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO, díky barokním Sloupu Nejsvětější Trojice. Město Olomouc je sídlem arcibiskupa – metropolity moravského, starobylé Univerzity Palackého, vrchního soudu, Moravské filharmonie a řady dalších významných institucí. Mezi nejvýznamnější památky neodmyslitelně patří, kromě výše zmiňovaného Sloupu Nejsvětější Trojice, gotická budova radnice s orlojem, novogotická katedrála Dóm sv. Václava, národní kulturní památka Přemyslovský palác, barokní chrám Panny Marie Sněžné, kostel sv. Michala, klášter Hradisko, novobarokní kaple sv. Sarkandra, Arcibiskupský palác a v neposlední řadě soubor šesti historických barokních kašen a novodobé Ariónovy kašny z roku 2002. Za návštěvu jistě stojí i několik kilometrů vzdálená bazilika Panny Marie na Svatém Kopečku, kterou v roce 1995 navštívil i Jan Pavel II.

2.2 Analýza atraktivit města a okolí

Město Olomouc svým návštěvníkům může nabídnout širokou škálu zážitků. Ať už se jedná o sportovní vyžití, kulturní zážitky či historické jádro města.

2.2.1 Zařízení pro sport a volný čas

Pro návštěvníky města je k dispozici Plavecký stadion, který v roce 2009 prošel celkovou rekonstrukcí. Dále nově vybudovaný Aquapark, který zahájil svůj provoz v květnu roku 2009, který je ideálním místem pro celou rodinu a svým návštěvníkům nabízí zajímavé vodní atrakce. Dále je ve městě zimní stadion, fotbalový stadion a řada sportovních areálů.

2.2.2 Nezařazené atraktivity

Výstaviště Flora Olomouc

Areál výstaviště se čtyřmi pavilony o rozloze více než 4 000 m² (Magistrát města Olomouce) je situován ve Smetanových sadech a je považován za klenot města. Vznikl již v roce 1966. Od roku 2000 je Flora Olomouc akciovou společností se stoprocentní majetkovou účastí města. Každoročně se zde konají výstavy, veletrhy, jejichž počet se rozrostl na patnáct. Mezinárodní zahradnická výstava a veletrh Flora Olomouc je považována za nejstarší a nejvýznamnější. Má tři etapy, a to jarní, letní a podzimní. Každoročně přiláká desítky tisíc návštěvníků z celé ČR, Evropy i ze zbytku světa. K olomouckému výstavišti také neodmyslitelně patří sbírkové skleníky, které se svojí velikostí řadí k jedněm z největších v ČR.

2.2.3 Kulturní památky

Ne nadarmo se Olomouci říká malá Praha. Dle průvodce Lonely Planet (Magistrát města Olomouce, 2017) se dokonce jedná o nejhezčí město v České republice. Na území města je k vidění řada historických památek, které každoročně přilákají desetitisíce turistů. Ve městě se nacházejí jak národní kulturní památky, tak i objekt zapsaný na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO. Níže je uveden přehled vybraných nejvýznamnějších památek ve městě, které jsou zmíněny v propagačních materiálech města. Zároveň jsou zde uvedeny výsledky průzkumu návštěvnosti jednotlivých památek.

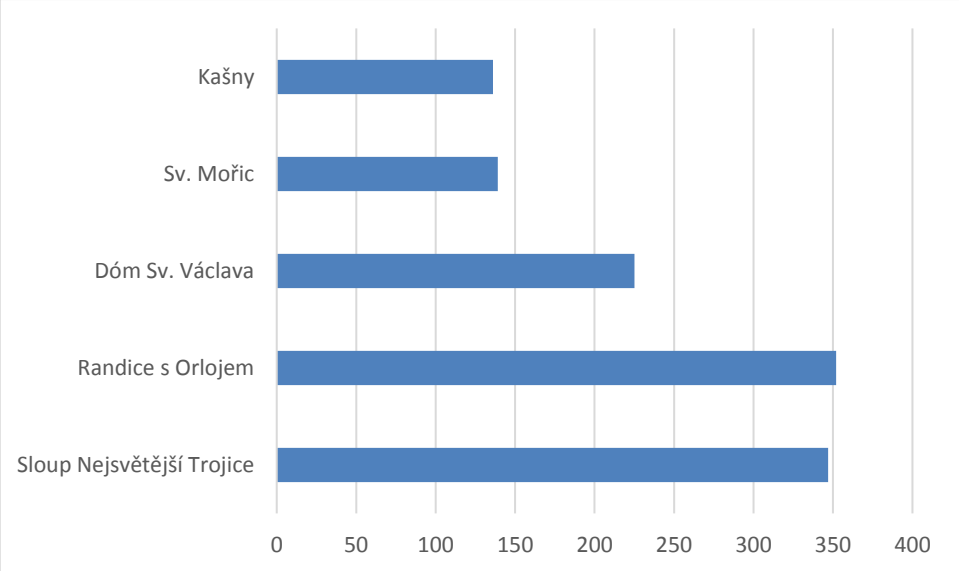

Obrázek 4 Oblíbenost vybraných památek (Magistrát města Olomouce, 2017)

Jak vyplývá z obrázku 4, hlavním lákadlem pro turisty je překvapivě budova radnice spolu s historickým orlojem a až po této památce následuje památka zapsaná na seznamu UNESCO Sloup Nejsvětější Trojice.

Sloup Nejsvětější Trojice

Jak je uvedeno na stránkách města (Magistrát města Olomouce, 2017) Sloup Nejsvětější Trojice (viz obrázek 5) byl vybudován v polovině 18. století a bezpochyby patří k unikátním dílům. Důkazem toho je jeho zapsání na seznam národních kulturních památek v roce 1995 a o pět let později i na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

Obrázek 5 Sloup Nejsvětější Trojice společně s Ariónovou kašnou (autor)

Sloup je vysoký 32 metrů a je tedy nejvyšším sousoším v České republice. Návštěvníci mají možnost podívat se i do malé kaple, která se skrývá v sousoší a bývá pravidelně otevřena.

Radnice s orlojem

Radnice je původně gotická, později renesančně upravená. Nynější světově unikátní orloj (viz obrázek 6) získal svoji podobu v období poválečného budování socialismu. Na orloji pravidelně ve 12 hodin probíhá produkce a žádný návštěvník by si to neměl nechat ujít.

Obrázek 6 Orloj (autor)

Katedrála sv. Václava

Katedrála sv. Václava (viz obrázek 7) je gotickou památkou, která je vzhledem ke svojí novogotické věži druhou nejvyšší katedrálou v České republice. Jedná se o sídelní kostel arcibiskupa. (Magistrát města Olomouce, 2017)

Obrázek 7 Dóm sv. Václava (autor)

Arcibiskupský palác

Dominantní palác ze 17. století, který je sídlem olomouckého arcibiskupství, se nachází v blízkosti Dómu sv. Václava

Chrám sv. Mořice

Římskokatolická farnost sv. Mořice prošla mnoha etapami stavebního vývoje. Stavba chrámu byla ukončena na přelomu 15. a 16. století a pojme až 4 000 lidí. (Magistrát města Olomouce, 2017). Kostel se stal vyhledávanou kulturní památkou zejména pro své barokní varhany a vyhlídkovou věž. Jak je uvedeno na nástěnce v kostele, varhany prošly poslední

rekonstrukcí v roce 1999, hrací stůl byl modernizován počítačem. Za pěkného počasí je 46 metrů vysoká věž zpřístupněna turistům.

Chrám sv. Michala

Svatý Michal je považován za první kopulovitou stavbu na Moravě. Jedná se o barokní chrám, který je datován do 13. století. Svými třemi kopulemi výrazně dominuje olomouckému panoramatu a řadí se mezi jednu z nejhezčích barokních památek ve městě.

Klášterní Hradisko

Klášter Hradisko (viz obrázek 8) byl založen v roce 1078. V 17. a 18. století došlo k jeho přebudování italskými architekty G. P. Tencallem a D. Martinelliem, kteří vybudovali v budově kostel sv. Štěpána. (Mlčák, Dolejší a Potůček, 2016). Hlavní čtyřkřídlá budova byla v roce 1784 přeměněna na nemocnici. V současné době je zde sídlo nejstarší Vojenské nemocnice. Pacienti mohou obdivovat náročnou výzdobu interiérů, na kterých se podíleli významní barokní autoři. Klášterní Hradisko je zpřístupněno návštěvníkům po dohodě.

Obrázek 8 Klášterní Hradisko Olomouc (autor)

Soubor barokních kašen

V Olomouci se nachází celkem sedm kašen, z toho šest barokních – Caesarova, Herkulova, Jupiterova, kašna Tritonů, Merkurova, Neptunova. Jak je uvedeno na stránkách města (Magistrát města Olomouce, 2017) v roce 1995 byly tyto kašny spolu se dvěma morovými sloupy, které kompozičně ovládají hlavní olomoucká náměstí, zapsány do seznamu národních kulturních památek.

Ariónova kašna

Tako novodobá kašna slavného olomouckého rodáka I. Theimera vznikla v roce 2002 a ztvárňuje původně zamýšlený motiv nikdy nerealizované sedmé barokní kašny.

Kapucínský kostel

Tato památka se nachází na Dolním náměstí a kolemjdoucí ihned zaujme významným štítem a architektonickou strohostí. Jedná se o raně barokní klášterní kostel řádu kapucínů.

Jezuitský konvikt

Jde o zrekonstruovaný barokní komplex, který je spojený s počátky univerzity ve městě. V současnosti je považován za tepající centrum studentského dění.

Terezská brána

Tato památka nese název po císařovně Marii Terezii a představuje jedinou dochovanou bránu do barokního pevnostního města.

Poutní chrám na Svatém Kopečku

Jedná se o unikátní barokní chrám, který papež Jan Pavel II. při svojí návštěvě města povýšil na baziliku minor.

2.2.4 Kulturní zařízení a instituce

V centru města se nachází řada muzeí, galerií, výstavních síní, kino, přírodní amfiteátr atd. Kulturní zařízení a instituce mají významný vliv na cestovní ruch ve městě a skládají pestrou mozaiku možností pro využití volného času.

Muzea

Město Olomouc může nabídnout svým návštěvníkům řadu muzeí různého charakteru. V Olomouci se nachází muzeum:

- vlastivědné,
- letecké,
- umění,
- historických automobilů,
- arcidiecézní.

Divadla

Návštěvníci města mohou navštívit 3 divadla. Nejstarším je Moravské divadlo Olomouc, jehož každoroční prodej vstupenek se pohybuje kolem 70 000 (Moravské divadlo Olomouc, 2017). V Divadle hudby se konají hudební, literárně-dramatická, loutková a filmová představení alternativního proudu kultury. Alternativní scéna je v Olomouci zastoupena od roku 2005 divadlem Tramtárie, jež ve vlastní produkci uvádí zhruba pět divadelních premiér měsíčně. Tyto hry jsou pravidelně reprízovány. Tramtárie svoji činnost rozšířila také o hudební a filmové produkce, výstavy atd.

Moravská filharmonie Olomouc

Moravská filharmonie se každoročně podílí na organizaci uměleckého a koncertního dění v Olomouci. Jedná se o jeden z nejstarších symfonických orchestrů v České republice.

2.3 Kulturní akce

Město Olomouc se vyznačuje pestrou nabídkou kulturních, sportovních, kongresových a veletržních akcí. Největší a pravidelně se opakující kulturní akce jsou uvedeny v příloze B.

2.4 Dopravní dostupnost

Město Olomouc se nachází přímo ve středu Moravy a díky své poloze je snadno dostupné jak vlakem, tak po silnici. Jak je patrné z obrázku 9, nejvíce návštěvníků se do města dostává právě vlakem a autem.

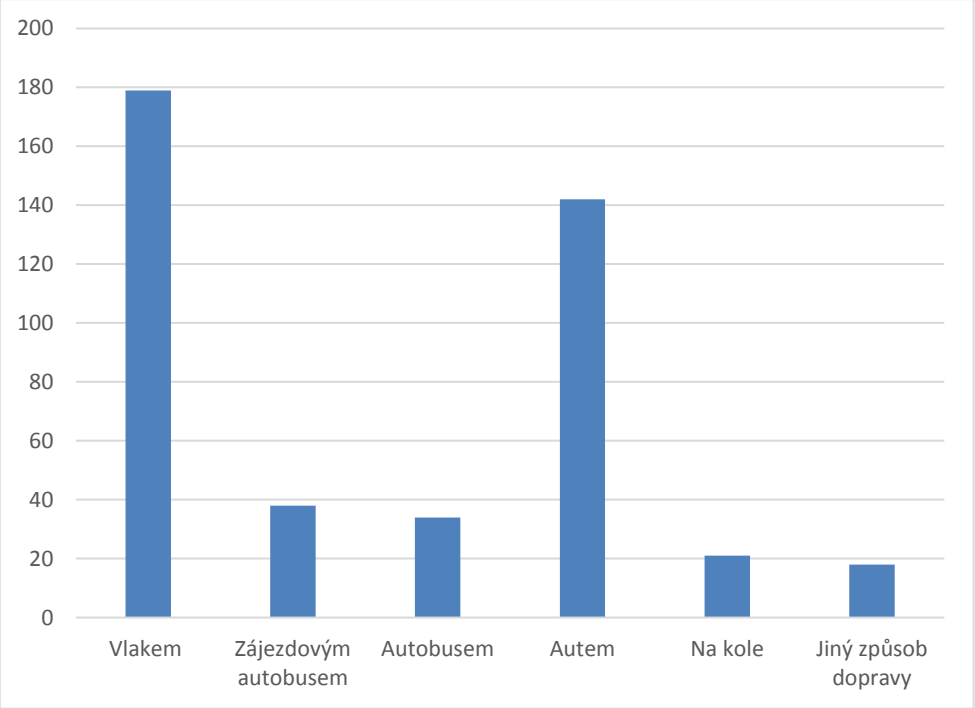

Obrázek 9 Způsob cestování do Olomouce (Magistát města Olomouce, 2017)

2.4.1 Silniční doprava

Do Olomouce se lze dostat, díky relativně kvalitní síti dálnic, z hlavních destinací, jako je například Praha, Brno, Ostrava a Vídeň, poměrně snadno, rychle a pohodlně. Možnosti dálničního spojení jsou znázorněny na obrázku č. 10. Vzdálenosti a přibližný odhad doby cesty jsou následující (Magistrát města Olomouce, 2017):

- Praha – Olomouc: 284 km za cca 2 h 50 min,
- Brno – Olomouc: 78 km za cca 52 min,

- Ostrava – Olomouc: 95 km za cca 1 h 6 min,
- Vídeň – Olomouc: 216 km za cca 2 h 30 min.

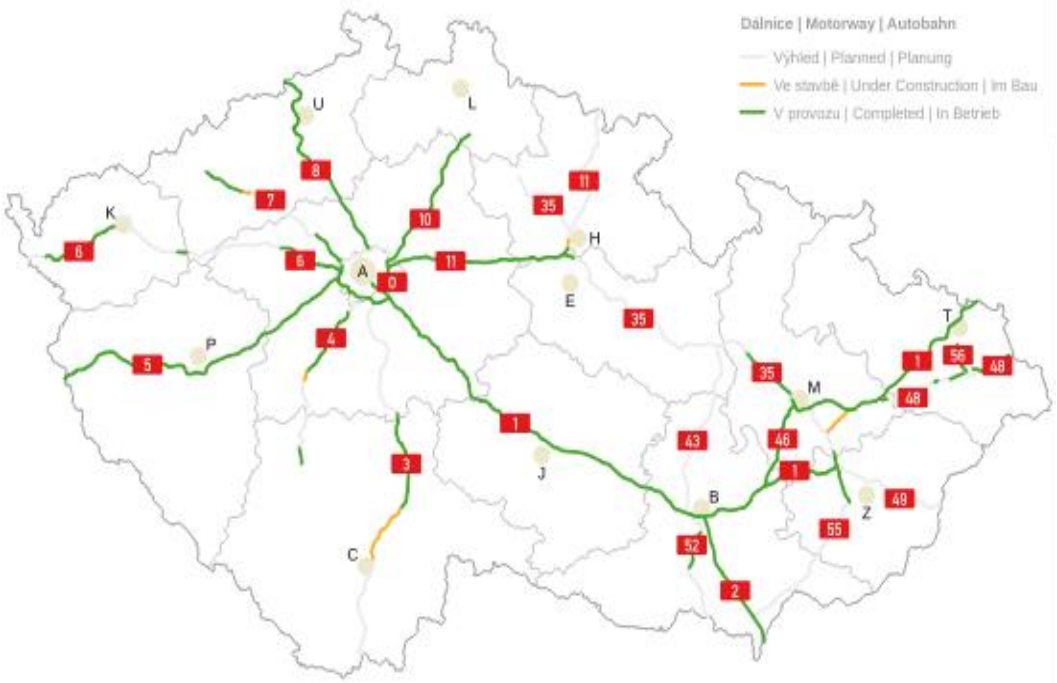

Obrázek 10 Dálniční síť v České republice (Česká dalnice.cz, 2015)

2.4.2 Železniční síť

Olomouc je důležitým železničním uzlem. Leží na třetím železničním koridoru, který propojuje Německo se Slovenskem. Plánek třetího železničního koridoru ukazuje obrázek 11. Díky tomu je možné se přepravit z Olomouce do Prahy za pouhé dvě a půl hodiny. Je možno využít jak služeb Českých drah, tak i konkurentních společností Leo Express a RegioJet.

Obrázek 11 Třetí železniční koridor (Správa železniční dopravní cesty, ©2009-2012)

2.4.3 Letecká doprava

V Olomouci ani blízkém okolí se nenachází mezinárodní letiště. Ovšem návštěvníci mají možnost si vybrat jednu z následujících možností (Magistrát města Olomouce, 2017):

- Brno – Letiště Tuřany (70 km),
- Ostrava – Letiště Leoše Janáčka Mošnov (80 km),
- Katovice – Katowice-Pyrzowice (210 km),
- Bratislava – Letiště M. R. Štefánika (210 km),
- Vídeň – Vienna International Airport (260 km),
- Krakov – Kraków-Balice (265 km),
- Praha – Letiště Ruzyně (280 km).

2.5 Výhody pro turisty

Turisté, kteří zavítají do Olomouce, mohou od roku 2001 prostřednictvím Olomouc Region Card využít řady výhod a slev při vstupu do památek, v dopravě či službách, a to v rámci celého kraje. Jak je uvedeno na stránkách města (Magistrát města Olomouce, 2017), do projektu je zapojeno 1 965 subjektů. Olomouc se v roce 1996 stala první metropolí v České republice zapojenou do tohoto projektu, který běží v řadě evropských měst. O pět let později byla projektu rozšířena působnost v rámci celého Olomouckého kraje. Karta existuje ve dvou variantách – 48hodinová nebo 5denní. Cena 48hodinové karty je 240 Kč a 5denní je 480 Kč. Děti platí v obou případech 50 % ceny. Kartu lze zakoupit v Olomouci celkem na 14 místech, která jsou uvedeny na stránkách města. Výhody karty jsou následující:

- vstupy zdarma do desítek nejznámějších hradů, zámků a muzeí,
- cestování MHD zcela zdarma,
- slevy v hotelech, kempech, penzionech a restauracích,
- slevy na relaxační i adrenalinové sportovní aktivity.

2.6 Turistická vybavenost

K základní turistické vybavenosti patří ubytovací a stravovací zařízení. Důležité jsou ale další, doplňkové služby, např. turistická informační centra apod.

2.6.1 Turistická informační centra

Informační centra se nacházejí v Olomouci celkem tři, a to v podloubí radnice, na hlavním vlakovém nádraží a ve Švédské ulici v centru města. Návštěvníkům jsou zde k dispozici základní turistické informace a materiály. Dále je zde možnost koupě suvenýrů, slevové karty Olomouc region Card a také vstupenek na kulturní akce. Prostřednictvím centra

je možnost si zajistit ubytování nebo objednat tematickou prohlídku města s průvodcem. Návštěvníkům je k dispozici zdarma veřejný internet.

2.6.2 Ubytování a stravování

Ubytovací možnosti v Olomouci jsou celkem rozmanité. Magistrát města Olomouce (2017) na svých stránkách uvádí, že turisté mají možnost výběru z hostelů, motelů, campů, ubytování na vysokoškolských kolejích, penzionů a hotelů různé kvality. Celkově se ve městě v roce 2016 nacházelo 51 ubytovacích zařízení. V porovnání s předchozími roky došlo k postupnému nárůstu počtu ubytovacích zařízení ve městě, s nímž souvisí i celková kapacita lůžek. Ve městě převládají zařízení typu penzion, kterých je celkem 23. Druhým nejčetnějším jsou tříhvězdičkové hotely, kterých je ve městě deset. Hotelů čtyřhvězdičkových v Olomouci nalezneme v současnosti osm. Všechny hotely v Olomouci jsou bezbariérové. Problém je u ubytovacích zařízení nižších tříd. Jak vyplývá z obrázku 12, hotely se řadí k nejoblíbenějším ubytovacím zařízením pro turisty. V centru Olomouce je návštěvníkům k dispozici řada restaurací, pivovarů, kaváren, čajoven a vináren.

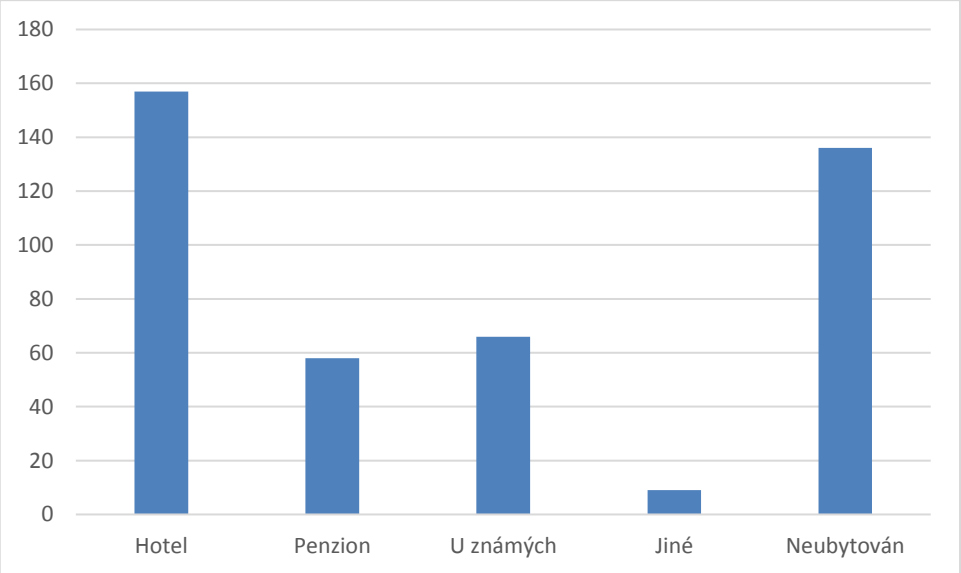

Obrázek 12 Oblíbenost ubytovacích zařízení (Magistrát města Olomouce, 2017)

2.7 Návštěvnost města a profil návštěvníka

Na stánkách města jsou k dispozici různé statistiky zobrazující návštěvnost a doby pobytu hostů. Data pocházejí z průzkumu, který byl prováděn od čevna do září 2016 a kterého se zúčastnilo 432 respondentů. Dle průzkumu tráví nejvíce turistů ve městě dva dny, viz obrázek 13.

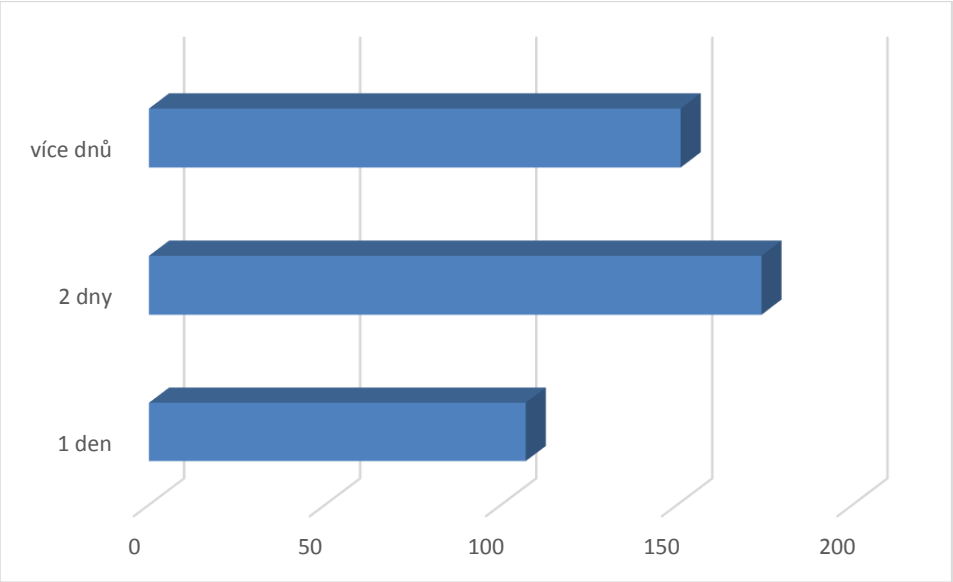

Obrázek 13 Doba pobytu ve městě (Magistrát města Olomouce, 2017)

Nejvíce turistů, kteří do města zavítají, jsou zahraniční turisté, jak vyplývá z obrázku 14. V rámci ČR pochází nejvíce návštěvníků z Prahy.

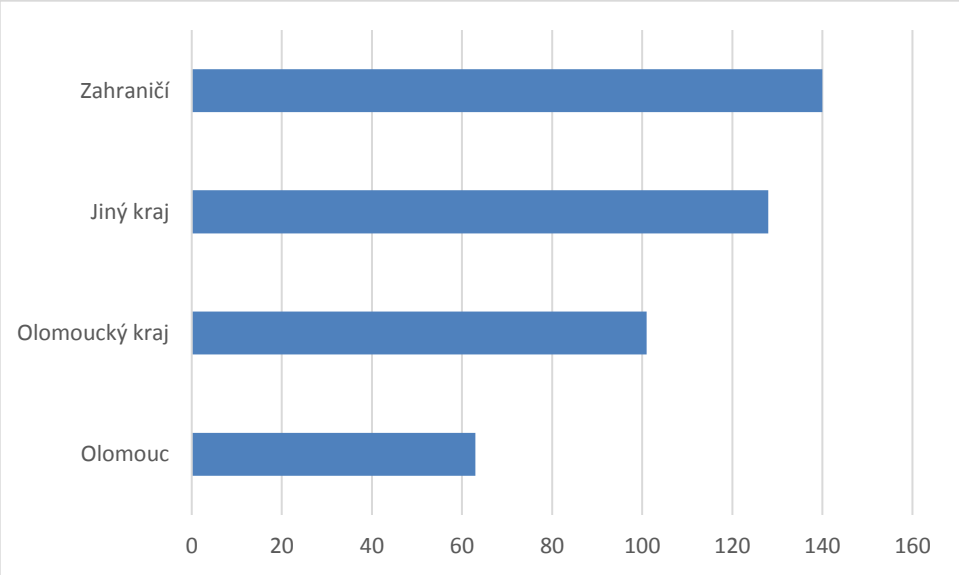

Obrázek 14 Struktura návštěvníků (Magistrát města Olomouce, 2017)

Nejvíce respondentů uvedlo jako hlavní důvod náštěvy města poznání. Další důvody jsou uvedeny na obrázku 15.

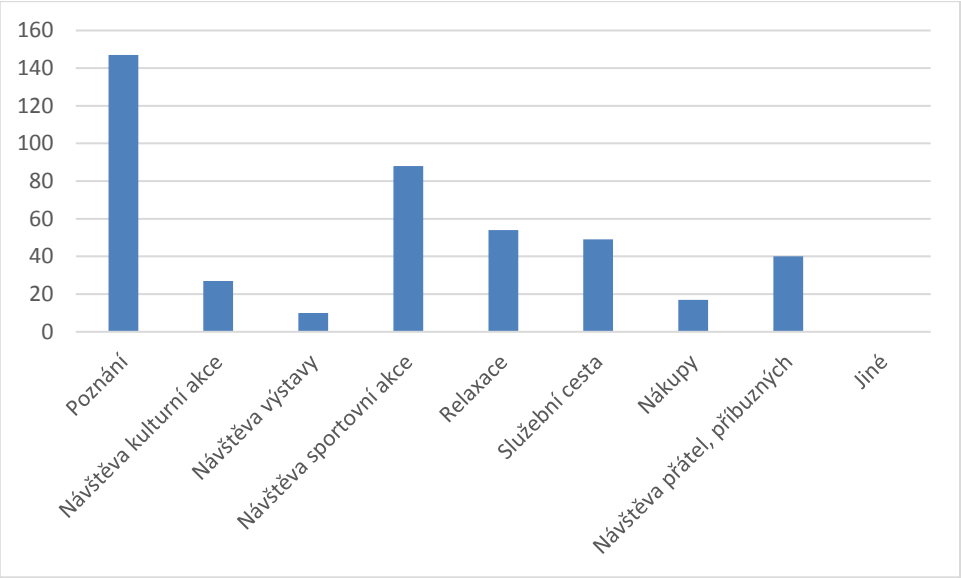

Obrázek 15 Důvod návštěvy města (Magistrát města Olomouce, 2017)

3 ANALÝZA SOUČASNÉHO STAVU BEZBARIÉROVÉ PŘÍSTUPNOSTI MĚSTA OLOMOUCE

Tato kapitola je zaměřena na analýzu dat nasbíraných autorkou této diplomové práce k jednotlivým turistickým atraktivitám města Olomouce z hlediska bezbariérové přístupnosti osobám s omezenou schopností pohybu či zrakově postiženým. Cílem této analýzy je získat dostatečný objem informací, díky nimž bude možné vyhodnotit a navrhnout nové možnosti.

3.1 Použitá technika a zpracování informací

Data pro analytickou část byla získána na základě autorkou provedeného šetření ve městě a jeho okolí. Data byla zaznamenána do hodnotící tabulky. Při sběru informací byl vytvořen seznam požadavků pro bezbariérovost. Ukázka hodnotícího formuláře je uvedena v tabulce 2 a hodnotící matice pak v tabulce 3.

Tabulka 2 Ukázka hodnotícího formuláře

Objekt	**ID**	**Hodnocená kritéria**
Kulturní památky	1	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, prohlídkové okruhy
Kulturní zařízení	2	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, bezbariérové WC
Ubytovací zařízení	3	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, bezbariérové WC, bezbariérové pokoje
Stravovací zařízení	4	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, bezbariérové WC
Informační centra	5	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, bezbariérové WC
Sport a volný čas	6	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, bezbariérové WC
Dopravní služby	7	Kapacita parkovišť, vyhrazené stání, vstup do objektu, vnitřní prostor, bezbariérové WC

Zdroj: autor

Tabulka 3 Forma hodnocení při sběru dat

Kritérium	**Stupeň hodnocení**		
	A	**B**	**C**
Kapacita parkoviště	1 - 10 míst	11 a více míst	neoficiální parkoviště
Vyhrazené stání	1 místo	2 a více míst	X
Vstup do objektu	bez bariér	s asistencí	nevyhovuje
Vnitřní prostor	bez bariér	s asistencí	nevyhovuje
Prohlídkové okruhy	bez bariér	s asistencí	nevyhovuje
Bezbariérové WC	ano	ne	X
Bezbariérový pokoj	ano	ne	X
Přístupová komunikace	bez bariér	z části přístupné	nevyhovuje
Přístup na nástupiště	bez bariér	z části přístupné	nevyhovuje
Nástupová hrana	vyhovující	nevyhovující	X
Odbavovací prostor	bez bariér	z části přístupné	nevyhovuje
Informační systém	vyhovující	z části vyhovující	nevyhovuje
Úrovňový vstup na konec zastávky	navazuje na chodník	do 20 mm	nad 20 mm
Úpravy pro nevidomé	bezchybné	z části	žádné

Zdroj: autor

3.2 Přístupnost turistických atraktivit

V této kapitole jsou zkoumány jednotlivé atraktivity a na základě vyhodnocení této analýzy budou určeny a navrženy úpravy potřebné pro bezbariérové prostředí. Město Olomouc má z velké části turistické atraktivity bezbariérové. Z pohledu bezbariérovosti je v Olomouci problém s využíváním tzv. kočičích hlav. Tento povrch není zcela vhodný pro vozíčkáře, ale na druhou stranu je pozitivně hodnocen ze strany zrakově postižených, kteří se orientují pomocí slepecké hole. Město od roku 2011 realizuje projekt bezbariérová Olomouc. Mezi hlavní cíle tohoto projektu je zmapování stávajících podmínek života a odstraňování bariér, které se netýkají pouze zdravotně postižených, ale také například seniorů či matek s dětmi.

Při posuzování bezbariérovosti jednotlivých objektů byla pozornost zaměřena především na parametry týkající se:

- možnosti parkování a speciálně vyhrazená místa,
- dostupnost informací o bezbariérovosti objektu,
- obtížnost vstupu do objektu,
- vnitřní zázemí.

3.2.1 Kulturní památky

Přístupnost kulturních památek je v Olomouci na dobré úrovni i přes to, že město je historické a někdy se vyskytne problém s Národním památkovým ústavem. Město se řadí na přední příčky v rámci České republiky v bezbariérovém přístupu. To dokazují i výsledky provedeného šetření, které jsou shrnuty v tabulce 4.

Tabulka 4 Hodnocení historických památek

Objekt	**Hodnocená kritéria**					
	ID	**Kapacita parkoviště**	**Vyhrazené stání**	**Vstup do objektu**	**Vnitřní prostor**	**Prohl. okruhy**
Sloup Nejsvětější Trojice	1.1	C	B	C	C	X
Radnice s Orlojem	1.2	C	B	A	A	X
Dóm sv. Václava	1.3	C	B	A	A	A
Sv. Mořic	1.4	A	B	B	A	A
Sv. Michal	1.5	A	B	C	A	A
Klášterní Hradisko	1.6	B	A	A	A	A
Sv. Kopeček	1.7	C	B	A	A	A

Zdroj: autor

Sloup Nejsvětější Trojice je památka zapsaná na seznamu UNESCO a dominuje Hornímu náměstí. Objekt není nijak bezbariérově upraven. Jelikož se ovšem jedná o tak významnou památku, není zde ani nějaká možnost většího zásahu. Na náměstí není žádné speciální parkoviště. Jedná se o pěší zónu. Jak bylo ověřeno na radnici, pokud je však auto řádně označeno (viz obrázek 16), je možno na náměstí zaparkovat. Toalety lze využít veřejné, v blízkosti památky, které jsou bezbariérové. Na Horním náměstí se nabízí návštěvníkovi k vidění budova radnice s historickým **orlojem.** Radnice poskytuje svým návštěvníkům bezbariérový přístup. V budově je bezbariérová toaleta. Její konstrukce však vykazuje určité nedostatky a pro osobu na vozíku je velice obtížné na ni přesednout. Jelikož se radnice nachází na Horním náměstí, stejně jako Sloup Nejsvětější Trojice, tak zde platí stejné podmínky s parkováním jako u výše zmíněné památky.

Obrázek 16 Ukázka parkovacího průkazu (autor)

Další významnou památkou, kterou je bezpochyby nutno zmínit, je **Katedrála sv. Václava**. Vchod do katedrály je upraven rampou (viz obrázek 17) a není tak problém se do katedrály dostat. Problémem však může být, že zde není k dispozici parkoviště. Pohyb po objektu je zcela bezproblémový.

Obrázek 17 Rampa do katedrály (autor)

Kostel sv. Mořice působí na první pohled bariérově. Před vchodem jsou 3 schody a to může odradit řadu turistů. Nabízí se zde však možnost využití bočního vchodu, u kterého je rampa. Problém ovšem nastává tehdy, když je boční vchod uzamčen. To se stává v zimních měsících a při špatném počasí. V kostele je návštěvníkům k dispozici haptický model kostela (viz obrázek 18). Parkování v okolí kostela je možné, ale nejsou zde žádná speciálně vyhrazená místa ke stání.

Obrázek 18 Haptický model kostela (autor)

Stejně jako předchozí památka, tak i **bazilika Panny Marie na Svatém Kopečku** působí na první pohled pro návštěvníka jako nepřístupná. Opak je ovšem pravdou. Je pouze potřeba se dostat k památce z opačné strany, kde je upraven nájezd (obrázek 19). Problém může však nastat při samotné cestě k bazilice, neboť trasa je neustále do mírného kopečka a povrch tvoří žulové kostky. Pro nevidomého návštěvníka se nevyskytly žádné překážky.

Obrázek 19 Nájezd k bazilice Panny Marie (autor)

3.2.2 Kulturní zařízení a instituce

Město Olomouc je považováno za kulturní centrum. Svým návštěvníkům nabízí řadu kulturních akcí. Aby si město trvale udrželo tuto atraktivitu, je bezpodmínečně nutné zajistit fungující bezbariérový přístup, což se dle informací zjištěných šetřením v terénu ve velké většině daří. Hodnocení kulturních zařízení a institucí je uvedeno v tabulce 5.

Tabulka 5 Hodnocení kulturních zařízení a institucí

Objekt	Hodnocená kritéria					
	ID	**Kapacita parkoviště**	**Vyhrazené stání**	**Vstup do objektu**	**Vnitřní prostor**	**Bezbariér. WC**
Moravské divadlo	2.1	C	B	A	A	A
Moravská filharmonie	2.2	C	B	A	A	A
Vlastivědné muzeum	2.3	B	A	A	A	A
Muzeum umění	2.3	B	A	C	C	B

Zdroj: autor

Budova **Moravského divadla** se nachází naproti radnici. Bezbariérový přístup je návštěvníkům umožněn bočním vchodem, který je ovšem uzavřen. Proto je nutné předem informovat zaměstnance o návštěvě, aby mohli vchod zpřístupnit. Chybí zde však zvonek, který by celý proces zjednodušil. Problém nastává s koupí lístku, neboť není možnost se dostat do pokladny divadla. V objektu je k dispozici bezbariérová toaleta. Parkování není vyhrazené.

Pro vstup do **Moravské filharmonie** se používá stejný vchod jako do Moravského divadla. Zázemí filharmonie se nachází ve vrchním patře, proto musí návštěvník využít výtah. Návštěvníkům je k dispozici bezbariérová toaleta a speciálně vyhrazená místa u pódia pro vozíčkáře. Problém je ovšem v tom, že zde bývají umístěny reproduktory, což značně znepříjemňuje návštěvníkovi zážitek. Parkování stejně jako u divadla není vyhrazené.

Při návštěvě města stojí za návštěvu i **Vlastivědné muzeum**, které je výborně upraveno. Návštěvníkům je k dispozici vedlejší vchod, kde si zazvoní a dostanou se do nádvoří muzea. Problém může nastat při otvírání brány, která je poměrně těžká. Další dveře, které jsou opatřeny madlem, dostanou vozíčkáře do budovy, kde je výtah. V budově je bezbariérové WC. Na nádvoří muzea je možné parkovat. Parkoviště však není označeno. Možností je také využití nedalekého oficiálního placeného parkoviště, kde jsou místa vyhrazena.

Poblíž Vlastivědného muzea se nachází **Muzeum umění**, které snad jako jediné z kulturních zařízení v Olomouci není upraveno bezbariérově. Úprava je již ovšem v řešení. V objektu není k dispozici osobní výtah, ale pouze výtah nákladní, který je ovšem využíván, pokud je třeba. Ani toalety zatím nejsou bezbariérové. K parkování lze využít stejné placené parkoviště s vyhrazeným stáním jako při návštěvě Vlastivědného muzea.

3.3 Přístupnost turistické vybavenosti

Přístupnost turistické vybavenosti byla posuzovaná u objektů s návazností na turistické atraktivity. Při posuzování bezbariérovosti jednotlivých objektů byla pozornost zaměřena především na parametry týkající se:

- možnosti parkování a speciálně vyhrazená místa,
- dostupnost informací o bezbariérovosti objektu,
- obtížnost vstupu do objektu,
- vnitřní zázemí.

3.3.1 Přístupnost ubytovacích zařízení

V této části byla hodnocena ubytovací zařízení z hlediska bezbariérové přístupnosti. Jak již bylo uvedeno výše, ve městě má návštěvník možnost si vybrat z 51 ubytovacích zařízení. Jelikož je nemožné se zaměřit na všechna, byla vybrána zažízení z každého druhu ubytování v různých cenových relacích, která jsou uvedena v průvodci města (Magistrát města Olomouce, 2017) jako bezbariérová. Jednotlivé hotely jsou ohodnoceny v tabulce 6.

Tabulka 6 Hodnocení ubytovacích zařízení

Objekt	**Hodnocená kritéria**					
	ID	**Kapacita parkoviště**	**Vyhrazené stání**	**Vstup do objektu**	**Vnitřní prostor**	**Bezbar. WC a pokoj**
Hotel Flora	3.1	B	B	A	A	A
Hotel Trinity	3.2	A	C	A	A	X
Hotel IBIS	3.3	B	C	A	A	A
Hotel NH Olomouc	3.4	B	B	A	A	A
Theresian hotel & Spa	3.5	C	C	A	A	A

Zdroj: autor

Nejstarším bezbariérovým hotelem ve městě je **Hotel Flora.** Vstup do hotelu je vhodně vyřešen nájezdovou rampou. Dveře se otevírají automaticky a jsou dostatečně široké. Před hotelem nejsou umístěny poutací tabule. V přízemí hotelu je návštěvníkům k dispozici bezbariérové WC, které je ovšem zamčeno a je třeba žádat o klíč na recepci. Pro návštěvníky jsou připraveny 2 bezbariérové pokoje. Do restaurace, kde probíhají snídaně, které mají

návštěvníci v ceně, vedou sice schody, ale je zde vhodně umístěna plošina. Před hotelem jsou vyhrazena 3 parkovací místa.

Druhým nejstarším hotelem, který svým návštěvníkům umožňuje bezbariérový přístup a pokoje je **Hotel Trinity.** Vstup do hotelu je snadný, dveře jsou automatické. V hotelu se nachází 1 bezberiérový pokoj. Před hotelem nejsou k dispozici speciální parkovací místa pro hancicapované. Jsou zde k dispozici 6 parkovacích míst před hotelem. V přízemí hotelu je nově zrekonstruováno WC, které je bezbariérové. Vstup do restaurace v hotelu mohou návštěvníkům komplikovat poutací tabule, které jsou umístěny před vchodem. V hotelu je pro návštěvníky1 bezbariérový pokoj.

Novějším hotelem ve městě je **Hotel IBIS Olomouc centre.** Tento moderní hotel je uveden taktéž jako bezbariérový. Hotel má k dispozici vlastní parkoviště, kde ovšem není vyhrazené místo pro stání. Bezbariérová toaleta je umístěna u recepce a je dostatečně prostorná a volně otevřená. Vstup do hotelu je bezproblémový. V hotelu se nachází 1 bezbariérový pokoj.

Hotel NH Olomouc congress je nově vybudovaný hotel v těsné blízkosti fotbalového stadionu. Přístup do hotelu je bezbariérový a dveře jsou automatické, tudíž návštěvník nepotřebuje asistenci. Přímo před hotelem nejsou speciálně vyznačena místa, avšak v těsné blízkosti hotelu je parkoviště, které je společné i pro návštěvníky Androva stadionu a zde je vyhrazeno 8 parkovacích míst. Návštěvníci hotelu mají v garáži vyhrazena speciálně 2 místa. K dispozici jsou bezbariérové toalety. Celkem jsou v hotelu 2 bezbariérové pokoje. V propagačních materiálech města (Magistrát města Olomouce, 2017) je ovšem chybně uvedeno bezbariérových pokojů 137.

Zatím nejnovějším zrekonstruovaným ubytovacím objektem v Olomouci je **Theresian hotel & Spa.** Vstup do hotelu je bezbariérový, před hotelem není speciálně vyhrané místo k parkování. Jsou zde pouze 3 místa pro návštěvníky hotelu. Při vstupu do hotelu návštěvníka na první pohled nepotěší schody a recepce v mezipatře. K dispozici je však výtah, kretým se návštěvník dostane k pultu na recepci. Pult, bohužel jako ve všech výše zmíněných hotelech, není vhodně upraven pro osoby na invalidním vozíku. Návštěvníci mají v ceně ubytování i možnost navštívit Spa centrum, které se nachází v 5. patře hotelu. Prostředí je krásné, ovšem pro návštěvníka upoutaného na invalidní vozík zcela nevyhovucící. V hotelu je jeden bezbariérový pokoj.

3.3.2 Přístupnost stravovacích zařízení

V centru města je návštěvníkům k dispozici řada stravovacích zařízení. Dříve město přesně mapovalo množství i názvy jednotlivých zařízení. Od tohoto kroku však před nedávnem

upustilo z důvodu velkého množství a měnících se názvů stravovacích zařízení. V propagačních materiálech, které jsou umístěny na webových stránkách města, je doporučeno turistům navštívit určitá zařízení, která byla z tohoto důvodu vybrána pro hodnocení. Výsledky jsou uvedeny v tabulce 7. Názvy některých zařízení jsou oproti propagačním materiálům v tabulce zaktualizovány.

Tabulka 7 Hodnocení stravovacích zařízení

Objekt	**Hodnocená kritéria**					
	ID	**Kapacita parkoviště**	**Vyhrazené stání**	**Vstup do objektu**	**Vnitřní prostor**	**Bezbariér. WC**
Drápal	4.1	C	C	B	C	B
Moritz	4.2	C	C	A	A	A
Šnyt Mikulda	4.3	C	C	A	A	A
Moravská rest.	4.4	C	C	B	A	A

Zdroj: autor

Restaurace **Drápal** je vyhlášenou restaurací s dlouhou historií. Restaurace se na první pohled nejeví bezbariérově. U vstupu by návštěvník musel překonat 2 schody a nešťastně jsou řešeny i dveře do zařízení, které jsou úzké. K dispozici je boční vchod z ulice. Problém ovšem je v tom, že dveře jsou zastavěny věšákem na oblečení, který lze však přesunout. Problém byl i v tom, že personál nevěděl, kde jsou klíče od bezbariérového vchodu. V okolí není možné parkovat a toalety nejsou přizpůsobeny bezbariérově.

Hostinecký pivovar **Moritz** se nachází poblíž Horního náměstí. Vstup do zařízení je bezbariérový, dveře jsou dosti široké a návštěvník nemusí překonávat žádné překážky. Chybí ovšem možnost parkování v blízkém okolí. Návštěvníkům je k dispozici jedno bezbariérové WC, které ovšem není řádně označeno.

Nedaleko náměstí je situovaná i restaurace **Šnyt Mikulda,** která je doporučena v průvodci města k návštěvě. Při vstupu do restaurace musí návštěvník překonat schod. Dále ovšem je vše upraveno bezbariérově a je možné využít boční vchod, který je normálně uzamčen a je tedy nutné požádat obsluhu o otevření. K dispozici je i bezbariérová toaleta, která je umístěna na chodbě a je taktéž uzamčena. Poblíž není možné zaparkovat. V letních měsících, když je přistavena venkovní zahrádka, je hostinec zcela bezbariérový.

Moravská restaurace se nachází přímo naproti radnici a svým hostům nabízí klasickou českou kuchyni spolu se specialitami olomouckého kraje. Vstup se na první pohled nejeví

bezbariérově. Do podloubí restaurace vedou tři schody, na které ovšem obsluha umístí plošinu. Další schod je při samotném vchodu do restaurace, kde musí pomoci obsluha. Toalety jsou bezbariérové, ale jsou umístěny mimo restauraci, takže návštěvník musí znovu překonat bariéru jednoho schodu. Tyto toalety zároveň slouží jako veřejné WC ve městě. Pro návštěvníky restaurace jsou ovšem zdarma.

3.3.3 Přístupnost informačních center

V Olomouci jsou návštěvníkům k dispozici tři informační centra. Každé z nich je ohodnoceno v tabulce 8.

Tabulka 8 Hodnocení informačních center

Objekt	Hodnocená kritéria				
	ID	**Kapacita parkoviště**	**Vyhrazené stání**	**Vstup do objektu**	**Vnitřní prostor**
IC Olomouc	5.1	C	C	A	A
IC Hlavní hl. nádraží	5.2	B	B	A	A
Tourist centrum s.r.o.	5.3	C	C	C	C

Zdroj: autor

Dalo by se říci, že za hlavní **Informační centrum** lze považovat **IC Olomouc,** které se nachází na Horním náměstí. Svým návštěvníkům umožňuje bezbariérový přístup. Informační centrum provozuje město Olomouc. Jediný problém tvoří informační pult, který není přizpůsoben osobě na vozíčku. Před vchodem jsou nevhodně umístěny informační tabule, které znesnadňují orientaci nevidomým osobám. V informačním centru je návštěvníkům k dispozici zdarma internet. Před radnicí není žádné speciální vyhrazené parkovací místo, ale pokud je vozidlo řádně označeno, může tak u radnice bez problémů parkovat.

Další bezbariérové **IC** se nachází v hale **Hlavního vlakového nádraží**. Přepážka je umístěna tak, že ani vozíčkář nemá problém komunikovat s personálem. Na rozdíl od IC v centru města. Parkování je zde možné v blízkosti budovy a jsou zde vyhrazena tři místa. Toto IC neprovozuje město, ale České dráhy.

Posledním informačním centrem ve městě je **Tourist centrum s.r.o.**, které provozuje soukromý vlastník a slouží i jako směnárna. Jako jediné však toto IC není bezbariérové. Bariéru zde tvoří 3 schody, které je nutné překonat, a v místnosti není dostatek manévrovacího prostoru. Parkování zde není možné.

3.3.4 Přístupnost zařízení pro sport a volný čas

Otázka bezbariérovosti se v dnešní době bezpochyby dotýká i sportovišť a volnočasových aktivit. Největšímu zájmu turistů se těší sportoviště ohodnocená v tabulce 9.

Tabulka 9 Hodnocení zařízení pro sport a volný čas

Objekt	Hodnocená kritéria				
	ID	**Kapacita parkoviště**	**Vyhrazené stání**	**Vstup do objektu**	**Vnitřní prostor**
Plavecký stadion	6.1	A	B	B	A
Aqua park	6.2	B	B	A	A
Andrův stadion	6.3	B	B	A	A

Zdroj: autor

Plavecký stadion je vhodně bezbariérově vyřešen. Problém může nastat pouze při vchodu do objektu, neboť je nutné otevřít i druhé křídlo dveří. V objektu je bezbariérová toaleta. Ze šaten vedou schody, které jsou ovšem opatřeny plošinou. Před budovou je parkoviště, kde jsou vyhrazená tři místa pro vozidla přepravující osoby s těžkým pohybovým postižením.

Stejně jako plavecký stadion, tak i **Aquapark** je v Olomouci bezbariérový. Před budou jsou vyhrazena 2 místa pro vozidla přepravující osoby s těžkým pohybovým postižením.

Turisté také často návštěvují **Andrův fotbalový stadion.** Stadion prošel rekonstrukcí, a tudíž svým návštěvníkům poskytuje špičkový bezbariérový přístup, 2 toalety a možnost parkování na 4 vyhrazených místech. K dispozici je výtah, který vyveze návštěvníka do vrchního patra jižní tribuny. Oficiálně má stadion k dispozici 12 bezbariérových míst. Projekt byl ovšem vyřešen důmyslně, a tak je kapacita na tribuně mnohem vyšší. Tribuna je zastřešená, takže poskytuje veškerý potřebný komfort.

3.4 Přístupnost dopravních služeb

Do Olomouce je možné se dostat jak vlakem, tak autobusem. Nejvíce handicapovaných návštěvníků však dle statistik magistrátu využije k návštěvě města individuální osobní dopravu.

Pro pobyt handicapovaných turistů je důležité zmapovat i městskou hromadnou dopravu a její úroveň.

Při posuzování bezbariérovosti byla hodnocena následující kritéria:

- bezbariérové toalety,
- odbavovací prostory,

- úrovňový vstup na zastávky
- vstup do objektu,
- informace.

Výsledky hodnocení přístupnosti dopravních služeb jsou shrnuty v tabulce 10.

Tabulka 10 Hodnocení dopravních služeb

Objekt	Hodnocená kritéria					
	ID	**Odbav. prostor**	**Přístup na nástupiš.**	**Úpravy pro nevidomé**	**Bezb. WC**	**Úrovňový vstup na konec zast.**
Hlavní vlakové nádraží	7.1	A	A	A	A	A
Autobusové nádraží	7.2	B	B	C	A	B

Zdroj: autor

3.4.1 Hlavní vlakové nádraží

Olomoucké hlavní vlakové nádraží je třetí největší v České republice. Od roku 2015, kdy prošlo celkovou rekonstrukcí, která trvala bezmála dva roky, Olomouc může svým obyvatelům i návštěvníkům nabídnout bezbariérové nádraží, po kterém je radost se pohybovat.

Vstup do budovy je možný dvěma vchody a oba jsou vhodně upraveny rampou. Dveře jsou automatické u obou vchodů. V budově nádraží jsou bezbariérové toalety, které se nacházejí v zázemí ČD Loundge a slouží zároveň jako přebalovací místnost. Často se však stává, že tato čekárna je zamčená a dozvonit se na oprávněnou osobu, která návštěvníkovi umožní vstup, trvá poměrně dlouho. V hale jsou umístěny vodicí linie, které pomáhají nevidomým se snadným pohybem po nádraží (viz obrázek 20).

U každého nástupiště je výtah, který umožní rychlý a bezproblémový přístup na nástupiště. Všechna nástupiště jsou v souladu s platnou vyhláškou č. 398/2009 Sb. Na každém nástupišti je vodicí linie, která slouží k bezpečnému pohybu nevidomých osob. Na nástupiště vedou jak klasické schody, tak eskalátory. U každého vstupu na eskalátory je informační majáček, který nevidomého navede a informuje o směru jízdy vlaků. U klasických schodů je na zábradlí poznačeno Braillovým písmem číslo nástupiště. Pro nástup do vlaku, pokud není bezbariérový, je předem nutné informovat personál, který přistaví rampu.

Obrázek 20 Vodící linie v hale hlavního nádraží (autor)

3.4.2 Autobusové nádraží

Úroveň autobusového nádraží je nesrovnatelná s úrovní nádrží vlakového. Nádraží jsou od sebe vzdálena 1,5 km a je možnost využít tramvajovou linku, která pravidelně zastavuje před železničním nádražím a jede směrem do centra města. Problém ovšem nastává při přesunu z autobusového nádraží na zastávku tramvaje. Je nutno překonat podchod, který je upraven vhodně, nicméně nachází se zde zvýšená bariéra, která přes původně slibně vypadající podmínky v konečném důsledku přesun zásadně znepříjemní. Vozíčkář tak bohužel ztrácí soběstačnost a bezbariérové řešení se stává neefektivní. Na nádraží jsou ostrovní nástupiště, která jsou upravena bezbariérově. V budově nádraží jsou návštěvníkům k dispozici bezbariérové toalety.

Na nádraží jsou ostrovní nástupiště, u kterých je snížený obrubník. Chybí však vodicí linie, které usnadňují pohyb a orientaci nevidomým spoluobčanům. Také informační cedule nejsou v digitální podobě a stávající papírové jsou umístěny příliš vysoko.

3.4.3 Městská hromadná doprava

Město se zavázalo, že každý nově pořízený dopravní prostředek městské hromadné dopravy bude bezbariérový. V provozu je 38 pravidelných linek. Vozový park tvoří 149 vozů, z toho 72 tramvají a 77 autobusů (MHD-Olomouc.cz, 2004-2017). Pouze 9 vozů autubusů značky Karosa ze 77 zmíněných není bezpariérových. Zbytek vozového parku tvoří autobusy polského výrobce Solaris, které jsou nízkopodlažní. V Olomouci fungují tvz. inteligentní zastávky s celkovým počtem 54 označníků na celkem 24 zastávkách. Na tabuli (viz obrázek 21) je vždy uvedeno, zda se jedná o nízkopodlažní spoj, či nikoliv. Tyto informace jsou k dispozici návštěvníkům i ve staré papírové formě.

Obrázek 21 Ukázka informační tabule (MHD-Olomouc.cz, 2004-2017)

3.5 Dostupnost informací na webových stránkách města

Webové stránky města jsou na vynikající úrovni. Hlavní stránka nabízí rychlý a přehledný výběr, zda je návštěvník stránek turista, novinář, podnikatel, či zda se jedná o občana nebo rodinu s dětmi. V sekci pro turisty jsou veškeré důležité informace, které turista potřebuje.

Ať už se jedná o základní informace o městu, jeho historii, nabízených službách, seznam památek či tipy na volný čas a kulturu. Také je možnost stažení propagačních materiálů a mapek města. Olomouc má pro své návštěvníky i vyhotovenou bezbariérovou mapu. Informace jsou uvedeny v českém, anglickém, německém, francouzském, italském, polském, ruském, maďarském, japonském a čínském jazyce. Město má na stránkách umístěn QR kód s odkazem na stánky města.

4 NÁVRH OPATŘENÍ PRO ZPŘÍSTUPNĚNÍ MĚSTA OLOMOUCE NÁVŠTĚVNÍKŮM S HANDICAPEM

V rámci této kapitoly budou navrženy dvě turistické trasy pro návštěvníky města. V potaz jsou brány jak návštěvnost, tak hlavní tipy, kam se ve městě podívat, které dává svým návštěvníkům magistrát na stránkách města a v oficiálních propagačních materiálech.

Jelikož se město Olomouc již více než deset let věnuje programu Bezbariérová Olomouc, řadí se mezi přední města v rámci bezbariérovosti v České republice. Snížené obrubníky, klapadla na přechodech, nízkopodlažní veřejná doprava, nájezdy jsou nedílnou součástí při pohybu po Olomouci. Proto bylo velice obtížné najít ve městě nějakou problematickou část, která by potřebovala nějaký zásah a zlepšení.

Při návštěvě města je největším lákadlem pro turisty historické centrum. První trasa je tedy vedena od hlavního nádraží směrem do historického centra. Dle provedené statistiky se nejvíce návštěvníků do města dostává právě pomocí vlaků. Jelikož turista tráví ve městě dva a více dnů, další část trasy vede do hotelu Flora, který patří mezi nejoblíbenější.

Druhá navrhovaná trasa zavede turistu mimo město na poutní místo sv. Kopeček u Olomouce, kde se nachází vyhlášená olomoucká ZOO a bazilika sv. Panny Marie.

4.1 Trasa číslo 1: Okruh historickým jádrem města

Trasa začíná na hlavním vlakovém nádraží, kde se předpokládá, že návštěvník využije k pohybu po městě městskou hromadnou dopravu. Přímo v budově nádraží je k dispozici návštěvníkům informační centrum. Jako mínus je třeba uvést nepřipravenost. Město disponuje vyhotovenou bezbariérovou mapou centra města, avšak zde nebyla k dispozici. Jediné místo, kde ji během prováděného šetření bylo možné ze všech tří informačních center ve městě sehnat, bylo IC v podloubí radnice, které provozuje samo město.

Trasa je vedena od nádraží směrem do centra. První zastávkou bude **Katedrála sv. Václava**, která je třetí nejnavštěvovanější památkou v Olomouci. Nešťastně je zde ovšem vyřešena zastávka tramvaje, která staví uprostřed cesty, a tudíž návštěvník musí překonat překážku v podobě obrubníku, který nebyl snížený. Aktuálně ovšem na této trase probíhá od začátku dubna 2017 rekonstrukce a v plánu je bezbariérová úprava a nové chodníky. Rekonstrukce je plánována do konce listopadu 2017. Přístup do objektu je bezbariérový, je zde rampa a ani nevidomý návštěvník nemá problém se zde zorientovat. Do katedrály by bylo vhodné umístit haptický model (zmenšeninu), který by obzvlášť ocenili nevidomí.

Další zastávkou bude **Kostel sv. Mořice**, kam se dostane návštěvník opět tramvají. Zde je zastávka upravena vhodně jak pro vozíčkáře, tak pro nevidomé. Ke kostelu se dostanou bez problému jak nevidomí, tak vozíčkáři. Všude jsou nájezdy či snížené patníky. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, kostel je upraven bezbariérově a pro nevidomé je dokonce k dispozici haptický model kostela. Jediným problémem mohou být na první pohled matoucí schody, které do kostela vedou. Jak již bylo uvedeno v předchozí kapitole, je nutné využít boční vchod.

Dále trasa vede směrem na náměstí, tam už se dostane návštěvník bez pomoci MHD, pěší zónou. Na Horním náměstí se nachází památka zapsaná na seznamu UNESCO - **Sloup Nejsvětější Trojice**, který bezpochyby patří k jednomu z hlavních důvodů návštěvy města Olomouce. Dle provedeného šetření je to hned po radnici s historickým orlojem nejnavštěvovanější památka ve městě. Návštěvníkům bez omezeného pohyby se naskýtá možnost si sloup prohlédnout i zevnitř. Tuto možnost ovšem nemají vozíčkáři, a jelikož se jedná o tak vzácnou památku, je zcela nepřípustný jakýkoliv větší zásah. Jako možné řešení se zde ovšem nabízí zavedení kamery, která by měla výstupní obrazovku v podloubí radnice či v turistickém centru v budově radnice. Dále se na náměstí nachází již zmiňovaná budova **radnice** s historickým **orlojem**. Na horním náměstí jsou situovány **tři kašny** – 2 barokní (Herkulova, Caesarova) a jedna novodobá – Ariónova. Nedaleko náměstí se nachází další významný kostel, sv. Michal, ten ovšem není bezbariérově upraven a nenabízí se zde ani žádná potencionální možnost, neboť se u tohoto objektu vždy naráží na památkovou ochranu. Proto se trasa tomuto místu vyhne. Celé náměstí pokrývají tzv. kočičí hlavy. Tato historická dlažba ovšem znamená překážku v bezbariérovém pohybu a vede k brzké únavě vozíčkáře a možnému zranění nevidomého. Vzhledem k historickému původu náměstí však není možné provádět výrazné zásahy do povrchu. Na náměstí je umístěn model historického centra města, který ocení nejen nevidomí návštěvníci (viz obrázek 22).

Obrázek 22 Model města (autor)

Dále povede trasa do nedalekého hotelu Flora, který je dle provedeného šetření nejvyhledávanější mezi handicapovanými návštěvníky města. K přesunu z náměstí využije návštěvník opět bezbariérovou tramvaj č. 2 ze zastávky U sv. Mořice, kterou se dostane na zastávku Nádraží-město. Zde nastává problém jak pro turistu upoutaného na vozík, tak pro nevidomého. Ostrůvková zastávka není bezbariérově upravena (viz obrázek 23). Chybí snížený patník či vodicí linie (viz obrázek 24).

Obrázek 23 Tramvajová zastávka Nádraží-město (autor)

Obrázek 24 Bariéry na zastávce Nádraží-město (autor)

Po překonání překážek se návštěvník dostane na další přechod, který splňuje bezbariérové podmínky. Tak se dostane do parku Čechovy sady, v jehož blízkosti už je hotel umístěn. Pro vozíčkáře i nevidomého je pohyb po aleji bezproblémový. Jsou zde vybudovány relativně nové stezky pro chodce a cyklisty, které jsou odděleny reliéfním středovým pásem. Problém nastane až při přesunu z parku směrem k hotelu. Je zde potřeba překonat přechod, který je vyhovujiící, avšak návštěvník posléze narazí na obrubník, který není nijak upraven a tak se stává překážkou (viz obrázek 25). Po zbytek trasy do hotelu už nenastávají žádné komplikace a hotel sám o sobě je vhodně upraven pro handicapované, i proto patří na první příčku v návštěvnosti mezi zdtavotně postiženými.

Obrázek 25 Kritické místo před hotelem Flora (autor)

Vedení trasy číslo 1 je zakresleno v plánku na obrázku 26.

Obrázek 26 Trasa číslo jedna (Mapy.cz, 2017, upraveno autorem)

4.2 Trasa číslo 2: Olomouc – poutní místo sv. Kopeček

Tato trasa navazuje na trasu první, která je zaměřena na nejvyhledávanější atraktivity města. Dle zjištěných informací většina handicapovaných turistů zůstává ve městě jednu noc. Proto byl jako výchozí bod druhé trasy zvolen hotel Flora. Hlavním cílem této trasy je **bazilika Panny Marie** nedaleko města Olomouce a návštěva proslulé olomoucké **ZOO.**

Nejpohodlnější cesta na sv. Kopeček je rychlospojem číslo 111 ze zastávky Foerstrova. Na tuto autobusovou zastávku se návštěvník dostane bez větších problémů. Trasa vede z hotelu po ulici Krapkova, kde se vyskytuje pouze jediný problém, a to zvýšený obrubník. Návštěvník se dostane na třídu Svornosti, kde jsou veškeré přechody upraveny bezbariérově a pro nevidomé jsou rovněž vodicí linie, až k ulici Foersterova, což je hlavní tepna přes Olomouc. Proto je dobré dbát zvýšené opatrnosti. Přechod je ovšem zvukově signalizován a bezbariérově upraven.

Bezbariérovým autobusem návštěvník dojede až na zastávku na sv. Kopečku – Bazilika. Zastávka je taktéž bezbariérová s přechodem s vodícími pásy. Cesta pokračuje mírně do kopce, až k bazilice. Podél trasy se nabízí spousta malých stylových obchůdků a cukráren, které ovšem nejsou bezbariérově řešené.

Po průjezdu podloubím se po pravé straně rozprostírá scenérie s bazilikou. Zde se návštěvník nesmí zaleknout toho, že objekt vypadá na první pohled nepřístupně. Pro přístup do baziliky musí vozíčkář zvolit levou přístupovou stranu, kde se nachází nájezdová rampa (viz obrázek 27). Návštěvníkům je v budově k dispozici haptický model baziliky.

Obrázek 27 Nájezd k bazilice Panny Marie (autor)

Další kroky povedou směrem do ZOO. Po cestě jsou k dispozici veřejné toalety, na kterých je sice umístěno madlo, ale prostor není dostatečně velký. Tento problém však není nijak řešitelný. Návštěvníci mohou nicméně využít bezbariérové toalety, které jsou v dispozici v restauraci, která se nachází poblíž ZOO - U Máci a dále v restauraci Archa, která je přímo součástí areálu zoologické zahrady. Obě tyto restaurace jsou zrekonstruovány a upraveny bezbariérově. Celá trasa je bezproblémová a nejsou zde potřeba žádné zásahy.

Zoologická zahrada prošla v posledních letech řadou úprav, a i díky tomuto faktu je plně bezbariérová. V letních měsících je zde otevřena dotyková ZOO, ve které je možné dotknou se a pohladit všechny exponáty. To ocení nejen osoby s postižením zraku. Návštěvníkům jsou k dispozici nové bezbariérové toalety. Nedaleko je parkoviště, na kterém jsou vymezená tři místa pro vozidla tělesně postižených.

Při zpáteční cestě do Olomouce může zvolit návštěvník zastávku, která se nachází blíže ZOO, a to sv. Kopeček – zoologická zahrada. Zde se opět nevyskytuje žádný problém, který by měl být řešen. Zastávka je upravena bezbariérově a jsou zde i vodicí linie pro nevidomé. Veškeré autobusové linky, které zde staví, jsou nízkopodlažní. Jak na Kopečku, tak i v centru města jsou k vidění rozcestníky (viz obrázek 28). Jako návrh zlepšení pro orientaci handicapovaných turistů by bylo dobré přidat na rozcestníky označení, zda se jedná o bezbariérovou památku, či nikoliv. Jak už bylo uvedeno, tak některé památky na první pohled působí na návštěvníka, že nejsou bezbariérově upraveny, a to může být matoucí. Často jsou k dispozici pro handicapované alternativní možnosti vstupu. Dále by bylo vhodné na vybrané rozcestníky umístit informační majáčky, které by nevidomým pomohly se zorientovat a poskytly by jim základní informace o památkách.

Obrázek 28 Směrový ukazatel v centru města (autor)

Vedení trasy číslo 2 znázorňuje plánek na obrázku 29.

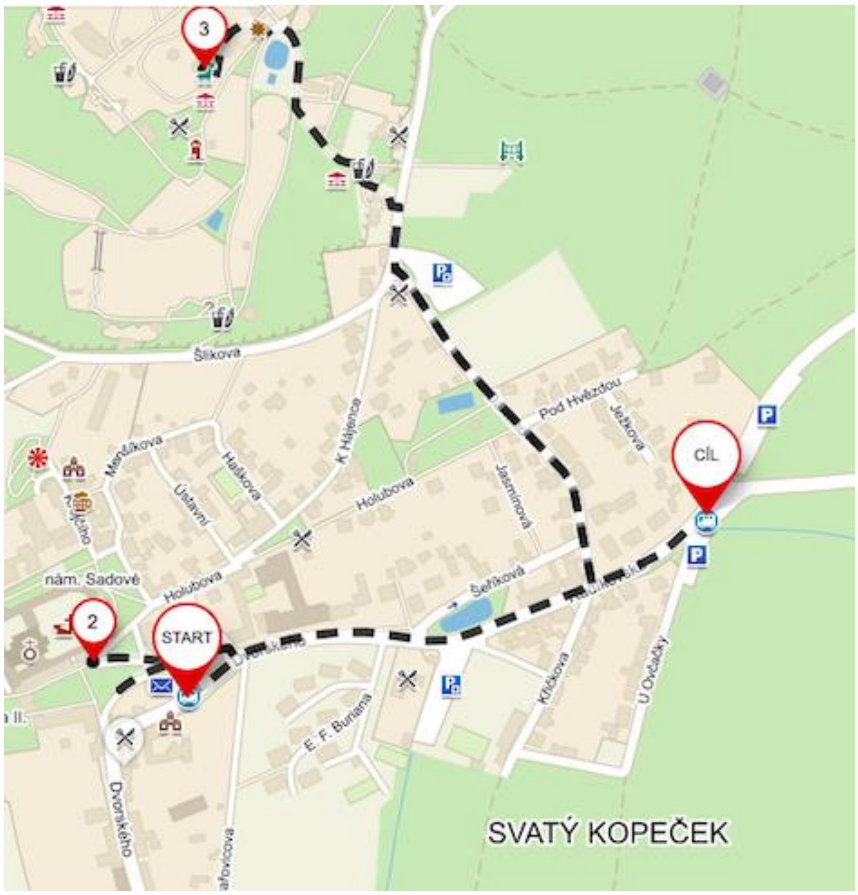

Obrázek 29 Trasa číslo dva (Mapy.cz, 2017, upraveno autorem)

5 ZHODNOCENÍ NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ

Tato kapitola se zabývá finanční stránkou návrhu, který je uveden v předchozí kapitole. Jedná se o náklady na úpravy, zpřístupnění objektů či infrastruktury na navržených bezbariérových trasách a dále možnosti jejich financování.

Pro turisty jsou na základě provedených šetření navrženy dvě bezbariérové trasy. Na každé z nich jsou nutné jisté úpravy pro vylepšení stavající situace či zajištění základní bezbariérovosti navrhované trasy. Každá trasa je vyhodnocena samostatně.

Jak již bylo zmíněno, město Olomouc realizuje projekt bezbariérové město více než patnáct roků. Za tuto dobu byla provedena řada úprav či opatření. Projekty realizují firmy na základě vypsaného výběrového řízení.

Ceny stavebních prací uvedené v této části diplomové práce byly vyčísleny ve spolupráci se stavební firmou Spro s.r.o. Tato společnost se orientuje na stavební úpravy a již v minulosti realizovala některé projekty ve městě. Skutečná výše cen se však může lišit, například díky volbě odlišného stavebního materiálu či dodavatele atd.

5.1 Náklady spojené s úpravou trasy č. 1 – Okruh historickým jádrem města

Na této trase vedené od hlavního vlakového nádraží směrem do historického jádra města jsou navrženy následující úpravy:

- dřevěný haptický model katedrály sv. Václava,
- označení bezbariérovosti památek na rozcestnících,
- umístění zvukových smyček na rozcestníky,
- kamerový systém a jeho výstupní obrazovka,
- bezbariérová úprava tramvajové zastávky,
- úprava patníku.

Nejříve bude pozornost zaměřena na zlepšení, ve kterých nejsou potřeba stavební úpravy. Následně budou porovnány ceny relizace stavebních úprav nutných k zajištění bezbariérovosti, které jsou dostupné od již jmenované stavební společnosti Spro s.r.o.

Inovace, které jsou v navrhovány a nejsou stavebního charakteru jsou následující:

- dvěřený haptický model 70 000 Kč
- označení na rozcestnících 3 375 Kč
- zvukové smyčky a jejich instalace 191 900 Kč
- kamerový systém a jeho výstupní obrazovka 49 000 Kč

Pro tvorbu **dřevěného haptického modelu** byla výsledná cena získána oslovením soukromého řezbáře, který již v minulosti dělal haptický model sv. Mořice.

V centru města slouží návštěvníkům k lepšímu zorientování celkem 15 **rozcestníků**, na které budou umístěny nálepky, díky nimž každý na první pohle rozliší, zda se jedná o bezbariérový object, či nikoliv. Jedná se o speciální nálepky, které by vyrobila na zakázku olomoucká firma OK Design tak, aby nijak nerušily stávající design a vzhled rozcestníků.

Další inovace, která je žádoucí, je umístění **zvukových smyček** na tyto rozcestníky. Cena je uvedena včetně instalace. Byla vybrána společnost Dinasys.

Poslední z možných navhovaných zlepšení a zpřístupnění je zavedení **kamerového systému** ve Sloupu Nejsvětější Trojice a následný televizní výstup v prostorách IC v podloubí radnice. Byla vybrána firma CZC.CZ, která se orintuje jak na kamerový systém, tak nabízí svým klientům i možnost koupě výstupní obrazovky a samotnou instalaci systému.

Celkové orientační náklady na nestavební úpravy návrhu jsou tedy cca **314 275 Kč**.

Nyní bude pozornost zaměřena na zlepšení, ve kterých jsou potřebné stavební úpravy. Sam patří:

- úprava nevhodného patníku u hotelu Flora 50 000 Kč
- bezbariérová úprava tramvajové zastávky. 710 500 Kč

V ceně úpravy spojené s **nevhodným patníkem** u hotelu jsou zahrnuty práce spojené s provedením hmatových úprav, včetně odstranění přídlažeb a snížení obrubníku.

Bezbariérová úprava tramvajové zastávky je finačně náročnější. Cena zahrnuje vybudování nového ostrůvku a vysazených chodníkových ploch, včetně všech úprav a zařízení, bourací práce, vodící linie a signálního pásu. Dále je zde zahrnuta i cena za úpravu patníku u přechodu z nově vybudovaného tramvajového ostrůvku na chodník, který musí návštěvník překonat, aby se dostal bezpečně na druhou stranu silnice a dále pak směrem k cílové destinaci na zvolené trase. Částka, za kterou by společnost Spro s.r.o. provedla zmíněné stavební úpravy je **760 500 Kč.**

Celková částka nutná k realizaci **úprav na trase číslo 1 je 1 074 775 Kč.**

5.2 Náklady spojené s úpravou trasy č. 2 – poutní místo sv. Kopeček

Druhá trasa vede od Hotelu Flora na autobusovou zastávku, ze které se přímým spojem dostane návštěvník na poutní místo sv. Kopeček, kde navštíví baziliku, ve které ovšem chybí návštěvníkům haptický model, a vyhlášenou olomouckou zoologickou zahradu.

Jak již bylo zmíněno, Olomouc svým občanům a návštěvníkům upravuje město po dobu již více než patnách let. Proto je vetšina památek ve městě i turisticky významných míst v okolí na velice dobré úrovni v rámci bezbariérovosti. Není tomu jinak ani na významném, vyhlášeném poutním místě sv. Kopeček.

Při finančním zhodnocení navrhovaných úprav vycházíme z faktu, že zatím nebyly provedeny žádné změny stavebního charakteru, které jsou uvedeny v trase číslo jedna, neboť tyto trasy mají společné krizové místo u hotelu Flora. Dále je tato zvolená trasa naprosto vyhovující. Návrhem je označení rozcestníků bezbariérovou ikonou, pokud se jedná o objekt s bezbariérovým přístupem, a také instalace zvukové smyčky na rozcestníky. Na sv. Kopečku jsou umístěny rozcestníky celkem tři. Zvukovou smyčku ovšem stačí umístit pouze na dva rozcestníky, které jsou umístěny u obou autobusových zastávek.

Celkové náklady jsou tedy následující:

- dřevěný haptický model baziliky Panny Marie 65 000 Kč
- označení na rozcestnících 675 Kč
- zvykové smyčky na rozcestnících 25 587 Kč
- úprava nevhodného patníku 50 000 Kč

Celková částka nutná k realizaci **úprav na trase číslo 2 je 141 262Kč.**

5.3 Zdroje financování

Realizace návrhů pro přístupnění navržených tras se financuje z různých zrojů. Není možné pokrýt veškeré výdaje pouze z rozpočtu města. Často záleží, zda je jedná pouze o projekt bezbariérovosti, či je možnost tento projekt propojit i s projektem jiným. Konkrétně v Olomouci se poslední dobou dosti často uchylují k této variantě. V rámci konkrétního návrhu v této diplomové práci je zvolen jako zdroj možného financování Státní fond dopravní infrastruktury, ze kterého je možné financovat úpravy chodníků, přechodů atd. Dále je možné využít Vládní výbor a Národní rozvojový program mobility pro všechny, ze kterého je možné financovat zpřístupnění turistických aktraktivit. Často jsou k financování používány také Strukturální a investiční fondy, prostřednictvím kterých se snižují sociální a ekonomické rozdíly mezi členskými státy a regiony.

5.3.1 Státní fond dopravní infrastruktury (SFDI)

Město Olomouc klade velký důraz na tvorbu bezbariérového prostředí. Převážná část úprav komunikací v rámci realizace bezbariérových tras je spolufinancována z fondu SFDI z programů zaměřených na zvyšování bezpečnosti a zpřístupňování osobám se sníženou schopností pohybu a orientace. O dotace se město uchází pravidelně.

Z rozpočtu SFDI jsou poskytovány příspěvky v rámci naplňování programů zaměřených na zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupnění občanům se sníženou schopností pohybu a orientace. Maximálně lze pokrýt až 85 % celkově uznatelných nákladů stavební části realizace, zároveň však maximální částka jednoho příspěvku nesmí přesáhnout sumu 10 milionů korun a žadatel smí žádat na více projektů celkem 20 milionů korun.

Jak je uvedeno v materiálech na internetových stránkách Státního fondu dopravní infrastruktury (2016), v rámci SFDI lze čerpat finance na akce ze tří oblastí:

- zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupňování osobám s omezenou schopností pohybu a orientace,
- zvýšení bezpečnosti dopravy a zklidnění dopravy,
- odstaňování nebezpečných kolizních míst na silnicích I. tídy cestou výstavby a úpravy přechodů.

Kontrétně v tomto případě je možné čerpat pouze z jedné z výše jmenovaných oblastí, a to z akce na dopravní infrastrukturu zaměřenou ke zvýšení bezpečnosti dopravy a jejího zpřístupnění osobám s omezenou schopností pohybu a orientace. Jak vyplývá z materiálů Státního fondu dopravní infrastruktury (2016) se kontrétně bude jednat o následující oblasti:

- výstavby, rekonstrukce a úpravy chodníků a přechodů pro chodce podél silnic I., II. a III. tříd, dále bezpečnostních prvků na vozovce, ale vždy ve vazbě na bezbariérovou stavební úpravu přechodů pro chodce,
- výstavby, rekonstrukce a úpravy chodníků, míst pro přecházení a přechodů pro chodce podél místních konunikací I., II., a III. třídy,
- výstavby a rekonstrukce míst pro přecházení a lávek pro chodce, které jsou součástí bezbariérové trasy.

5.3.2 Národní rozvojový program mobility pro všechny

Hlavním cílem programu mobility je podpořit realizaci komplexních bezbariérových tras ve městech a obcích. Jak uvádí Ministerstvo pro místní rozvoj (2013), přispíváno je především na dvě oblasti odstraňování bariér v budovách státních a veřejných institucí a bariér

v dopravě. Financování tohoto programu je zajištěno Vládním plánem financování projektů prostřednictvím dotačních programů jednotlivých resortů.

Zpřístupňování dopravy je zaměřeno na budování bezbariérových tras a odpovídajících dopravních prostředků. Cílem je tak propojení jednotlivých objektů bezbariérovou dopravou. Dalším cílem je zajištění bezbariérové přístupnosti budov zajišťujících dopravní služby a jejich napojení na bezbariérové trasy města nebo obce.

5.3.3 Strukturální a investiční fondy Evropské unie

Strukturální fondy Evropské unie jsou určeny pro chudší či jiným způsobem znevýhodněné regiony (např. venkovské a problémové městské oblasti, upadající průmyslové oblasti, oblasti s geografickým nebo přírodním znevýhodněním, jako například ostrovy, hornaté oblasti, řídce osídlené oblasti a pohraniční regiony). Peníze se strukturálních fondů lze čeprat v rámci několikaletých cyklů a programových období. Vždy však musí být jasně definované cíle. Jako zdroje financování lze využít dvou typů evropských fondů - Evropský fond pro regionální rozvoj a Evropský sociální fond. **Evropský fond pro regionální rozvoj** patří mezi strukturální fondy s největším objem peněz. Tento fond se zaměřuje na modernizaci a posilování hospodářství. Jak je uvedeno v materiálech Ministerstva pro místní rozvoj (©2012a), podporovány jsou investiční (infrastrukturní) projekty, mezi které patří:

- výstavba silnic a železnic,
- rekonstrukce kulturních památek,
- výsadba regenerační zeleně,
- výstavba či oprava infrastruktury pro poskytování zdravotní péče,
- zavádění služeb elektronické veřejné správy.

Cílem **Evropského sociálního fondu** je podpora aktivit v oblastech zaměstnanosti a rozvoje lidských zdrojů. Jedná se zejména o posilování sociálních programů členských států, pomáhání rizikovým skupinám obyvatel, podporu rovných příležitostí na trhu práce a zlepšování mobility pracovních sil v rámci Evropské unie.

Pro realizaci návrhů vycházejících z této práce je možné čerpat z dotačního programu zaměřeného na Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch a Rozvoj služeb v cestovním ruchu.
V rámci oblasti **Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch** je možné realizace následující výstavby (Ministerstvo pro místní rozvoj, ©2012a):

- výstavba a technické zhodnocení ubytovacích a stravovacích zařízení s přímou vazbou na cestovní ruch,

- výstavba, úpravy a technické zhodnocení přístupových komunikací k turisticky využitelným objektům a památkám nadregionálního významu, které netvoří komunikace II. a III. třídy, včetně související doprovodné infrastruktury (např. chodníky a parkovací plochy atp.),
- realizace výstavby, technické zhodnocení turistické infrastruktury (např. kongresových či lázeňských center, sportovně rekreačních zařízení včetně infrastruktury pro rekreační plavbu, skanzenů, turistických informačních center, zoologických zahrad aj.), a to včetně pořízení technického zařízení s prokazatelným dopadem na cestovní ruch.

V rámci **Rozvoje služeb v cestovním ruchu** jsou financovány především následující aktivity (Ministerstvo pro místní rozvoj, ©2012b):

- vytváření místních a regionálních systémů informování turistů o atraktivitách cestovního ruchu,
- rozvoj informačních systémů cestovního ruchu a míst s veřejně přístupným internetem pro turisty a návštěvníky regionu (webové stránky, rezervační systémy, informační kiosky apod.),
- marketingové a informační kampaně orientované na propagaci regionu jako jedinečné turistické destinace (tvorba nových vícejazyčných tištěných a elektronických propagačních materiálů a předmětů, účast na veletrzích a seminářích cestovního ruchu apod.).

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo posoudit bezbariérovou přístupnost v městě Olomouci a navrhnout případná opatření, jakým způsobem město ještě více zpřístupnit sledované cílové skupině.

V rámci analýzy bylo zjištěno, že nejvíce návštěvníků se do města dostává pomocí železniční dopravy, ve městě zůstavají zhruba dva dny, ubytováni jsou většinou v hotelu a primárně je hlavním cílem jejich návštěvy Horní náměstí, na kterém se nachází budova radnice s historickým orlojem, kašny a památka zapsaná na seznamu světového a kulturního dědictví UNESCO - Sloup Nejsvětější Trojice.

Na základě zjistěných skutečností byly sestaveny pro turisty s omezenou schopností pohybu a orientace dvě trasy. První trasa začíná na hlavním vlakovém nádraží a propojuje nejvýznamnější a nejnavštěvovanější památky v historickém centru města. Trasa končí v ubytovacím zařízení poblíž centra města. Jak již bylo zmíněno, většina turistů zůstává ve městě přes noc, a proto logicky druhá zvolená trasa navazuje na trasu předchozí. Začátek je v hotelu a cílem této trasy je návštěva poutního místa nedaleko Olomouce – sv. Kopeček, kde je k vidění bazilika Panny Marie a významná olomoucká zoologická zahrada, která se řadí mezi nejnavštěvovanější v celé České republice.

Při vedení tras bylo přihlédnuto k turistické návštěvnosti kulturních památek, délce pobytu, způsobu dopravy a možnosti ubytování. Dále bylo přihlédnuto k již realizovaným stavebním úpravám, které se ve městě udělaly a souvisí s bezbariérovým pohybem, tak, aby případné náklady na dodatečné stavební úpravy byly co nejnižší.

Město Olomouc je zapojeno do projektu Bezbariérová Olomouc od roku 2001. Původní a stále nosnou myšlenkou tohoto projektu je zpřístupňování veřejného života, kultury, sportu a vzdělání jak občanům města, tak i jeho návštěvníkům. Město se v rámci bezbariérového prostředí řadí mezi špičky v České republice.

Celkové náklady na navrhované provedené změny na trase historickým centrem měta byly vyčísleny na cca 1 075 000 Kč. Tato částka je pouze orientační a může se odvíjet od zvoleného materiálu dodavatele či v závislosti na výběrovém řízení. Stěžejní položku zde tvoří zřístupnění tramvajové zastávky pro cílovou skupinu. Na druhé trase, která vede na poutní místo sv. Kopeček, nebyly nalezeny žádné zásadní nedostatky, které by znepříjemnily či dokonce omezovaly pohyb osobám se sníženou schopností orientace či pohybu. Návrhy na této trase tak spíše přispějí k lepší a komfortnější orientaci v dané oblasti. Cena tohoto návrhu je cca

142 000 Kč. V obou případech je vhodné umístit haptické modely, díky kterým si handicapovaní turisté vytvoří přestavu o celkovém vzhledu památky.

Výše uvedené návrhy byly konzultovány přímo s osobami se sníženou schopností pohybu a orientace a jejich připomínky byly při tvorbě návrhů zohledněny. Měly by napomoci pohybu těchto osob po historickém jádru města Olomouce i dalších významných atraktivitách v jeho okolí. To by mohlo přispět k dalšímu zlepšení podmínek pro návštěvníky s handicapem, kteří do Olomouce přijíždějí, ale i pro obyvatele města.

POUŽITÁ LITERATURA

ČESKO, 2009. *Vyhláška č. 398 Ministerstva pro místní rozvoj ze dne 5. listopadu 2009 o becných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb* [online]. [cit. 2017-04-02]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/getmedia/f015224c-ff91-4cad-a37b-dc0dc1072946/Vyhlaska-MMR-398_2009

FILIPIOVÁ, Daniela, 2002. *Projektujeme bez bariér.* Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 80-86552-18-17.

LOUČKOVÁ, Kateřina a Jitka FIALOVÁ, 2010. Zpřístupnění krajiny a rekreační aktivity pro seniory a handicapované osoby. In *Sborník z konference Rekreace a ochrana přírody.* Brno: Mendelova univerzita v Brně, Lesnická a dřevařská fakulta. ISBN 978-80-7375-398-6.

MAGISTRÁT MĚSTA OLOMOUCE, 2017. Fakta a zajímavosti. *tourism.olomouc.eu* [online]. [cit. 2017-04-08]. Dostupné z: http://tourism.olomouc.eu/basic-information/facts-and-attractions/cs

Mapy.cz, 2017. [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: https://mapy.cz/zakladni?x=17.2512000&y=49.6429366&z=11

MATUŠKA, Jaroslav, 2004. Bezbariérové úpravy v pěší dopravě v Pardubicích. In: *Sborník konference Kvalita dopravních a přepravních procesů a služeb*. Pardubice: Institut Jana Pernera. ISBN 80-7194-675-3.

MATUŠKA, Jaroslav, 2009. *Bezbariérová doprava.* Pardubice: Institut Jana Pernera. ISBN 978-8086530-62-8.

MHD-OLOMOUC.CZ, 2004-2017. *MHD-Olomouc.cz* [online]. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: https://www.mhd-olomouc.cz/Info/vozovy-park

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ©2012a. Fondy EU v ČR. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, ©2012b. Informace o čerpání. *Evropské strukturální a investiční fondy* [online]. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: http://www.dotaceeu.cz/cs/Informace-o-cerpani/Mapa-projektu

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, 2013. Národní program podpory cestovního ruchu pro rok 2013: podprogram cestování dostupné všem. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. [cit. 2017-04-11]. Dostupné z: http://www.mmr.cz/cs/Regionalni-politika-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Programy-Dotace/Narodni-program-podpory-cestovniho-ruchu-(2010-201/Rok-2013-podprogram-Cestovani-dostupne-vsem

MLČÁK, Leoš, Kateřina DOLEJŠÍ a Jakub POTŮČEK, 2016. *Průvodce Olomoucí: umělecké památky města*. Olomouc: Statutární město Olomouc, 2016. ISBN 978-80-87602-42-3.

PIPEKOVÁ, Jarmila, 1998. *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: Paido - edice pedagogické literatury. ISBN 80-859-3165-6.

SONS ČR, ©2012-2017. *SONS* [online]. [cit. 2017-04-28]. Dostupné z: http://www.sons.cz

SPRÁVA ŽELEZNIČNÍ DOPRAVNÍ CESTY, ©2009-2012. Železniční mapy ČR. *Správa železniční dopravní cesty* [online]. 2012 [cit. 2017-05-11]. Dostupné z: http://www.szdc.cz/o-nas/zeleznicni-mapy-cr.html

STÁTNÍ FOND DOPRAVNÍ INFRASTRUKTURY, 2016. Základní informace. *SFDI* [online]. [cit. 2017-05-22]. Dostupné z: http://www.sfdi.cz/zakladni-informace/informace/

ŠNAJDROVÁ, Helena, 2007. *Bezbariérové stavby*. Brno: ERA group. ISBN 978-80-7366-084-0.

TYFLOCENTRUM PRAHA, 2010. *TyfloCentrum Praha, o.p.s.* [online]. [cit. 2017-05-10]. Dostupné z: http://praha.tyflocentrum.cz

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1 Počty vyhrazených míst 17
Tabulka 2 Ukázka hodnotícího formuláře 32
Tabulka 3 Forma hodnocení při sběru dat 33
Tabulka 4 Hodnocení historických památek 34
Tabulka 5 Hodnocení kulturních zařízení a institucí 37
Tabulka 6 Hodnocení ubytovacích zařízení 38
Tabulka 7 Hodnocení stravovacích zařízení 40
Tabulka 8 Hodnocení informačních center 41
Tabulka 9 Hodnocení zařízení pro sport a volný čas 42
Tabulka 10 Hodnocení dopravních služeb 43

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby na vozíku 12
Obrázek 2 Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby se zrakovým postižením 14
Obrázek 3 Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby se sluchovým postižením 15
Obrázek 4 Oblíbenost vybraných památek 21
Obrázek 5 Sloup Největější Trojice s Ariónovou kašnou 22
Obrázek 6 Orloj 23
Obrázek 7 Dóm sv. Václava 23
Obrázek 8 Klášterní Hradisko Olomouc 24
Obrázek 9 Způsob cestování do Olomouce 21
Obrázek 10 Dálniční síť v České republice 27
Obrázek 11 Třetí železniční koridor 27
Obrázek 12 Oblíbenost ubytovacích zařízení 29
Obrázek 13 Doba pobytu ve městě 30
Obrázek 14 Struktura návštěvníků 30
Obrázek 15 Důvod návštěvy města 31
Obrázek 16 Ukázka parkovacího průkazu 35
Obrázek 17 Rampa do katedrály 35
Obrázek 18 Haptický model kostela 36
Obrázek 19 Nájezd k bazilice Panny Marie 36
Obrázek 20 Vodící linie v hale hlavního nádraží 44
Obrázek 21 Ukázka informační tabule 45
Obrázek 22 Model města 48
Obrázek 23 Tramvajová zastávka Nádraží – město 48
Obrázek 24 Bariéry na zastávce Nádraží – město 49
Obrázek 25 Kritické místo před hotelem Flora 49
Obrázek 26 Trasa číslo jedna 50
Obrázek 27 Nájezd k bazilice Panny Marie 21
Obrázek 28 Směrový ukazatel v centru města 52
Obrázek 29 Trasa číslo dva 52

SEZNAM ZKRATEK

IC	Informační centrum
SONS	Sjednocená unie nevidomých a slabozrakých
UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
ČR	Česká republika
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Vyhláška č. 389/2006 Sb.

Příloha B Přehled kulturních akcí v Olomouci

Příloha A Vyhláška 328/2009 Sb.

Vyhláška Ministerstva pro místní rozvoj ČR

č. 398/2009 Sb. o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

VYHLÁŠKA

č. 398/2009 Sb.

ze dne 5. listopadu 2009

o obecných technických požadavcích zabezpečujících bezbariérové užívání staveb

Ministerstvo pro místní rozvoj stanoví podle § 194 písm. a) zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon):

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tato vyhláška stanoví obecné technické požadavky na stavby a jejich části tak, aby bylo zabezpečeno jejich užívání osobami s pohybovým, zrakovým, sluchovým a mentálním postižením, osobami pokročilého věku, těhotnými ženami, osobami doprovázejícími dítě v kočárku nebo dítě do tří let (dále jen „osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace").

(2) Tato vyhláška byla oznámena v souladu se směrnicí Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při poskytování informací v oblasti technických norem a předpisů a pravidel pro služby informační společnosti, ve znění směrnice 98/48/ES[1]) .

(3) Pro užívání staveb infrastruktury osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace v transevropském konvenčním a vysokorychlostním železničním systému platí jiný právní předpis[2]) .

§ 2

(1) Podle této vyhlášky se postupuje při zpracování dokumentace pro vydání územního rozhodnutí, nebo při zpracování jednoduchého technického popisu záměru pro vydání územního souhlasu a při zpracování projektové dokumentace, při povolování nebo ohlašování a provádění staveb, při vydávání kolaudačního souhlasu, při užívání a odstraňování staveb nebo zařízení a při kontrolních prohlídkách staveb

a) pozemních komunikací a veřejného prostranství[3]) ,

b) občanského vybavení v částech určených pro užívání veřejností,

c) společných prostor a domovního vybavení bytového domu obsahujícího více než 3 byty (dále jen „bytový dům"), upravitelného bytu nebo bytu zvláštního určení[4]) ,

d) pro výkon práce celkově 25 a více osob, pokud provoz v těchto stavbách umožňuje zaměstnávat osoby se zdravotním postižením nebo stavby pro výkon práce osob s těžkým zdravotním postižením[5]) (dále jen „stavby pro výkon práce").

(2) Ustanovení této vyhlášky se uplatní též u změn dokončených staveb a změn v užívání staveb, pokud to závažné územně technické nebo stavebně technické důvody nevylučují.

(3) U staveb, které jsou kulturními památkami, se ustanovení této vyhlášky použijí s ohledem na zájmy státní památkové péče.

§ 3

Normovou hodnotou se rozumí konkrétní technický požadavek, zejména limitní hodnota, návrhová metoda, národně stanovené parametry, technické vlastnosti stavebních konstrukcí a technických zařízení, obsažený v příslušné české technické normě[1]) , jehož dodržení se považuje za splnění požadavků konkrétního ustanovení této vyhlášky.

Požadavky na stavby pozemních komunikací a veřejného prostranství

§ 4

(1) Chodníky, nástupiště veřejné dopravy, úrovňové i mimoúrovňové přechody, chodníky v sadech i parcích a ostatní pochozí plochy musí umožňovat samostatný, bezpečný, snadný a plynulý pohyb osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace a jejich míjení s ostatními chodci. Požadavky na technické řešení jsou uvedeny v přílohách č. 1 a 2 k této vyhlášce.

(2) Na všech vyznačených vnějších i vnitřních odstavných a parkovacích plochách a v hromadných garážích pro osobní motorová vozidla musí být vyhrazena stání pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené[5]) nejméně v následujícím počtu vycházejícím z celkového počtu stání každé dílčí parkovací plochy:

2 až 20 stání	1 vyhrazené stání
21 až 40 stání	2 vyhrazená stání
41 až 60 stání	3 vyhrazená stání
61 až 80 stání	4 vyhrazená stání
81 až 100 stání	5 vyhrazených stání
101 až 150 stání	6 vyhrazených stání
151 až 200 stání	7 vyhrazených stání
201 až 300 stání	8 vyhrazených stání
301 až 400 stání	9 vyhrazených stání
401 až 500 stání	10 vyhrazených stání
501 a více stání	2 % vyhrazených stání.

Požadavky na jejich technické řešení jsou uvedeny v bodech 1.1.4. a 1.1.5. přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(3) U staveb pro obchod, služby a zdravotnictví musí být vyhrazená stání pro osoby doprovázející dítě v kočárku v minimálním počtu 1 % stání z celkového počtu stání. Výsledný počet vyhrazených stání se zaokrouhluje na celá čísla směrem nahoru. Požadavky na jejich technické řešení jsou uvedeny v bodech 1.1.4. a 1.1.5. přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(4) Prostory pro nejméně 20 % veřejných telefonních automatů, samoobslužných informací, obdobných zařízení, poštovních schránek, pokladen a přepážek musí umožňovat užívání osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Požadavky na technické řešení jsou uvedeny v bodech 1.1.4. až 1.1.8. a 1.3. přílohy č. 1 k této vyhlášce. Tyto prostory a zařízení musí být označeny příslušnými symboly dle přílohy č. 4 k této vyhlášce.

(5) Umístění a zabezpečení městského mobiliáře, staveb pro reklamu, informačních a reklamních zařízení, předzahrádek restaurací, prodejních stánků, venkovních pultů a obdobných konstrukcí musí respektovat přirozený pohyb chodců a nesmí zasahovat do průchozího prostoru.

Požadavky na technické řešení jsou uvedeny v bodě 1.2.10. přílohy č. 1 a bodech 1.2.1. až 1.2.3. přílohy č. 2 k této vyhlášce.

(6) Výkopy a staveniště musí být zabezpečeny tak, aby nebyly ohroženy osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace ani jiné osoby. Požadavky na technické řešení jsou uvedeny v bodě 4. přílohy č. 2 k této vyhlášce.

§ 5

Přístupy do staveb

(1) Přístupy do staveb uvedených v § 2 odst. 1 písm. b), c) a d) musí být bez schodů a vyrovnávacích stupňů. Vstupy musí být v úrovni komunikace pro chodce. Brání-li tomuto řešení závažné územně technické nebo stavebně technické důvody, může být vyrovnání výškového rozdílu řešeno bezbariérovou rampou nebo v odůvodněných případech u změn dokončených staveb zdvihací plošinou. Požadavky na technické řešení jsou uvedeny v bodech 1.1.1., 3.1.4. až 3.1.8. a 3.2.4. přílohy č. 1 a v bodě 2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(2) Přístup ke stavbám se musí vytýčit přirozenými nebo umělými vodicími liniemi a přístup k budově se specializovanými službami pro osoby se zrakovým postižením, nemocnici, krajskému úřadu, výpravní budově, odbavovacímu terminálu veřejné dopravy a stanici metra také akusticky. Požadavky na technické řešení stanoví body 1.2.0., 1.2.1., 1.2.8. a 1.2.9. přílohy č. 1 k této vyhlášce.

Požadavky na stavby občanského vybavení

§ 6

(1) Stavbou občanského vybavení se rozumí:
a) stavba pro veřejnou správu, soudy, státní zastupitelství, policii, obviněné a odsouzené,
b) stavba pro sdělovací prostředky,
c) stavba pro obchod a služby,
d) stavba pro ochranu obyvatelstva,
e) stavba pro sport,
f) školy, předškolní a školská zařízení,
g) stavba pro kulturu a duchovní osvětu,
h) stavba pro zdravotnictví a sociální služby[7]) ,
i) budova pro veřejnou dopravu,
j) stavba ubytovacího zařízení pro cestovní ruch s celoročním i sezónním provozem pro více než 20 osob.

(2) Přístup do všech prostorů určených pro užívání veřejností musí být zajištěn vodorovnými komunikacemi, schodišti a souběžně vedenými bezbariérovými rampami nebo výtahy. U změn dokončených staveb na přístupu pouze do vstupního podlaží lze v odůvodněných případech použít zdvihací plošinu. Požadavky na technické řešení jsou uvedeny v bodech 1.1.1. až 1.1.4., 1.2.0., 1.2.1., 1.2.10., 2. a 3. přílohy č. 1 a v bodě 2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(3) U změn dokončených staveb s nejméně dvěma podlažími, které nejsou vybaveny výtahem nebo bezbariérovou rampou a výtah ani bezbariérovou rampu nelze z technických důvodů dodatečně zřídit, musí být zajištěno bezbariérové užívání alespoň vstupního podlaží. U staveb veřejné správy musí být v tomto podlaží umožněno užití všech služeb poskytovaných v budově. U staveb s výtahem určeným pro dopravu osob nebo osob a nákladů musí být osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace umožněn přístup do všech podlaží určených pro užívání veřejností.

(4) Prostory stavby v částech určených pro užívání veřejností, včetně bezpečnostních prvků u vstupu a výstupu, odbavovacího nebo registračního a komunikačního systému mezi veřejností a personálem, nejméně 20 % veřejných telefonních automatů, samoobslužných informací, obdobných zařízení, pokladen a přepážek musí být řešeny tak, aby bylo zajištěno jejich užívání osobami s

omezenou schopností pohybu nebo orientace. Požadavky na technické řešení stanoví body 1.1.4. až 1.1.8., 1.2.0., 1.2.1., 1.2.8., 1.2.9., 1.2.11. a 1.3. přílohy č. 1 k této vyhlášce a body 1. až 6. přílohy č. 3 k této vyhlášce. Vyhrazené prostory musí být označeny příslušnými symboly podle přílohy č. 4 k této vyhlášce.

§ 7

(1) Ve stavbě, ve které je záchod určen pro užívání veřejností, musí být v každém tomto zařízení nejméně jedna záchodová kabina v oddělení pro ženy a nejméně jedna záchodová kabina v oddělení pro muže řešena v souladu s požadavky uvedenými v bodech 5.1.1. až 5.1.7. přílohy č. 3 k této vyhlášce. Kabina nemusí mít předsíňku v případech, kdy je přístupná z prostoru, který není pobytovou místností. Pokud je stavba vybavena maximálně dvěma záchodovými kabinami, lze jako bezbariérovou zřídit pouze jednu z nich, určenou pro obě pohlaví a přístupnou přímo z veřejného komunikačního prostoru. U změn dokončených staveb s více záchodovými kabinami lze též postupovat podle věty předchozí a v odůvodněných případech může být kabina zcela výjimečně přístupná z oddělení pro ženy. Ve stavbách, které jsou určeny pro osoby na vozíku s asistentem, musí být záchodová kabina řešena s ohledem na výpomoc asistenta.

(2) Stavby určené pro děti do tří let s hygienickým zařízením pro veřejnost musí mít nejméně jednu přebalovací kabinu v oddělení pro ženy a nejméně jednu přebalovací kabinu v oddělení pro muže, popřípadě nejméně jednu přebalovací kabinu přístupnou ze společného prostoru řešenou podle bodu 5.1.9. přílohy č. 3 k této vyhlášce nebo nejméně jeden přebalovací pult v oddělení pro ženy a nejméně jeden přebalovací pult v oddělení pro muže řešený podle bodu 5.1.8. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(3) Ve stavbě, ve které je sprcha nebo vana určena pro užívání veřejností, musí být nejméně jedna sprcha nebo vana v oddělení pro ženy a nejméně jedna sprcha nebo vana v oddělení pro muže řešena v souladu s požadavky uvedenými v bodech 5.1.1. a 5.1.10. až 5.1.13. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(4) Ve stavbě, ve které je šatna určena pro užívání veřejností, musí být nejméně část v oddělení pro ženy a část v oddělení pro muže řešena v souladu s požadavky uvedenými v bodech 5.1.1. a 5.1.7. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

§ 8

(1) Prostory pro shromažďování musí mít z celkového počtu míst nejméně tento počet vyhrazených míst pro osoby na vozíku:

4 až 25 míst	1 místo
26 až 50 míst	2 místa
51 až 75 míst	3 místa
76 až 100 míst	4 místa
101 až 200 míst	5 míst
201 až 300 míst	6 míst
301 až 500 míst	7 míst
501 a více míst	7 a 1 místo na každých dalších 500 míst.

Požadavek na technické řešení je uveden v bodě 6.1.1. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(2) Prostory pro shromažďování 50 a více osob nebo každé ozvučení či překladatelský servis kin, divadel a sálů musí umožňovat indukční poslech pro nedoslýchavé osoby.

(3) V ubytovacích zařízeních pro cestovní ruch a pobytových zařízeních musí nejméně 5 % pokojů splňovat požadavky uvedené v bodech 1.1.1. a 1.1.2. přílohy č. 1 k této vyhlášce a přiměřeně v bodě 8.1. přílohy č. 3 k této vyhlášce. Výsledný počet pokojů se zaokrouhluje na celá čísla směrem nahoru.

(4) Veřejně přístupné plavecké bazény, relaxační a rehabilitační vodní prostory musí mít zajištěný bezbariérový přístup do vody řešený prostřednictvím schodů a bazénového zvedáku nebo schodů a zvýšeného okraje. Technické požadavky stanoví bod 2. přílohy č. 1 k této vyhlášce a bod 6.1.3. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(5) U staveb pro sport musí být bezbariérově řešeno rovněž sportoviště a závodiště a jejich zázemí, zejména hygienické zařízení a šatny, při respektování zvýšených nároků na manipulační prostory pro používání sportovních vozíků. Požadavek na technické řešení stanoví bod 3.1.2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(6) Školy, předškolní a školská zařízení musí mít bezbariérově řešeny prostory rovněž pro děti, žáky a studenty. U staveb pro mimoškolní vzdělávání se postupuje obdobně.

§ 9

(1) Základní informace pro orientaci veřejnosti musí být jak vizuální, tak podle okolností i akustické a hmatné. Vizuální informace musí mít kontrastní a osvětlené nápisy a symboly. Informační a signalizační prvky musí být vnímatelné a srozumitelné pro všechny uživatele, je nutné brát v úvahu zejména zorné pole osoby na vozíku, velikost a vzdálenost písma. Dálkové ovládání akustických informací se řeší způsobem stanoveným v bodě 1.2.9. přílohy č. 1 k této vyhlášce.

(2) Vyhrazené prostory a zařízení uvedené v § 7 a 8 musí být označeny příslušným symbolem podle přílohy č. 4 k této vyhlášce a na viditelném místě musí být umístěna orientační tabule s označením o přístupu k nim. Pokud je u změn dokončených staveb užíván zvláštní bezbariérový vstup, musí být na vhodném místě umístěna informace včetně symbolu o jeho umístění a přístupové trase k němu. Dále každé hygienické zařízení a šatna, které jsou určeny pro užívání veřejností, musí být hmatově označena v souladu s požadavkem uvedeným v bodě 5.2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

Požadavky na společné prostory a domovní vybavení bytového domu, na upravitelný byt a byt zvláštního určení

§ 10

(1) Pro přístup do prostor užívaných osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace platí obdobně § 6 odst. 2.

(2) Bytový dům s výtahem musí umožňovat užívání všech společných prostor osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Stavba bytového domu bez výtahu musí umožňovat užívání společných prostor nejméně v jednom podlaží, které slouží převážně pro bydlení.

§ 11

(1) Požadavky na technické řešení přístupu, společných prostor a dalšího domovního vybavení bytového domu obsahujícího byt zvláštního určení pro osoby s pohybovým postižením jsou uvedeny v bodě 7.1. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(2) Požadavky na technické řešení přístupu, společných prostor a dalšího domovního vybavení bytového domu obsahujícího byt zvláštního určení pro osoby se zrakovým postižením jsou uvedeny v bodě 7.2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(3) Požadavky na technické řešení upravitelného bytu jsou uvedeny v bodě 8. přílohy č. 3 k této vyhlášce. V jednom hygienickém prostoru musí být záchodová mísa, umyvadlo a vana nebo

sprcha. Požadavky na jejich technické řešení stanoví body 5.1.1., 5.1.3. až 5.1.5., 5.1.10. a 5.1.12. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(4) Požadavky na technické řešení bytu zvláštního určení pro osoby s pohybovým postižením jsou uvedeny v bodě 8.1. přílohy č. 3 k této vyhlášce. V jednom hygienickém prostoru musí být záchodová mísa, umyvadlo a vana nebo sprcha. Požadavky na jejich technické řešení stanoví body 5.1.1., 5.1.3. až 5.1.7. a 5.1.10. až 5.1.13. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(5) Požadavky na technické řešení bytu zvláštního určení pro osoby se zrakovým postižením jsou uvedeny v bodě 8.2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

Požadavky na stavby pro výkon práce

§ 12

(1) Pro přístup do prostor užívaných osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace platí obdobně § 6 odst. 2.

(2) Prostory staveb pro výkon práce, včetně bezpečnostních prvků a vybavení, musí splňovat požadavky uvedené v přílohách č. 1 a 3 k této vyhlášce tak, aby umožňovaly osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace vykonávat všechny činnosti, pro které jsou tyto prostory určeny.

§ 13

(1) Část každého hygienického zařízení a šaten v oddělení pro ženy a část každého hygienického zařízení a šaten v oddělení pro muže musí splňovat požadavky uvedené v bodech 5.1.1. až 5.1.7. a 5.1.10. až 5.1.13. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

(2) Pro prostory určené pro shromažďování platí přiměřeně § 8 odst. 1 a 2.

SPOLEČNÁ, ZÁVĚREČNÁ A ZRUŠOVACÍ USTANOVENÍ

§ 14

Výjimky

Za podmínek stanovených v § 169 stavebního zákona lze v odůvodněných případech povolit výjimku z ustanovení bodu 2.0.2. přílohy č. 1 k této vyhlášce, bodů 1.0.2., 1.1.2., 1.1.3., 1.1.5., 1.2.1., 2.0.1., 2.0.2., 2.1.1., 3.1. přílohy č. 2 k této vyhlášce a bodů 1.1.2., 2.1.1. až 2.1.3. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

§ 15

(1) Slouží-li části jedné stavby rozdílným účelům, posuzují se jednotlivé části samostatně podle příslušných ustanovení této vyhlášky a jejích příloh.

(2) Odchylky od norem jsou přípustné, pokud se prokáže, že navržené řešení odpovídá nejméně požadavkům těchto norem.

(3) Bezbariérové užívání stavby musí být zajištěno po celou dobu její životnosti. Při odstranění stavby nebo změně dopravního značení musí být provedeny také příslušné změny pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace, zejména musí být provedeny příslušné změny v hmatových prvcích a akustickém vedení a informacích pro osoby se zrakovým postižením.

§ 16

Přechodné ustanovení

U staveb, pro které byla projektová dokumentace zpracována před účinností této vyhlášky, se postupuje podle dosavadní právní úpravy.

§ 17

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Vyhláška č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.
2. Vyhláška č. 492/2006 Sb., kterou se mění vyhláška č. 369/2001 Sb., o obecných technických požadavcích zabezpečujících užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu a orientace.

§ 18

Účinnost

Tato vyhláška nabývá účinnosti dnem jejího vyhlášení.

Ministr:
Vondruška v. r.

Příloha č. 1 k vyhlášce č. 398/2009 Sb.

Obecné technické požadavky zabezpečující bezbariérové užívání staveb

1. Základní prvky bezbariérového užívání staveb

Základní prvky bezbariérového užívání staveb vyjadřují elementární principy a systémové zásady na užívání staveb osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace.

1.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu vychází jak z dispozic, možností a potřeb osob na vozíku a osob s dětským kočárkem, tak z dispozic a možností osob používajících berle, hole, chodítka nebo jiné pomůcky pro chůzi, těhotných žen a osob doprovázejících děti do tří let.

Jedná se konkrétně o:

1.1.1. Výškové rozdíly pochozích ploch nesmí být vyšší než 20 mm.

1.1.2. Povrch pochozích ploch musí být rovný, pevný a upravený proti skluzu. Nášlapná vrstva musí mít:

a) součinitel smykového tření nejméně 0,5, nebo

b) hodnotu výkyvu kyvadla nejméně 40, nebo

c) úhel kluzu nejméně 10°, popřípadě ve sklonu pak:

d) součinitel smykového tření nejméně 0,5 + tg α, nebo

e) hodnotu výkyvu kyvadla nejméně 40 x (1 + tg α), nebo

f) úhel kluzu nejméně 10° x (1 + tg α), a je úhel sklonu ve směru chůze.

1.1.3. Pokud se pro pochozí plochu použije rošt, musí mít velikost mezery ve směru chůze nejvýše 15 mm.

1.1.4. Minimální manipulační prostor pro otáčení vozíku do různých směrů v rámci úhlu, který je větší než 180°, je kruh o průměru 1500 mm a nejmenší prostor pro otáčení vozíku o 90° až 180° je obdélník o rozměrech 1200 mm x 1500 mm.

1.1.5. Pro podjezd sedátka vozíku musí být výška nejméně 700 mm, při šířce nejméně 800mm a hloubce nejméně 600 mm. Pro podjezd pouze stupaček vozíku musí být výška nejméně 350 mm, při šířce nejméně 600 mm a hloubce nejméně 300 mm.

1.1.6. U pokladny a přepážky musí být zajištěn průchod šířky nejméně 900 mm. Jejich výška musí být nejvíce 800 mm nad podlahou v nejmenší délce 900 mm, dále doplněné v celé této délce předsunutou plochou o šířce 250 mm pro podjetí vozíkem při manipulaci s věcmi na této ploše.

1.1.7. Ovládací prvky, včetně slotu poštovní schránky, musí být ve výšce 600 až 1200 mm nad podlahou a musí být umístěny ve vzdálenosti nejméně 500 mm od pevné překážky. Manipulační plocha před těmito ovládacími prvky nebo slotem poštovní schránky smí mít sklon pouze v jednom směru a nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %); musí mít šířku nejméně 1000 mm a hloubku nejméně 1200 mm. Tyto požadavky musí být dodrženy také u veřejné telefonní hovorny. Pro přístup s otočením platí obdobně bod 1.1.4. této přílohy.

1.1.8. Telefonní automat musí být vybaven sklopným sedátkem o rozměrech nejméně 450 mm x 450 mm ve výši 460 mm nad podlahou nebo sedací operou, v bezprostřední blízkosti přístroje.

1.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením

Řešení pro osoby se zrakovým postižením vychází jak z dispozic, možností a potřeb osoby bez vizuální kontroly, která k orientaci používá pouze bílou hůl, vysílačku povelů, popřípadě také vodícího psa - osoba nevidomá, tak z dispozic osoby s omezenou zrakovou schopností -osoba slabozraká.

Jedná se konkrétně o:

1.2.0. Prvky uvedené v bodě 1.2.1.2. až 1.2.7. musí být jednoznačně identifikovatelné podle jejich rozměru a povrchu. Prvek uvedený v bodě 1.2.8. musí být jednoznačně identifikovatelný podle akustického signálu nebo trylku. Výrobky pro vytvoření těchto prvků nelze na určených stavbách použít k jinému účelu. Pro tyto výrobky platí jiný právní předpis[1]) .

1.2.1. *Vodicí linii*.
Vodicí linie je součást prostředí nebo stavby sloužící k orientaci nevidomých a slabozrakých osob při pohybu v interiéru i exteriéru. Do průchozího prostoru podél vodicí linie se neumisťují žádné předměty; vodicí linie jsou přirozené vodicí linie a umělé vodicí linie. Přednostně se provádí přirozená vodicí linie.
1.2.1.1. *Přirozenou vodicí linii*.
Přirozenou vodicí linii tvoří přirozená součást prostředí, zejména stěna domu, podezdívka plotu, obrubník trávníku vyšší než 60 mm, zábradlí se zarážkou pro bílou hůl nebo jiné kompaktní prvky šířky nejméně 400 mm a výšky nejméně 300 mm, sloužící k orientaci nevidomých a slabozrakých osob při pohybu v interiéru nebo exteriéru; přirozenou vodicí linií není obrubník chodníku směrem do vozovky. Mimo zastavěné území obce může v odůvodněných případech tuto linii tvořit samotný okraj komunikace bez obrubníku směrem k vegetaci.
Přerušit přirozenou vodicí linii lze nejvýše na vzdálenost 8000 mm mezi jednotlivými částmi přirozeného hmatného vedení pro osoby se zrakovým postižením, zejména mezi obvodovými stěnami jednotlivých domů umístěných při chodníku. Délka jednotlivých částí přirozeného hmatného vedení musí být nejméně 1500 mm, u změn dokončených staveb lze v odůvodněných případech tuto hodnotu snížit až na 1000 mm.
Přerušení přirozené vodicí linie v délce větší než 8000 mm musí být doplněno vodicí linií umělou.
1.2.1.2. *Umělou vodicí linii*.
Umělá vodicí linie je speciálně vytvořená součást stavby sloužící k orientaci osob se zrakovým postižením při pohybu v interiéru nebo exteriéru, zejména při pohybu po nástupišti metra bez přirozené vodicí linie.
Umělou vodicí linii tvoří podélné drážky a její šířka je v interiéru nejméně 300 mm a v exteriéru 400 mm. Změny směru a odbočky se zřizují jen v nezbytné míře a přednostně v pravém úhlu.
Odbočení musí být vyznačeno přerušením vodicí linie hladkou plochou v délce odpovídající šířce vodicí linie. V oboustranné vzdálenosti nejméně 800 mm od osy umělé vodicí linie nesmí být žádné překážky. Umělá vodicí linie musí navazovat na přirozenou vodicí linii.

1.2.2. *Signální pás*.
Signální pás je zvláštní forma umělé vodicí linie označující místo odbočení z vodicí linie k orientačně důležitému místu, zejména určuje přístup k přechodu pro chodce, popřípadě k železničnímu přejezdu nebo přechodu a současně určuje směr přecházení, přístup k místu nástupu do vozidel veřejné dopravy nebo přístup ke schodům do podchodu nebo na lávku a určuje okraj obytné a pěší zóny; neurčuje přístup k jednotlivým institucím. Signální pás musí mít šířku 800 až 1000 mm a délka jeho směrového vedení musí být nejméně 1500 mm, u změn dokončených staveb lze v odůvodněných případech tuto hodnotu snížit až na 1000 mm. Povrch signálního pásu musí mít nezaměnitelnou strukturu a charakter povrchu odlišující se od okolí; musí být vnímatelný bílou holí a nášlapem. Povrch plochy do vzdálenosti nejméně 250 mm od tohoto pásu musí být rovinný při dodržení požadavku na protiskluzné vlastnosti a musí být vůči signálnímu pásu vizuálně kontrastní. Osoby se zrakovým postižením se pohybují v pruhu šíře 800 mm při okraji signálního pásu. Od požadavku na vizuální kontrast lze ustoupit v památkových zónách a rezervacích, v souběhu chodníku a cyklistické stezky nebo pásu pro in-line brusle a při použití barevných vzorů v dlažbě. Signální pás musí začínat u přirozené nebo umělé vodicí linie. Změny směru a odbočky se zřizují přednostně v pravém úhlu.
V místě, kde se spojují dvě trasy signálních pásů, musí být signální pásy přerušeny v délce odpovídající jejich šířce.

1.2.3. *Vodicí pás přechodu*.
Vodicí pás přechodu je zvláštní forma umělé vodicí linie, která slouží k orientaci osob se zrakovým postižením při přecházení; musí mít šířku 550 mm a skládá se z 2 x 3 nebo 2x2 pásků. Zřizuje se, je-li trasa přecházení delší než 8000 mm, vedená v šikmém směru, nebo z oblouku o poloměru menším než 12 000 mm a musí navazovat na případné signální pásy na chodníku.

1.2.4. *Varovný pás*.
Varovný pás je zvláštní forma umělé vodicí linie ohraničující místo, které je pro osoby se zrakovým postižením trvale nepřístupné nebo nebezpečné, zejména hmatově definuje rozhraní mezi chodníkem a

vozovkou v místě sníženého obrubníku, určuje hranici vstupu na železniční přejezd nebo přechod, okraj nástupiště tramvajové zastávky s pojížděným mysem, místo se zákazem vstupu, konec veřejnosti přístupné části nástupiště kolejové dopravy, okraj zpevněné plochy na železnici, sestupný schod zapuštěný do chodníku nebo změnu dopravního režimu na okraji obytné a pěší zóny.
Varovný pás musí mít šířku 400 mm a jeho povrch musí mít nezaměnitelnou strukturu a charakter povrchu odlišující se od okolí; musí být vnímatelný bílou holí a nášlapem. Povrch plochy do vzdálenosti nejméně 250 mm od tohoto pásu musí být rovinný při dodržení požadavku na protiskluzné vlastnosti a musí být vůči varovnému pásu vizuálně kontrastní. Od požadavku na vizuální kontrast lze ustoupit v památkových zónách a rezervacích. Varovný pás musí přesahovat signální pás na obou stranách nejméně o 800 mm. Na chodníku s šířkou méně než 2400 mm, na kterém nelze vytvořit přesah na obou stranách, musí být signální pás veden na straně u přirozené vodicí linie a přesah varovného pásu se pak zřizuje pouze na jedné straně.

1.2.5. ***Hmatný pás***.
Hmatný pás je zvláštní forma varovného pásu ohraničující místo, které na chodníku s cyklistickou stezkou nebo pásem pro in-line brusle určuje rozhraní mezi vymezeným prostorem pro chodce a cyklisty nebo in-line brusle.
Hmatný pás musí mít šířku 300 až 400 mm a jeho povrch musí mít nezaměnitelnou strukturu a charakter povrchu odlišující se od okolí; musí být vnímatelný bílou holí a nášlapem. Povrch plochy do vzdálenosti nejméně 250 mm od tohoto pásu musí být rovinný při dodržení požadavku na protiskluzné vlastnosti a musí být vůči hmatnému pásu vizuálně kontrastní. Od požadavku na vizuální kontrast lze ustoupit v památkových zónách a rezervacích. Hmatný pás musí přesahovat signální pás na obou stranách nejméně o 800 mm.

1.2.6. ***Varovný pás na speciální dráze***.
Varovný pás na speciální dráze je zvláštní forma varovného pásu, který na nástupišti metra odděluje bezpečnostní pás od ostatní plochy nástupiště. Varovný pás na speciální dráze musí mít šířku 150 mm.

1.2.7. ***Vodicí linie s funkcí varovného pásu***.
Vodicí linie s funkcí varovného pásu je zvláštní forma umělé vodicí linie, která na železničním nástupišti slouží osobám se zrakovým postižením k orientaci při podélném pohybu po něm a zároveň odděluje bezpečnostní pás od ostatní plochy nástupiště. Vodicí linie s funkcí varovného pásu musí mít šířku 400 mm. Vizuálně kontrastní označení se provádí pouze v šířce 150 mm.

1.2.8. ***Akustický prvek***.
Akustický prvek je buď akustická signalizace pro chodce se znamením „Stůj“ či se znamením „Volno“ nebo orientační majáček s příslušným trylkem a popřípadě také s hlasovou frází. Trylek je o třetinu akustického tlaku hlasitější než hlasová fráze. Formulace hlasových frází musí respektovat zásady prostorové orientace osob se zrakovým postižením. Majáček se umisťuje zpravidla do osy vstupu.

Pro následující situace se používají tyto trylky:
a) úrovňový vstup se označuje trylkem „T-A“,
b) pevné schodiště a bezbariérové rampy se označují trylkem „BRLM“,
c) pohyblivé schody a chodníky se označují trylkem „CTNK“.
d) informační systémy se označují trylkem infosystém.

1.2.9. Dálkové ovládání akustických prvků.
Dálkové ovládání musí být zabezpečeno prostřednictvím přijímače elektronických kódovaných povelů vysílaných ze vzdálenosti nejméně 40 m na kmitočtu 86,790 MHz. Odezva vybraných majáčků může být zpožděna o 1 až 3 sekundy. Pro jednotlivé povely platí tato pravidla:
a) Povel č. 1 aktivuje informaci o názvu stavby. Vzor je například trylek „Krajský úřad Středočeského kraje“ nebo trylek „Železniční stanice Praha hlavní nádraží“ nebo trylek „třetí nástupiště Praha Hlavní nádraží“.

b) Povel č. 2 aktivuje příslušný trylek a informaci o stručném popisu interiéru nebo trasy, popřípadě trylek „cink“ a informaci o aktuálním režimu pohyblivých schodů nebo chodníků.
c) Povel č. 3 aktivuje trylek dopravce a informaci o čísle a směru jízdy vozidla.
d) Povel č. 4 aktivuje samoobslužné otevírání dveří nebo informuje řidiče o nástupu či výstupu nevidomého do či z vozidla.
e) Povelem č. 5 se aktivuje akustická signalizace pro chodce.
f) Povelem č. 6 se aktivuje hlasový výstup elektronických informačních systémů a obdobných zařízení.

1.2.10. Vnitřní i vnější pochozí plochy musí být řešeny tak, aby byla důsledně dodržena vodicí linie pro osoby se zrakovým postižením. Do průchozího prostoru podél vodicí linie se neumisťují žádné překážky. Předměty, stavby pro reklamu a informační nebo reklamní zařízení, letní zahrádky a jiné konstrukce na ostatních místech pochozích ploch musí mít ve výši 100 až 250 mm nad pochozí plochou pevnou zarážku pro bílou hůl jako je spodní tyč zábradlí nebo podstavec a ve výši 1100 mm pevnou ochranu jako je tyč zábradlí nebo horní díl oplocení, sledující půdorysný průmět překážky, popřípadě lze odsunout zarážku za obrys překážky nejvýše o 200 mm. Takto musí být zabezpečeny také předměty a konstrukce s bočními stěnami nesahajícími až k zemi nebo podlaze a výkopy a staveniště.

1.2.11. Dodržen musí být vizuální kontrast sloupů veřejného osvětlení, světelného signalizačního zařízení pro chodce, svislého dopravního značení, cel o skleněných ploch, nástupního a výstupního stupně každého schodišťového ramene, dveří do výtahu i do místností, zařizovacích předmětů jako je umyvadlo a záchodová mísa a jejich ovládacích prvků, madel a klik vůči okolí. Zásadní je umístění nápisů a jejich osvětlení. Pro grafické značky platí příslušné normové hodnoty.

1.3. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se sluchovým postižením
Řešení pro osoby se sluchovým postižením vychází z dispozic, možností a potřeb jak osob bez sluchového vjemu - osoby neslyšící, tak osob jen s částečným sluchovým vjemem, které využívají indukční poslech - osoby nedoslýchavé.

Jedná se konkrétně o:
Řešení pokladen a přepážek musí umožňovat indukční poslech a jejich stavebně technické uspořádání musí umožňovat odezírání. Požaduje se střední hladina osvětlenosti 300 lx.

2. Schodiště a vyrovnávací stupně
2.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace

2.0.1. Bezbariérově se řeší hlavní a přiměřeně úniková a ostatní schodiště.

2.0.2. Ve všech ramenech téhož schodiště musí být stejný počet stupňů. Počet stupňů za sebou může být nejméně 3 a nejvíce 16.

2.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
2.1.1. Sklon schodišťového ramene nesmí být větší než 28° a výška schodišťového nebo vyrovnávacího stupně větší než 160 mm; to neplatí pro stavby bytových domů s výtahem.

2.1.2. Stupnice a podstupnice musí být k sobě kolmé. U změn dokončených staveb v případě šikmé podstupnice může být přesah stupnice nejvýše 25 mm.

2.1.3. Schodišťová ramena a vyrovnávací stupně musí být po obou stranách opatřeny madly ve výši 900 mm, která musí přesahovat nejméně o 150 mm první a poslední stupeň s vyznačením v jejich půdorysném průmětu. Madlo musí být odsazeno od svislé konstrukce ve vzdálenosti nejméně 60 mm. Tvar madla musí umožnit uchopení rukou shora a jeho pevné sevření.

2.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
2.2.1. Stupnice nástupního a výstupního schodišťového stupně každého schodišťového ramene nebo vyrovnávacích schodů musí být výrazně kontrastně rozeznatelná od okolí. Ve stavbách pro železnici, metro a odbavovací terminály veřejné dopravy musí být u schodů o šířce 3000 mm a více tato stupnice označena pruhem žluté barvy šířky 100 mm na délku schodu, ve vzdálenosti nejvýše 50 mm od hrany schodu. Kontrastní označení podstupnice je nepřípustné.

2.2.2. Schodiště vybíhající do prostoru musí mít buď pevnou zábranu či sokl výšky nejméně 300 mm nebo ve výši 100 až 250 mm pevnou zarážku pro bílou hůl jako je spodní tyč zábradlí nebo podstavec a ve výši 1100 mm nad pochozí plochou pevnou ochranu jako je tyč zábradlí nebo horní díl oplocení. Pevná zábrana nebo zarážka musí být umístěna tak, aby bylo zabráněno možnosti vstupu zrakově postižených osob do průmětu prostoru s nižší výškou než 2200 mm v exteriéru a 2100 mm v interiéru.

3. Výtahy, zdvihací plošiny, pohyblivé schody a pohyblivé chodníky
3.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace
Stavby se přednostně vybavují výtahy. Šikmé nebo svislé zdvihací plošiny se použijí jen v odůvodněných případech u změn dokončených staveb. Šikmou zdvihací plošinou se rozumí především schodišťový výtah.

3.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

3.1.1. Volná plocha před nástupními místy do výtahů musí být nejméně 1500 mm x 1500 mm.

3.1.2. Šachetní a klečové dveře výtahu musí být provedeny jako samočinné vodorovně posuvné dveře. Klec výtahu musí mít šířku nejméně 1100 mm a hloubku nejméně 1400 mm. Šířka vstupu musí být nejméně 900 mm. Ve stavbě pro internát pro osoby s těžkým pohybovým postižením a ve stavbě pro domov pro osoby s těžkým pohybovým postižením musí mít alespoň jedna klec výtahu rozměry nejméně 2000 mm x 1400 mm; ve stavbě pro nemocnici musí mít alespoň jedna klec výtahu šířku nejméně 1400 mm a hloubku nejméně 2300 mm. Šířka těchto vstupů musí být nejméně 1100 mm. V odůvodněných případech u změn dokončených staveb může být klec výtahu zmenšena až na šířku nejméně 1000 mm a hloubku nejméně 1250 mm. Šířka vstupu musí být nejméně 800 mm.

3.1.3. Požadavky na provedení a umístění ovladačů výtahu a požadavky na zařízení v kleci výtahu stanoví příslušné normové hodnoty. Sklopné sedátko v kleci výtahu musí být v dosahu ovladačů.

3.1.4. Volná plocha před nástupními místy na zdvihací plošiny musí být nejméně 1500 mm x 1500 mm. V odůvodněných případech mohou být tyto rozměry zmenšeny až na šířku nejméně 1200 mm a hloubku nejméně 1500 mm u nájezdu s otočením a na šířku nejméně 800 a hloubku nejméně 1200 mm u přímého nájezdu.

3.1.5. Nosnost svislé zdvihací plošiny se stanoví z měrného zatížení nejméně 250 kg/m2 čisté nosné plochy. Nosnost plošiny pro vozík musí být nejméně 250 kg.

3.1.6. Požadavky na osvětlení, ovládací a nouzové zařízení svislé zdvihací plošiny a na ohrazení u jízdní dráhy s ohrazením stanoví příslušné normové hodnoty.

3.1.7. Nosnost šikmé zdvihací plošiny se stanoví z měrného zatížení nejméně 250 kg/m2 čisté nosné plochy. Nosnost plošiny pro vozík musí být nejméně 150 kg.

3.1.8. Požadavky na osvětlení, ovládací zařízení, nouzovou a varovnou signalizaci šikmé zdvihací plošiny stanoví příslušné normové hodnoty.

3.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením

3.2.1. Ovladače v kleci výtahu a na nástupních místech do výtahu musí vyčnívat nad povrch okolní plochy nejméně o 1 mm. Reliéfní značky nesmí být ryté a vpravo od ovladače musí být příslušný Braillův znak s parametry standardní sazby. Pouze na klávesnicové ovladačové kombinaci se Braillův znak nemusí provádět. Další požadavky na provedení ovladačů výtahů a na jejich označení reliéfními značkami stanoví příslušné normové hodnoty.

3.2.2. Požadavky na optickou, akustickou a hlasovou signalizaci v kleci výtahu i ve stanicích stanoví příslušné normové hodnoty.

3.2.3. Tam, kde před vstupem do klece výtahu řídicí systém signalizuje směr budoucí jízdy výtahu, musí být zajištěna informace také pro osoby se zrakovým postižením, zejména využitím hlasové fráze.

3.2.4. Vstupy z nástupišť do jízdní dráhy pro svislé i šikmé zdvihací plošiny musí být zabezpečeny jako překážka pro chodce podle bodu 1.2.10. této přílohy.

3.2.5. Chod pohyblivých schodů a pohyblivých chodníků s určením jejich polohy a směru jízdy musí být signalizován hlasovým zařízením, které mohou pomocí dálkového ovládání spouštět osoby se zrakovým postižením.
Hřeben na vstupu i výstupu z pásu pohyblivých zařízení musí být proveden v kontrastní žluté barvě.

3.3. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se sluchovým postižením
Obousměrné dorozumívací zařízení v kleci výtahu musí umožňovat indukční poslech pro nedoslýchavé osoby. Toto zařízení musí být označeno symbolem podle bodu 3. přílohy č. 4 k této vyhlášce.

Příloha č. 2 k vyhlášce č. 398/2009 Sb.

Technické požadavky zabezpečující bezbariérové užívání pozemních komunikací a veřejného prostranství

1. Komunikace pro chodce a vyhrazená stání

1.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace

1.0.1. Komunikace pro chodce jsou chodníky, stezky, prahy a pásy pro chodce, včetně ostatních pochozích ploch jako jsou náměstí, obytné a pěší zóny.

1.0.2. Komunikace pro chodce musí mít celkovou šířku nejméně 1500 mm, včetně bezpečnostních odstupů.

1.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

1.1.1. Výškové rozdíly na komunikacích pro chodce nesmí být vyšší než 20 mm, jinak musí být řešeny výtahy nebo v odůvodněných případech u změn dokončených staveb zdvihacími plošinami.

1.1.2. Komunikace pro chodce smí mít podélný sklon nejvýše v poměru 1:12 (8,33%) a příčný sklon nejvýše v poměru 1:50 (2,0%), u mostních objektů nejvýše v poměru 1:40 (2,5 %).

1.1.3. Na úsecích s podélným sklonem větším než 1:20 (5,0%) a delších než 200 m, musí být zřízena odpočívadla o délce nejméně 1500 mm. Jejich sklon smí být pouze v jednom směru a nejvýše v poměru 1:50 (2,0%).

1.1.4. Vyhrazená stání pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené a vyhrazená stání pro osoby doprovázející dítě v kočárku musí mít šířku nejméně 3500 mm, která zahrnuje manipulační plochu šířky nejméně 1200 mm. Dvě sousedící stání mohou využívat jednu manipulační plochu. V případech podélného stání při chodníku pro vozidla přepravující osoby těžce pohybově postižené musí být délka stání nejméně 7000 mm. Od vyhrazených stání musí být zajištěn přímý bezbariérový přístup na komunikaci pro chodce a tato stání musí být umístěna nejblíže vůči vchodu a východu z příslušné stavby nebo výtahu.

1.1.5. Vyhrazené stání smí mít podélný sklon nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %) a příčný sklon nejvýše v poměru 1:40 (2,5 %).

1.1.6. Pro prostor před vstupem do budovy platí bod 1.1.1. a 1.1.2. přílohy č. 3 k této vyhlášce.

1.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením

1.2.1. Překážky na komunikacích pro chodce, zejména telefonní automaty, lavičky, pultový prodej, vykládce, stavby pro reklamu a informační nebo reklamní zařízení a stromy musí být osazeny tak, aby byl zachován průchozí prostor podél přirozené vodicí linie šířky nejméně 1500 mm.

1.2.2. Technické vybavení komunikace lze v odůvodněných případech umístit tak, že bude průchozí prostor místně zúžen až na 900 mm.

1.2.3. Nad komunikacemi pro chodce mohou být v prostoru ve výšce 250 až 2200 mm nad povrchem umístěny pouze pevné části stavby, které vystupují z obrysu stěn nejvíce 100 mm, zejména vykládce, technická a jiná zařízení a dále technické vybavení staveb obdobného charakteru. U zařizovacích předmětů a technického vybavení staveb délky do 400 mm, měřeno souběžně se stěnou stavby, lze tuto hodnotu zvýšit na 300 mm.

1.2.4. Snížený obrubník s výškou menší než 80 mm nad pojížděným pásem nebo s příčným sklonem menším než 1:2,5 (40,0 %) musí být opatřen varovným pásem.

1.2.5. Na rozhraní mezi pásem pro chodce a pásem pro cyklisty nebo in-line brusle s výškovým rozdílem menším než 80 mm musí být zřízen hmatný pás, který je součástí bezpečnostního odstupu.

1.2.6. Na začátku (konci) obytné a pěší zóny se zřizuje signální a varovný pás. Vstup ze zóny na chodník označuje signální pás a vstup ze zóny na vozovku označuje varovný pás. V obytné a pěší zóně musí být systém přirozených nebo umělých vodicích linií. Hranice nezvýšeného autobusového, trolejbusového nebo tramvajového pásu se v obytné nebo pěší zóně označuje varovným pásem.

1.2.7. Podrobnosti o provádění hmatových úprav na místních komunikacích stanoví příslušné normové hodnoty.

1.2.8. Pochozí plochy čerpacích stanic pohonných hmot nejsou určeny k samostatnému užívání osobami se zrakovým postižením. Orientační majáčky, signální a varovné pásy se na těchto plochách neprovádí. Požadavky na vizuálně kontrastní označení skleněných ploch, schodů a předmětů nejsou dotčeny.

2. Přechody pro chodce, místa pro přecházení a koridory pro přecházení tramvajového pásu

2.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace

2.0.1. Přechody pro chodce bez řízení světelnou signalizací se mohou navrhovat nejvíce přes dva protisměrné jízdní pruhy nebo-li přes dvoupruhovou obousměrnou komunikaci. Přechod pro chodce přes dva souběžné jízdní pruhy před křižovatkou, z nichž jeden je pro odbočování vlevo nebo vpravo se připouští. Na nově navrhovaných komunikacích je největší délka neděleného přechodu mezi jeho obrubami v ose přecházení 6500 mm. U změn dokončených staveb se na stávajících přechodech může tato hodnota zvýšit až na 7000 mm. Uvedené požadavky platí obdobně také pro místa pro přecházení.
2.0.2. Přechody pro chodce řízené světelnou signalizací se navrhují vždy přes dva nebo více jízdních pruhů. Na nově navrhovaných komunikacích je největší délka neděleného přechodu pro chodce se světelným řízením mezi jeho obrubami v ose přecházení 9500 mm. V odůvodněných případech se u změn dokončených staveb v zastavěném území může tato hodnota zvýšit až na 12000 mm a na komunikacích s nezvýšeným tramvajovým pásem až na 17000 mm.
2.0.3. Pro zkrácení přechodů pro chodce na přípustnou délku se použijí opatření odpovídající příslušným normovým hodnotám. Prodloužení délek přechodů pro chodce nejvíce o 1000 mm se připouští jen tam, kde je odůvodněno obalovými křivkami, úhlem napojení vedlejší komunikace nebo šířkou jízdních pruhů. Dopravní značení se provádí podle jiného právního předpisu8).

2.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

2.1.1. Přechody pro chodce, místa pro přecházení a koridory pro přecházení tramvajového pásu musí mít obrubník s výškou maximálně 20 mm. Navazující šikmé plochy pro chodce smí mít podélný sklon nejvýše v poměru 1:8 (12,5 %) a příčný sklon nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %).
2.1.2. Tlačítko pro ovládání signalizace chodci musí být umístěno ve výšce maximálně 1200 mm od úrovně komunikace pro chodce.

2.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením

2.2.1. Přechody pro chodce se vybavují signálními a varovnými pásy, popřípadě vodicím pásem přechodu. Podrobnosti o provádění hmatových úprav stanoví příslušné normové hodnoty.
2.2.2. Přechody vybavené světelnou signalizací musí být vybaveny též akustickou signalizací pro pozemní komunikace. Akustické signály pro chodce stanoví jiný právní předpis[8]) . Sloupek chodecké signalizace se umisťuje nejdále 750 mm od bezpečnostního odstupu a zpravidla do osy signálního pásu. V souběhu přechodu pro chodce a přejezdu pro cyklisty nebo v jiných odůvodněných případech se tento sloupek umisťuje do vzdálenosti 900 až 1200 mm od okraje signálního pásu.
2.2.3. Hmatové prvky u míst pro přecházení se navrhují v souladu s příslušnými normovými hodnotami.
2.2.4. Koridory pro přecházení tramvajového pásu se vybavují varovnými a signálními pásy odsazenými o 0,3 m od varovných pásů. U nástupních ostrůvků lze z prostorových důvodů od tohoto odsazení upustit. Podrobnosti o provádění hmatových prvků stanoví příslušné normové hodnoty.
2.2.5. Koridory pro přecházení tramvajového pásu vybavené světelnou signalizací musí být vybaveny též akustickou signalizací pro pozemní komunikace. Akustické signály pro chodce stanoví jiný právní předpis8). Sloupek chodecké signalizace se umisťuje nejdále 750 mm od bezpečnostního odstupu a zpravidla do osy signálního pásu. V souběhu koridoru pro přecházení tramvajového pásu a přejezdu pro cyklisty nebo v jiných odůvodněných případech se tento sloupek umisťuje do vzdálenosti 900 až 1200 mm od okraje signálního pásu.
2.2.6. Výjezdy z požární stanice se vybavují varovnými pásy a akustickou signalizací pro nevidomé[8]) popřípadě vodicím pásem přechodu. Podrobnosti o provádění hmatových prvků stanoví příslušné normové hodnoty.
2.2.7. Případná dálková aktivace akustických signálů pro nevidomé se provádí ze vzdálenosti 40 m povelem č. 5. Všechna akustická návěstidla, která jsou od sebe vzdálená méně než 4 m se vybavují

tlačítkem pro nevidomé umístěným ve směru příslušného přecházení, kterým nevidomý po dobu stisku vypne akustické signály určené pro ostatní směry přecházení.
2.2.8. Směrové vedení signálního pásu musí být umístěno v prodloužené ose přechodu nebo alespoň rovnoběžně s ní.
2.2.9.U změn dokončených staveb mohou být signální pásy a vodicí pás přechodu provedeny jen v případě, že bude zajištěna bezpečnost při přecházení osob se zrakovým postižením.

3. Nástupiště veřejné dopravy a zpevněné plochy na železnici
3.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace
Nástupiště veřejné dopravy musí umožňovat užívání osobami s omezenou schopností pohybu nebo orientace. Přístup přes vozovku musí být po přechodu pro chodce.

3.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
Nástupiště autobusů a trolejbusů musí mít výšku 200 mm. Doporučuje se použití bezbariérového zastávkového obrubníku. U změn dokončených staveb lze tuto hodnotu snížit až na 160 mm.
Nástupiště tramvají, metra, železnice, pozemních a visutých kyvadlových lanových drah musí mít výšku odpovídající použitému vozovému parku tak, aby byl zajištěn bezbariérový přístup do dopravních prostředků.

3.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
3.2.1. Pro umisťování překážek na nástupišti veřejné dopravy a zpevněné ploše na železnici platí obdobně bod 1.2.1. až 1.2.3. této přílohy a pro jejich označování platí obdobně bod 1.2.10. přílohy č. 1 k této vyhlášce.
3.2.2. Nástupiště autobusů, trolejbusů a tramvají se vybavují vodicí linií a signálním pásem. Signální pás označuje místo odbočení z vodicí linie k místu nástupu do prvních dveří vozidel veřejné dopravy, resp. k označníku zastávky. Na nástupních ostrůvcích se směrem k místu pro přecházení a na okraji nástupiště tramvajové zastávky se zvýšeným pojížděným mysem se zřizuje také varovný pás. Podrobnosti o provádění hmatových prvků stanoví příslušné normové hodnoty.
3.2.3. Nástupiště metra se vybavují vodicí linií a varovným pásem na speciální dráze.
3.2.4. Mimoúrovňové a vnější železniční nástupiště se vybavují vodicí linií s funkcí varovného pásu, signálním a varovným pásem, popřípadě akustickými prvky řešenými dle bodu 1.2.8. a 1.2.9. přílohy č. 1 této vyhlášce. Vizuální kontrast varovného pásu a vodicí linie s funkcí varovného pásu se provádí žlutým pruhem šířky 150 mm. Signální pás je vizuálně nekontrastní.
3.2.5. Zpevněné plochy na železnici přilehlé ke kolejišti a určené pro veřejnost se vybavují varovným a signálním pásem. Vodicí linie s funkcí varovného pásu se nezřizuje. Povrch varovného a signálního pásu musí být vizuálně kontrastní.
3.2.6. Nástupiště pozemních a visutých kyvadlových lanových drah se vybavují vodicí linií a signálním pásem.

4. Výkopy a staveniště
4.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace
Při nedodržení průchozího prostoru podle bodu 1.0.2. této přílohy nebo při celé uzavírce se navrhne bezpečná a vzdálenostně přiměřená náhradní bezbariérová trasa a to včetně přechodů pro chodce. Tato trasa musí být označena mezinárodním symbolem přístupnosti podle bodu 1 přílohy č. 4 k této vyhlášce.

4.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
Lávky přes výkopy musí být široké nejméně 900 mm s výškovými rozdíly nejvíce do 20 mm a po obou stranách musí mít opatření proti sjetí vozíku jako je spodní tyč zábradlí ve výšce 100 až 250 mm nad pochozí plochou nebo sokl s výškou nejméně 100 mm. Pro pochozí rošt platí obdobně bod 1.1.3. přílohy č. 1 k této vyhlášce.

4.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
Pro označení výkopů, okrajů lávek na nich a staveništ platí obdobně bod 1.2.10. přílohy č. 1 k této vyhlášce.

Technické požadavky zabezpečující bezbariérové užívání staveb občanského vybavení v částech určených pro užívání veřejností, společných prostor a domovního vybavení bytových domů, upravitelného bytu nebo bytu zvláštního určení a staveb pro výkon práce

1. Vstupy do budov

1.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace

Jsou-li použity dveře karuselového provedení musí být doplněny dalšími otevíravými dveřmi.

1.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

1.1.1. Před vstupem do budovy musí být plocha nejméně 1500 mm x 1500 mm. Při otevírání dveří ven musí být šířka nejméně 1500 mm a délka ve směru přístupu nejméně 2000 mm.

1.1.2. Sklon plochy před vstupem do budovy smí být pouze v jednom směru a nejvýše v poměru 1:50 (2,0%).

1.1.3. Vstup do objektu musí mít šířku nejméně 1250 mm. Hlavní křídlo dvoukřídlých dveří musí umožňovat otevření nejméně 900 mm.

1.1.4. Otevíraná dveřní křídla musí být ve výši 800 až 900 mm opatřena vodorovnými madly přes celou jejich šířku, umístěnými na straně opačné než jsou závěsy, s výjimkou dveří automaticky ovládaných.

1.1.5. Dveře smí být zaskleny od výšky 400 mm, nebo musí být chráněny proti mechanickému poškození vozíkem.

1.1.6. Zámek dveří musí být umístěn nejvýše 1000 mm od podlahy, klika nejvýše 1100 mm.

1.1.7. Horní hrana zvonkového panelu smí být nejvýše 1200 mm od úrovně podlahy s odsazením od pevné překážky nejméně 500 mm.

1.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením

1.2.1. Vstupy musí být snadno vizuálně rozeznatelné vůči okolí.

1.2.2. Prosklené dveře, jejichž zasklení zasahuje níže než 800 mm nad podlahou, musí být ve výšce 800 až 1000 mm a zároveň ve výšce 1400 až 1600 mm kontrastně označeny oproti pozadí; zejména musí mít výrazný pruh šířky nejméně 50 mm nebo pruh ze značek o průměru nejméně 50 mm vzdálenými od sebe nejvíce 150 mm, jasně viditelnými oproti pozadí.

1.3. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se sluchovým postižením

1.3.1. Pro osoby neslyšící musí být elektronický vrátný s akustickou signalizací vybaven také signalizací optickou.

1.3.2. Oboustranný komunikační systém musí umožňovat indukční poslech pro nedoslýchavé osoby.

2. Bezbariérové rampy

2.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace

Bezbariérové rampy musí mít po obou stranách opatření proti sjetí vozíku, respektive vodicí prvek pro bílou hůl jako je spodní tyč zábradlí ve výšce 100 až 250 mm nebo sold s výškou nejméně 100 mm.

2.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu

2.1.1. Bezbariérové rampy musí být široké nejméně 1500 mm a jejich podélný sklon smí být nejvýše v poměru 1:16 (6,25 %) a příčný sklon nejvýše v poměru 1:100 (1,0 %).

2.1.2. Bezbariérová rampa delší než 9000 mm musí být přerušena podestou v délce nejméně 1500 mm. Podesty musí mít i kruhová nebo jinak zakřivená bezbariérová rampa.

2.1.3. Podesty bezbariérových ramp smí mít sklon pouze v jednom směru a nejvýše v poměru 1:50 (2,0%).

2.1.4. Není-li bezbariérová rampa u změn dokončených staveb delší než 3000 mm, smí mít podélný sklon nejvýše v poměru 1:8 (12,5 %); to neplatí pro domy s byty zvláštního určení pro osoby s těžkým pohybovým postižením.

2.1.5. Přechod mezi bezbariérovou rampou a navazující komunikací musí být bez výškových rozdílů.

2.1.6. Bezbariérové rampy musí být po obou stranách opatřeny madly ve výši 900 mm, doporučuje se druhé madlo ve výši 750 mm, která musí přesahovat nejméně o 150 mm začátek a konec šikmé rampy s vyznačením v jejich půdorysném průmětu. Madlo musí být odsazeno od svislé konstrukce ve vzdálenosti nejméně 60 mm. Tvar madla musí umožnit uchopení rukou shora a jeho pevné sevření.

2.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
Bezbariérové rampy vybíhající do prostoru musí mít buď pevnou zábranu či sokl výšky nejméně 300 mm nebo ve výši 100 až 250 mm pevnou zarážku pro bílou hůl jako je spodní tyč zábradlí nebo podstavec a ve výši 1100 mm nad pochozí plochou pevnou ochranu jako je tyč zábradlí nebo horní díl oplocení. Pevná zábrana nebo zarážka musí být umístěna tak, aby bylo zabráněno možnosti vstupu zrakově postižených osob do průmětu prostoru s nižší výškou než 2200 mm v exteriéru a 2100 mm v interiéru.

3. Dveře
3.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
3.1.1. Dveře musí mít světlou šířku nejméně 800 mm.
3.1.2. Světlá šířka dveří ve sportovních stavbách musí odpovídat rozměrovým parametrům sportovních vozíků.
3.1.3. Otevíravá dveřní křídla musí být ve výši 800 až 900 mm opatřena vodorovnými madly přes celou jejich šířku, umístěnými na straně opačné než jsou závěsy, s výjimkou dveří automaticky ovládaných.
3.1.4. Dveře smí být zaskleny od výšky 400 mm nebo musí být chráněny proti mechanickému poškození vozíkem.

3.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
Prosklené dveře, jejichž zasklení zasahuje níže než 800 mm nad podlahou, musí být ve výšce 800 až 1000 mm a zároveň ve výšce 1400 až 1600 mm kontrastně označeny oproti pozadí; zejména musí mít výrazný pruh šířky nejméně 50 mm nebo pruh ze značek o průměru nejméně 50 mm vzdálenými od sebe nejvíce 150 mm, jasně viditelnými oproti pozadí.

4. Okna
4.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
4.1.1. V každé obytné nebo pobytové místnosti musí mít nejméně jedno okno pákové ovládání nejvýše 1100 mm nad podlahou.
4.1.2. Okna s parapetem nižším než 500 mm a prosklené stěny musí mít spodní části do výšky 400 mm nad podlahou opatřeny proti mechanickému poškození.

4.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
Okna s parapetem nižším než 500 mm v komunikačních prostorech a prosklené stěny musí mít spodní části do výšky 400 mm nad podlahou opatřeny proti mechanickému poškození. Ve výšce 800 až 1 000 mm a zároveň ve výšce 1 400 až 1 600 mm musí být kontrastně označeny oproti pozadí; zejména musí mít výrazný pruh šířky nejméně 50 mm nebo pruh ze značek o průměru nejméně 50 mm vzdálenými od sebe nejvíce 150 mm, jasně viditelnými oproti pozadí. U požadovaného výhledu může uvedenou funkci plnit vizuálně kontrastní madlo ve výši 1100 mm.

5. Hygienická zařízení a šatny
5.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
5.1.1. Stěny hygienických zařízení a šaten musí po konstrukční stránce umožnit kotvení opěrných madel v různých polohách s nosností minimálně 150 kg. Po osazení všech zařizovacích předmětů musí být zachován volný manipulační prostor o průměru nejméně 1500 mm. Podlaha musí být protiskluzná.

Záchod
5.1.2. Záchodová kabina musí mít šířku nejméně 1800 mm a hloubku nejméně 2150 mm. U změn dokončených staveb lze rozměry této kabiny snížit až na 1600 mm x 1600 mm. Záchodová kabina s využitím asistence musí mít šířku nejméně 2200 mm a hloubku nejméně 2150 mm.

V kabině musí být záchodová mísa, umyvadlo, háček na oděvy a prostor pro odpadkový koš.
5.1.3. Šířka vstupu musí být nejméně 800 mm, u bytů a obytných částí staveb nejméně 900 mm. Dveře se musí otevírat směrem ven a musí být opatřeny z vnitřní strany vodorovným madlem ve výšce 800 až 900 mm. Zámek dveří musí být odjistitelný zvenku.
5.1.4. Záchodová mísa musí být osazena v osové vzdálenosti 450 mm od boční stěny. Mezi čelem záchodové mísy a zadní stěnou kabiny musí být nejméně 700 mm. Prostor okolo záchodové mísy musí umožnit čelní, diagonální nebo boční nástup. U kabin minimálních rozměrů musí být manipulační prostor umístěný proti dveřím. Kabiny s využitím asistence musí mít záchodovou mísu osazenou v ose stěny, která je na proti vstupu.
Horní hrana sedátka záchodové mísy musí být ve výši 460 mm nad podlahou. Ovládání splachovacího zařízení musí být umístěno na straně, ze které je volný přístup ke záchodové míse, nejvýše 1200 mm nad podlahou. Splachovací zařízení umístěné na stěně musí být v dosahu osoby sedící na záchodové míse.
V dosahu ze záchodové mísy a to ve výšce 600 až 1200 mm nad podlahou a také v dosahu z podlahy a to nejvýše 150 mm nad podlahou musí být ovladač signalizačního systému nouzového volání.
5.1.5. Umyvadlo musí být opatřeno stojánkovou výtokovou baterií s pákovým ovládáním. Umyvadlo musí umožnit podjezd osoby na vozíku, jeho horní hrana musí být ve výšce 800 mm. V záchodových kabinách minimálních rozměrů je nutno použít pouze malé umývátko.
5.1.6. Po obou stranách záchodové mísy musí být madla ve vzájemné vzdálenosti 600 mm a ve výši 800 mm nad podlahou.
U záchodové mísy s přístupem jen z jedné strany musí být madlo na straně přístupu sklopné a záchodovou mísu musí přesahovat o 100 mm; madlo na opačné straně záchodové mísy musí být pevné a záchodovou mísu musí přesahovat o 200 mm.
U záchodové mísy s přístupem z obou stran nebo-li záchodová kabina s využitím asistence musí být obě madla sklopná a obě musí přesahovat záchodovou mísu o 100 mm.
Vedle umyvadla musí být alespoň jedno svislé madlo délky nejméně 500 mm.
5.1.7. Je-li v hygienickém zařízení nebo šatně instalováno zrcadlo musí být použitelné pro osobu stojící i osobu na vozíku. U pevného zrcadla musí být spodní hrana ve výši maximálně 900 mm nad podlahou a horní hrana ve výši minimálně 1800 mm nad podlahou.
Sklopné zrcadlo nesmí mít ovládací páku vystupující do prostoru.
5.1.8. Pokud je v záchodové kabině instalován přebalovací pult nesmí zužovat šířku manipulačního prostoru vedle záchodové mísy.

Přebalovací kabina
5.1.9. Přebalovací kabina musí mít šířku nejméně 1600 mm a hloubku nejméně 1800 mm. Vstup musí mít šířku nejméně 900 mm. Dveře se musí otevírat směrem ven. Přebalovací kabina musí být vybavena přebalovacím pultem a umývadlem a musí umožnit manipulaci s dětským kočárkem.

Vany
5.1.10. Před podélnou stranou vany musí být volný manipulační prostor minimálně 1500 mm. Horní hrana vany smí být nejvýše 500 mm nad podlahou. Vana musí být odsazena od přilehlé stěny nejméně o 100 mm. V záhlaví vany musí být přizděná plocha šířky nejméně 400 mm. Vanová páková baterie musí být osazena na podélné straně vany v dosahu osoby sedící ve vaně.
5.1.11. Je-li vana umístěna podél zdi, musí být na této zdi opěrné vodorovné madlo délky nejméně 1200 mm ve výšce 100 mm nad lícem vany a svislé madlo délky nejméně 500 mm umístěné nejvýše 200 mm od vanové baterie.

Sprchové kouty a sprchové boxy
5.1.12. Sprchové kouty a sprchové boxy musí mít nejmenší půdorysné rozměry 900 mm x 900 mm.
Vedle sprchového prostoru musí být volné místo pro odložení vozíku, které musí být oddělitelné od vodního paprsku zástěnou nebo závěsem. Pokud jsou použity posuvné dveře, musí být zasouvací s možností snadného ovládání zvenku i zevnitř s šířkou vstupu nejméně 800 mm.
Výškový rozdíl podlahy a dna sprchového boxu nebo koutu může činit nejvýše 20 mm.
Doporučuje se použití nízkých odtokových sifonů nebo vyspádování ve sklonu nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %) do odtokového kanálku podél stěny, zakrytého roštem.

Sprchové kouty i sprchové boxy musí být vybaveny sklopným sedátkem o rozměrech nejméně 450 mm x 450 mm ve výši 460 mm nad podlahou a v osové vzdálenosti 600 mm od rohu sprchového koutu. Na stěně kolmé k sedátku a v dosahové vzdálenosti maximálně 750 mm od rohu sprchového koutu musí být ruční sprcha s pákovým ovládáním.
V dosahu ze sedátka a to ve výšce 600 až 1200 mm a také v dosahu z podlahy a to nejvýše 150 mm nad podlahou musí být ovladač signalizačního systému nouzového volání.
5.1.13. V místě ruční sprchy musí být vodorovné a svislé pevné madlo. Vodorovné madlo musí být ve výši 800 mm nad podlahou, nejméně 600 mm dlouhé a umístěno nejvýše 300 mm od rohu sprchového koutu. Svislé madlo musí být dlouhé nejméně 500 mm a umístěno 900 mm od rohu sprchového koutu. Doporučuje se osadit i sklopné madlo v prostoru mezi sedátkem a volným prostorem pro vozík, ve vzdálenosti 300 mm od osy sedátka a ve výši 800 mm nad podlahou.

5.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
Dveře musí mít na vnější straně ve výši 200 mm nad klikou umístěn štítek s hmatným orientačním znakem a s příslušným nápisem v Braillově písmu jako je text „WC ženy", „sprchy muži" nebo „šatny ženy". Braillovo písmo musí mít parametry standardní sazby.

6. Prostory a zařízení
6.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
6.1.1. Místo pro vozík musí mít šířku nejméně 1000 mm a hloubku nejméně 1200 mm při čelním nájezdu, u bočního nájezdu je nutno respektovat nejmenší manipulační prostor pro otáčení vozíku podle bodu 1.1.4. přílohy č. 1 této vyhlášce. Toto místo musí být na rovné podlaze s výhledem na vztažný bod jeviště, promítacího plátna a obdobných prostor. Tato podmínka viditelnosti musí být také splněna v hledišti s předpokladem stání ostatních diváků jako je hlediště sportovních staveb.
6.1.2. Zkoušecí kabina musí mít nejmenší rozměry 1500 mm x 1500 mm.
6.1.3. Před bazénovým zvedákem nebo zvýšeným okrajem bazénu musí být manipulační plocha o průměru nejméně 1500 mm. Tento okraj musí být 400 až 500 mm vysoký a 300 až 400 mm široký. Přes celou šířku okraje musí být umístěno nejméně jedno madlo. Vzdálenost případných dvou madel musí být 600 mm. Madlo nebo madla musí být řešena v návaznosti na střed manipulační plochy. Hladina vody v bazénu smí být nejvíce 200 mm pod tímto okrajem.

6.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
Odbavovací a registrační systémy musí umožňovat samostatné užívání osobami se zrakovým postižením, jinak nesmí být použity.

6.3. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se sluchovým postižením
Shromažďovací prostory vybavené pro indukční poslech nedoslýchavými osobami nesmí být v jednotlivých podlažích půdorysně umístěny nad sebou.

7. Bytový dům obsahující byt zvláštního určení
7.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
7.1.1. Přístupnost všech prostor domovní vybavenosti, tj. určených sklepních boxů, místností pro kola a kočárky nebo vozíky, dílen, prádelen a sušáren, prostoru pro kontejnery, včetně jeho výškového umístění, případně úkrytu CO musí být řešena z hlediska osob používajících vozík. Rovněž musí být řešeno parkování nebo garážování vozidel přepravujících osoby těžce pohybově postižené a přístup ze zastávky veřejné dopravy.
7.1.2. Domovní schránka patřící k bytu zvláštního určení musí být umístěna tak, aby otvor pro vyzvednutí zásilky byl v rozmezí 850 až 1200 mm nad podlahou.

7.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením
7.2.1. Přístup ze zastávky veřejné dopravy k domu musí být pro zrakově postižené bezpečný a orientačně jednoduchý zejména s ohledem na způsob přecházení.
7.2.2. Přístup ke vstupu do domu musí být hmatově i vizuálně rozlišitelný od ostatních. Tento vstup je zpravidla první či poslední v řadě nebo obsahuje jiný orientačně jednoznačný prvek. Vzájemně zaměnitelné vstupy nesmí být označeny stejným způsobem.

7.2.3. Stanoviště kontejnerů pro tříděný i netříděný odpad musí být v blízkosti vstupu do domu a přístup k tomuto stanovišti i zpět musí být orientačně jednoduchý.
7.2.4. Lemování podlahové krytiny musí být výrazně kontrastní v nejmenší šířce 50 mm oproti podlaze nebo stěně. V případě použití dlažby je tento požadavek splněn řadou dlaždic těsně přiléhajících ke stěně výrazně barevně odlišených oproti okolní dlažbě nebo od barvy stěny.
7.2.5. Tlačítko zvonku patřící k bytu zvláštního určení musí být hmatově a vizuálně kontrastní. Vedle zvonku musí být rámeček pro vložení štítku s Braillovým písmem. Rámeček nesmí být zakryt a jeho rozměry musí být výška nejméně 12 mm a šířka nejméně 100 mm.
7.2.6. Sklepní box patřící k bytu zvláštního určení musí být hmatově i vizuálně rozlišitelný od ostatních. Zpravidla je umístěn jako první v řadě nebo obsahuje jiný orientačně jednoznačný prvek, zejména štítek s reliéfními znaky a Braillovým písmem.

8. Upravitelný byt, byt zvláštního určení a obytné části staveb

8.0. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace

K upravitelnému bytu musí být zajištěn bezbariérový přístup pro osoby s omezenou schopností pohybu nebo orientace.
8.1. Řešení pro osoby s omezenou schopností pohybu
8.1.1. Dispoziční řešení musí odpovídat manévrovacím možnostem vozíku a jeho bezkoliznímu průjezdu všemi místnostmi a prostory. Nejmenší plochy obytných místností a kuchyně stanoví příslušné normové hodnoty.
8.1.2. Vstupní dveře do bytu, vnitřní průchody a dveřní otvory musí mít šířku nejméně 900 mm. Všechny dveře v bytě, vyjma vstupních, musí být bez prahů. Na obou stranách dveří musí být dostatečný prostor pro manipulaci s vozíkem.
8.1.3. Obytné i pobytové místnosti, předsíně a chodby bytu musí při předpokládaném rozmístění nábytku umožňovat otáčení vozíku o 360°, tomu odpovídá kruhová plocha o průměru 1500 mm. V bytě pro více než jednoho uživatele se musí prokazovat v obytných místnostech základního charakteru, zejména u obývacího pokoje a jedné ložnice, dostatek prostoru pro pohyb dvou vozíků současně. Dále musí být vymezen prostor pro skladování vozíku.
8.1.4. V bytě se třemi a více obytnými místnostmi, musí být zřízena další samostatná záchodová kabina. Její dveře musí být ven otvíravé a musí mít šířku nejméně 800 mm. Další bezbariérové požadavky nejsou na tuto kabinu kladeny.
8.1.5. Lodžie, balkony nebo terasy musí mít hloubku nejméně 1500 mm se sklonem podlahy nejvýše v poměru 1:50 (2,0 %) a musí být přístupny v úrovni podlahy bytu s výškovým rozdílem nejvýše 20 mm. Zábradlí smí mít neprůhlednou část do výšky maximálně 600 mm nad podlahou.
8.1.6. Umístění všech prvků ovládaných rukou, zejména vypínače, zásuvky, jističe, dveřní kliky a držadla splachovače, musí být ve výšce 600 až 1200 mm a nejméně 500mm od pevné překážky. Zámek dveří musí být umístěn nejvýše 1000 mm od podlahy, klika nejvýše 1100 mm. Ovládání oken musí být nejvýše 1100 mm nad podlahou.
8.1.7. Okna v obytných a pobytových místnostech smí mít parapet nejvýše 600mm nad podlahou.
8.1.8. Rozvody energií v bytě musí být takové, aby nemusela být použita žádná lokální topidla ani ostatní spotřebiče s otevřeným plamenem.

8.2. Řešení pro osoby s omezenou schopností orientace - osoby se zrakovým postižením

8.2.1. Rozvody energií v bytě musí být takové, aby nemusela být použita žádná lokální topidla ani ostatní spotřebiče s otevřeným plamenem.
8.2.2. Pokoje musí být vybaveny nejméně třemi dvojitými elektrickými zásuvkami umožňujícími užití kompenzačních pomůcek na bázi PC a audiotechniky.

Příloha č. 4 k vyhlášce č. 398/2009 Sb.

Symboly

1. Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby na vozíku
Symbol je čtverec modré barvy, na němž je vyobrazena bílou čarou stylizovaná postava sedící na vozíku pro invalidy. Nejmenší rozměry symbolu jsou 100 mm x 100 mm.

2. Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby se zrakovým postižením
Symbol je čtverec modré barvy, na němž je vyobrazena bílou barvou stylizovaná jdoucí postava, držící v ruce bílou hůl. Nejmenší rozměry symbolu jsou 100 mm x 100 mm.

3. Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby se sluchovým postižením
Symbol je čtverec modré barvy, na němž je vyobrazen bílou čarou stylizovaný boltec ucha, který přerušuje diagonála vedená z pravého horního rohu čtverce. Nejmenší rozměry symbolu jsou 100 mm x 100 mm; u symbolu umístěného v kleci výtahu pak nejméně 50 mm x 50 mm.

4. Symbol zařízení nebo prostoru pro osoby doprovázející dítě v kočárku
Symbol je čtverec modré barvy, na němž je vyobrazen bílou barvou stylizovaný dětský kočárek.
Nejmenší rozměry symbolu jsou 100 mm x 100 mm.

5. Symbol prostoru s přebalovacím pultem
Symbol je čtverec modré barvy, na němž je vyobrazen bílou barvou přebalovací pult s dítětem.
Nejmenší rozměry symbolu jsou 100 mm x 100 mm.

Poznámky pod čarou

[1]) Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[2]) Rozhodnutí komise Evropských společenství o technické specifikaci pro interoperabilitu týkající se osob s omezenou schopností pohybu a orientace v transevropském konvenčním a vysokorychlostním železničním systému a sdělení Ministerstva dopravy č. 111/2004 Sb., o výčtu železničních drah zařazených do evropského železničního systému.

[3]) § 34 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení).

[4]) § 9 odst. 1 zákona č. 102/1992 Sb., kterým se upravují některé otázky související s vydáním zákona č. 509/1991 Sb., kterým se mění, doplňuje a upravuje občanský zákoník.

[5]) § 75 a 76 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti.

[6]) § 67 zákona č. 361/2000 Sb., ve znění zákona č. 62/2002 Sb., zákona č. 311/2002 Sb., zákona č. 320/2002 Sb. a zákona č. 411/2005 Sb.

[7]) Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů.

[8]) Vyhláška č. 30/2001 Sb., kterou se provádějí pravidla provozu na pozemních komunikacích a úprava a řízení provozu na pozemních komunikacích, ve znění pozdějších předpisů.

Příloha B Přehled největších a pravidelně se opakujících kulturních akcí v Olomouci

OLOMOUC

KALENDÁŘ AKCÍ 2017

ÚNOR

- **10.–11. 2. | TOURISM EXPO**
  veletrh cestovního ruchu na Výstavišti Flora
  www.flora-ol.cz

BŘEZEN

- **16. 4. | OLOMOUCKÉ VELIKONOCE**
  3. ročník oslav velikonočních svátků, hanácký folklór, velikonoční řemeslný jarmark | *tourism.olomouc.eu*
- **6.–15. 3. | JEDEN SVĚT**
  19. ročník mezinárodního festivalu dokumentárních filmů o lidských právech
  www.jedensvet.cz

BŘEZEN – DUBEN

- **březen – duben | PASCHALIA OLOMUCENSIA**
  5. ročník festivalu, výstavy, divadlo, koncerty, čtení z bible
  www.paschaliaolomucensia.cz

DUBEN

- **18. 4. | BRÁNY PAMÁTEK DOKOŘÁN**
  zpřístupnění památek a komentované prohlídky v rámci Mezinárodního dne památek a historických sídel
  branypamatekdokoran.olomouc.eu
- **20.–23. 4. | FLORA OLOMOUC**
  jarní etapa mezinárodní zahradnické a květinové výstavy a veletrhu | *www.flora-ol.cz*
- **22. 4. | ZAHÁJENÍ TURISTICKÉ SEZONY**
  program na Horním náměstí spojený s otevřením sezony | *tourism.olomouc.eu*
- **25.–30. 4. | ACADEMIA FILM OLOMOUC**
  52. mezinárodní festival populárně-vědeckých filmů
  www.afo.cz
- **28.–29. 4. | TVARŮŽKOVÝ FESTIVAL**
  akce spojená s ochutnávkou tvarůžkových specialit, doprovodný folklórní program, prezentace minipivovarů | *tourism.olomouc.eu*

KVĚTEN

- **1. 5. | EKOJARMARK**
  jarmark a kulturní program na Horním náměstí v rámci Ekologických dnů | *www.slunakov.cz*
- **9. 5. | DEN EVROPY**
  open-air program s koncerty, zábavou a soutěžemi na Horním náměstí
  www.europe-direct.cz/strediska/olomouc
- **5.–21. 5. | DVOŘÁKOVA OLOMOUC**
  16. ročník mezinárodního hudebního festivalu
  www.mfo.cz
- **12.–21. 5. | DIVADELNÍ FLORA**
  21. ročník mezinárodního divadelního festivalu
  www.divadelniflora.cz
- **13.–14. 5. | GARDEN FOOD FESTIVAL**
  3. ročník gastronomického festivalu ve Smetanových sadech
  www.gardenfoodfestival.cz
- **19. 5. | OLOMOUCKÁ MUZEJNÍ NOC**
  4. ročník společné akce olomouckých muzeí, galerií a dalších kulturních institucí, noční prohlídky expozic s doprovodným programem
  www.olomouckamuzejninoc.cz
- **26.–27. 5. | OLOMOUCKÉ VINNÉ SLAVNOSTI**
  jarní část vinných slavností na Horním náměstí
  www.olomoucka-vinna.cz
- **25.–27. 5. | BEERFEST**
  16. ročník pivního festivalu spojeného s hudebním programem | *www.pivnifestival.cz*

KVĚTEN – ČERVEN

- **29. 5.–4. 6. | SVÁTKY PÍSNÍ**
  45. ročník mezinárodního festivalu pěveckých sborů
  www.festamusicale.com

ČERVEN

- **1. 6. | CENA MĚSTA OLOMOUCE ZA ROK 2016**
  20. ročník ocenění významných osobností města, 8. ročník udělování Ceny za počin roku
  www.cenamesta.cz
- **2.–3. 6. | SVÁTKY MĚSTA OLOMOUCE**
  tradiční historické oslavy města, průvod ke cti sv. Pavlíny, koncerty & divadla, řemeslný jarmark, hry a výtvarné dílny pro děti | *svatkymesta.olomouc.eu*
- **9. 6. | NOC KOSTELŮ**
  7. ročník zpřístupnění olomouckých kostelů a modliteben | *www.nockostelu.cz*
- **10. 6. | BOUNTY ROCK CAFÉ OPEN AIR 2016**
  7. ročník rockového festivalu | *www.brcopenair.cz*
- **23.–24. 6. | MORAVIA SPORT EXPO**
  veletrh sportovních potřeb a vybavení na Výstavišti Flora
  www.runczech.com

INFORMAČNÍ CENTRUM OLOMOUC | Horní náměstí – podloubí radnice
tel.: 585 513 385, 585 513 392 | otevřeno denně 9:00–19:00 | e-mail: infocentrum@olomouc.eu
www.facebook.com/informacni.centrum.olomouc | **tourism.olomouc.eu**

- 24. 6. | OLOMOUCKÝ 1/2MARATON
  8. ročník největší sportovní události v Olomouci
  www.runczech.com

ČERVENEC

- 6. 7.–30. 7. | OLOMOUCKÉ BAROKNÍ SLAVNOSTI
  5. ročník letního festivalu barokní opery a dalších doprovodných akcí, formou palácových slavností
  baroko.olomouc.eu
- 27. - 30. 7. | COLORES FLAMENCOS
  9. ročník mezinárodního festivalu flamenca a španělské kultury | *www.flamencool.cz*

ČERVENEC – SRPEN

- PROMENÁDNÍ KONCERTY
  tradiční cyklus promenádních koncertů každou neděli od 16.00 hodin, altán ve Smetanových sadech u fontány
  promenadnikoncerty.olomouc.eu
- OLOMOUCKÉ KULTURNÍ PRÁZDNINY
  multižánrový prázdninový festival oživující centrum města koncerty, divadelními představeními a výstavami
  www.olomouckekulturniprazdniny.cz

SRPEN

- srpen | CZECH CYCLING TOUR
  9. ročník mezinárodního cyklistického etapového závodu
  www.czechcyclingtour.cz
- 17.–20. 8. | FLORA OLOMOUC
  letní etapa mezinárodní zahradnické a květinové výstavy a veletrhu | *www.flora-ol.cz*
- 26. 8. | LETECKÝ DEN
  tradiční letecká show na olomouckém letišti v Neředíně | *www.lestisteolomouc.cz*

ZÁŘÍ

- 4.–18. 9. | MEZINÁRODNÍ VARHANNÍ FESTIVAL
  49. ročník festivalu varhanní hudby | *www.mfo.cz*
- 4.–10. 9. | DNY EVROPSKÉHO DĚDICTVÍ
  Dny otevřených památek, koncert Moravské filharmonie Olomouc, koncerty & divadla, komentované prohlídky
  ded.olomouc.eu
- 4.–10. 9. | OLOMOUCKÉ LAFAYETTOVSKÉ SLAVNOSTI
  divadelní festival her Jana Sulovského o olomouckých osobnostech | *ded.olomouc.eu*
- 16. 9. | OLMÜTZ 1813
  5. ročník vojensko-historického festivalu z období Napoleonských válek | *www.gardeausterlitz.cz*
- září | HANÁCKÁ LAŤKA
  tradiční závod ve skoku do výšky pod širým nebem na olomouckém Horním náměstí
  www.atletikaolomouc.cz
- 26. 9.–1. 10. | VZÁŘÍ
  7. ročník mezinárodního soutěžního festivalu videomappingu | *www.vzari.cz*

ZÁŘÍ – ŘÍJEN

- 24. 9.–14. 10. | PODZIMNÍ FESTIVAL DUCHOVNÍ HUDBY | 24. ročník festivalu duchovní hudby
  www.podzimni-festival.cz

ŘÍJEN

- 6.–7. 10. | OLOMOUCKÉ VINNÉ SLAVNOSTI
  podzimní část vinných slavností na Horním náměstí
  www.olomoucka-vinna.cz
- 5.–8. 10. | FLORA OLOMOUC
  podzimní etapa mezinárodní zahradnické a květinové výstavy a veletrhu | *www.flora-ol.cz*
- 28. 10. | LAMPIONOVÝ PRŮVOD
  oslavy Dne vzniku samostatného československého státu | *www.olomouc.eu*

LISTOPAD

- 11. 11. | DEN VÁLEČNÝCH VETERÁNŮ
  vzpomínková akce na Ústředním hřbitově v Olomouci
  www.olomouc.eu
- 11. 11. | SVATOMARTINSKÁ OLOMOUC
  oslava svátku sv. Martina, ochutnávka a prodej mladých vín na Horním náměstí
  www.vanocnitrhy.eu

LISTOPAD – PROSINEC

- BAROKO & OPERA SCHRATTENBACH
  20. ročník festivalu staré barokní hudby a soudobé hudby
  www.ensembledamian.com
- 20. 11.–23. 12. | OLOMOUCKÉ VÁNOCE
  tradiční vánoční trhy, Mikulášská nadílka, kulturní a doprovodný program na Horním náměstí
  www.vanocnitrhy.eu

PROSINEC

- prosinec | PŘEHLÍDKA ANIMOVANÉHO FILMU
  16. ročník festivalu filmové animace a současného umění | *www.pifpaf.cz*
- 9.–18. 12.| VÁNOCE FLORA
  vánoční trhy na Výstavišti Flora
- 1. 1. 2018 | NOVOROČNÍ OHŇOSTROJ
  oslava nového roku s programem pro rodiny s dětmi
  www.olomouc.eu

INFORMAČNÍ CENTRUM OLOMOUC | Horní náměstí – podloubí radnice
tel.: 585 513 385, 585 513 392 | otevřeno denně 9:00–19:00 | e-mail: infocentrum@olomouc.eu
www.facebook.com/informacni.centrum.olomouc | **tourism.olomouc.eu**

Změna programu a termínu vyhrazena.